

**ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI**

**Fakulta právnická
Katedra trestního práva**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DOHODA O VINĚ A TRESTU

Zpracoval: Vladimír Ležatka

V Plzni 2015

**ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI**

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra trestního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Dohoda o vině a trestu

Zpracoval: Vladimír Ležatka

Katedra trestního práva

Studijní program: Právo a právní věda (M6805)

Obor: Právo (M6805T003)

**Vedoucí práce: Doc. JUDr. Jan Kocina, Ph.D., katedra trestního
práva**

V Plzni 2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Dohoda o vině a trestu“ zpracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury. Tímto prohlašuji, že jsem vypracováním této práce neporušil autorská práva dalších osob.

Plzeň, březen 2015

.....

Vladimír Ležatka

Poděkování

Chtěl bych touto cestou poděkovat vedoucímu mé diplomové práce panu Doc. JUDr. Janu Kocinovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, cenné rady a připomínky, které přispěly k vypracování této diplomové práce. Rovněž chci poděkovat paní JUDr. Haně Šťastné, advokátce, u které vykonávám právní praxi, a jež mi poskytla mnoho cenných rad ohledně této diplomové práce a práva jako takového.

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
DoVaT	Dohoda o vině a trestu
OČTŘ	Orgány činné v trestním řízení
SVM	Zákon o soudnictví ve věcech mládeže
SR	Slovenská republika
TŘ	Trestní řád
TZ	Trestní zákoník
ZSS	Zákon o soudech a soudcích

Obsah

1. Úvod	1
2. Obecný úvod na téma vina a trest, základní zásady trestního práva relevantní pro institut dohody o vině a trestu.....	3
2.1. Vina a trest.....	3
2.1.1. Vina.....	4
2.1.2. Trest	5
2.2. Základní zásady	7
2.2.1. Zásady hmotněprávní.....	7
2.2.2. Zásady procesněprávní.....	10
3. Dohoda o vině a trestu v českém právním řádu	18
3.1. Obecné pojednání o dohodě o vině a trestu.....	18
3.2. Vývoj dohody o vině a trestu v českém právním řádu.....	20
3.2.1. Původ dohody o vině a trestu	20
3.2.2. Legislativní vývoj dohody o vině a trestu v České republice	21
3.2.3. Přijetí dohody o vině a trestu do českého právního řádu	23
3.2.4. Zakotvení dohody o vině a trestu v českém právním řádu	25
3.2.5. Problematické zavedení institutu dohody o vině a trestu do českého právního řádu, rozpor s některými základními zásadami trestního práva procesního.....	27
3.3. Dohoda o vině a trestu – pojem a funkce v trestním právu procesním	30
3.3.1. Zařazení a pojem dohody o vině a trestu	30
3.3.2. Podmínky dohody o vině a trestu	33
3.3.3. Uplatnění dohody o vině a trestu v trestním řízení.....	35
3.4. Obsahové náležitosti dohody o vině a trestu	36
3.5. Jednání o dohodě o vině a trestu.....	39
3.5.1. Jednání o dohodě o vině a trestu ve standardním a rozšířeném přípravném řízení.....	40
3.5.2. Jednání o dohodě o vině a trestu ve zkráceném přípravném řízení.....	40
3.5.3. Jednání o dohodě o vině a trestu po podání obžaloby	41

3.5.4. Postavení poškozeného při jednání o dohodě o vině a trestu.....	45
3.5.5. Závěr jednání o dohodě o vině a trestu.....	46
3.6. Řízení o návrhu na schválení dohody o vině a trestu před soudem.....	47
3.6.1. Příslušnost soudu k projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.....	47
3.6.2. Postup soudu po doručení návrhu na schválení dohody o vině a trestu.....	48
3.7. Rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu.....	52
3.7.1. Schválení dohody o vině a trestu odsuzujícím rozsudkem.....	53
3.7.2. Neschválení dohody o vině a trestu a vrácení věci do přípravného řízení.....	54
3.7.3. Další druhy rozhodnutí ve veřejném zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu.....	55
3.8. Ostatní druhy odklonů v trestním řízení a srovnání některých z nich s dohodou o vině a trestu.....	56
3.8.1. Podmíněné zastavení trestního stíhání a narovnání.....	56
3.8.2. Návrh na potrestání a trestní příkaz.....	60
4. Srovnání dohody o vině a trestu s obdobnými instituty v jiných zemích.....	63
4.1. Plea bargaining v USA.....	63
4.2. Absprachen ve Spolkové republice Německo.....	65
4.3. Dohoda o vine a treste ve Slovenské republice.....	67
4.3.1. Zařazení dohody o vine a treste v právním řádu.....	67
4.3.2. Pojem dohody o vine a treste.....	67
4.3.3. Význam dohod o vine a treste.....	69
4.3.4. Sjednávání dohody o vine a treste.....	69
4.3.5. Řízení o návrhu na schválení dohody o vine a treste.....	71
5. Budoucnost dohody o vině a trestu, návrhy de lege ferenda.....	74
5.1. Zhodnocení dohody o vině a trestu a jeho pozice v českém právním řádu v kontextu s právní úpravou slovenskou.....	74
5.2. Budoucí směřování institutu dohody o vině a trestu, návrhy de lege ferenda.....	76
6. Závěr.....	80
Resumé.....	82

Seznam použité literatury	83
Knižní publikace	83
Odborná periodika	84
Elektronické prameny	85
Ostatní prameny	86
Judikatura	86
Právní předpisy	87
Přílohy	

1. Úvod

Tématem této diplomové práce je dohoda o vině a trestu. Tento právní nástroj je součástí trestního práva, konkrétně trestního práva procesního, přičemž patří k odklonům neboli institutům, jež určitým způsobem vybočují z klasického trestního řízení, které je upraveno v právním řádu České republiky.

Toto téma jsem si zvolil především z toho důvodu, že jeho využitelnost dohody o vině a trestu za dobu, ve které je součástí českého právního řádu (dva a půl roku), je prakticky nulová, což se zdá být spíše na škodu pro obor trestního práva. Tento institut má být kompromisem pro orgány činné v trestním řízení i pro pachatele trestných činů, kteří z pozice obviněných mají mít možnost ve svém vlastním zájmu spolupracovat se státními zástupci a dohodnout se s nimi formou „něco za něco“. Obviněný se dozná, ušetří čas orgánům činným v trestním řízení, zkrátí trestní řízení především ve fázi před soudem a odměnou mu za to má být o něco mírnější trest, se kterým navíc může počítat - tzn. zvýšení legitimního očekávání.

Tato práce se dělí na čtyři základní části. V první části povedu pro účely předmětu této diplomové práce výklad ohledně hmotněprávních pojmů „vina“ a „trest“, na jejichž základech je institutu dohody o vině a trestu vystaven. Zároveň v této části uvedu a stručně popíši některé základní zásady trestního práva jak hmotného, tak především procesního, konkrétně však ty, se kterými jsou dohody o vině a trestu neodmyslitelně spjaty a také ty, které tento institut obchází či se kterými je v přímém rozporu.

V druhé části, která je těžištěm této práce, provedu výklad o samotné dohodě o vině a trestu, přičemž se zaměřím na vysvětlení pojmu, původu tohoto institutu, legislativního vývoje i právního zakotvení, dále na pojednání o sjednávání dohod o vině a trestu a o jejich následném schvalování soudem. Na konci druhé části srovnám institut dohody o vině a trestu s dalšími právními nástroji trestního práva procesního, které se řadí mezi odklony, a to s narovnáním, podmíněným zastavením trestního stíhání a především s trestním příkazem.

Ve třetí části srovnám právní úpravu České republiky ohledně tohoto institutu s právní úpravou obdobných institutů v jiných zemích, konkrétně v USA, SRN, a pak především ve Slovenské republice. Především na třetí jmenovaný stát se zaměřím v této práci pozorněji vzhledem k úspěchu, s jakým je zdejší *dohoda*

o vine a treste aplikována, a to již od té doby, co je součástí právního řádu Slovenské republiky.

Ve čtvrté, závěrečné části této diplomové práce provedu celkové shrnutí poznatků o dohodě o vině a trestu, uvedu některé statistické údaje pro názornou demonstraci, jakým způsobem je tento institut (ne)uplatňován v České republice, především pak v porovnání s údaji ze Slovenské republiky. Zároveň nastíním pomocí návrhů *de lege ferenda* směr, kterým by se podle mého názoru tento právní nástroj měl vyvíjet do budoucna – jaké legislativní změny by tomto směru měla Česká republika přijmout, čím by se český právní řád měl inspirovat v jiných zemích a co by naopak bylo vhodné ponechat tak, jak je to zakotveno v současné době.

Tato diplomová práce je vypracována na základě metody analytické, a to především v prvních dvou částech. V části třetí a čtvrté je pak práce postavena především na metodě komparatistiky. Práce by měla čtenáři zvýšit znalosti ohledně institutu dohody o vině a trestu a také o odklonech v trestním řízení jako takových, stejně tak jako o některých základních zásadách trestního práva, především v kontextu dohody o vině a trestu.

Tato práce cílí především na hlubší analýzu problematiky využitelnosti a nevyužitelnosti tohoto institutu v České republice, za pomoci srovnání právní úpravy především s právní úpravou Slovenské republiky, přičemž jako autor přináším návrhy *de lege ferenda*, jak zvýšit atraktivitu tohoto druhu odklonu především pro státní zástupce a osoby obviněných a s tím související zvýšení efektivity aplikace dohody o vině a trestu v českém trestním procesu.

2. Obecný úvod na téma vina a trest, základní zásady trestního práva relevantní pro institut dohody o vině a trestu

Dříve než přistoupím k pojednání o institutu dohody o vině a trestu, která je předmětem této diplomové práce, vysvětlím a popíši hmotněprávní i procesněprávní základy, na nichž je tento institut vystavěn. Tato kapitola tedy bude zaměřena na pojmy vina a trest, jakožto i na základní zásady trestního práva hmotného a především procesního. Bez ohledu na to, že institut, o němž tato práce pojednává, je řazen k právu procesnímu, je třeba nejdříve objasnit jeho základy hmotněprávní, kterými jsou výše uvedené pojmy vina a trest, neboť se jedná o základní kameny dohody o vině a trestu, jak již její samotný název napovídá. Dále bude v následujících kapitolách pojednáno o některých základních zásadách trestního práva, ať již hmotněprávních či pak především procesněprávních, jejichž výklad je nezbytně nutný pro pochopení, jaké postavení a jakou funkci zastává dohoda o vině a trestu v českém právním řádu. Vzhledem k tomu, že se pohybujeme v oblasti práva trestního, práce bude vycházet především ze z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen TZ) a z. č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen TR).

2.1. Vina a trest

Vina a trest jsou pojmy spolu úzce související, kdy existence jednoho záleží na existenci toho druhého, přičemž vina musí v trestním právu být vždy, kdežto k trestu dojít může a nemusí, o tom ale až v samostatné kapitole věnované pojmu trest (2.1.2.). Jelikož tyto pojmy jsou základními kameny trestního práva jako takového, lze vinu označit jakožto základy trestní odpovědnosti a trest jako právní následky základů trestní odpovědnosti. Nejlépe lze vzájemnou souvislost těchto institutů vysvětlit takto: „*Vina odpovídá na otázku co se trestá (hledisko*

legis latae), resp. co je třeba trestat (*legis ferendae*). Trest pak na otázku jak se trestá (hledisko *legis latae*), resp. jak je třeba trestat (*legis ferendae*).“¹

2.1.1. Vina

Jak již bylo výše uvedeno, vinou se ve smyslu trestního práva rozumí základy trestní odpovědnosti. Trestní právo je tvořeno základní dvoučlennou strukturou, která je složena z pojmů vina a trest. Analogicky lze do této struktury subsumovat nejen trestný čin, ale taktéž čin jinak trestný², který není možno za trestný čin označit z důvodu nedostatku jedné z obligatorních stránek skutkové podstaty trestného činu, tedy z důvodu nedostatku subjektu, resp. jedné z jeho obligatorních složek, věku či přičetnosti pachatele, kdy v případě nepřičetnosti pachatele se užívá tzv. ochranných opatření (§ 96 a násl. TZ), nikoliv trestů.

Tento pojem navazuje na základní zásadu trestního práva hmotného, tedy zásadu *nullum crimen, nulla poena sine lege*, neboli není zločinu a trestu bez zákona. Tato zásada je těmito pojmy v podstatě rozvinuta, neboť vina je postavena pouze na základě znaků uvedených v trestním zákoně a lze ji zjišťovat pouze na základě zákona a v jeho mezích. Více však o této zásadě v kapitole 2.2.1.1. „Základ trestní odpovědnosti neboli vinu představuje s určitým pachatelem spojený čin soudně trestný (trestný čin, provinění).“³

Jiný výklad nabízí Prof. Jiří Jelínek, který porovnává institut viny s institutem zavinění. Pojem vina neřadí do oblasti trestního práva hmotného, nýbrž do oblasti trestního práva procesního, kdy jde o výraz, který v trestním řízení označuje trestní odpovědnost, kdy k uplatnění trestní odpovědnosti je zapotřebí výroku o vině, přičemž zavinění je pouze jednou z podmínek nutných k tomu, aby tu trestný čin byl a aby bylo možno mluvit o vině osoby, která jej spáchala. Na pojem vina je tedy třeba nahlížet ve smyslu § 2 odst. 2) TŘ (zásada presumpce nevinu), neboť jde o procesní pojem vycházející již ze samotného pojmosloví (autor uvádí příklady „klást za vinu, zbavovat viny, uznat vinným“).⁴

---

¹ Kratochvíl, V. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. 1.* Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 834 s., str. 9.

² Tamtéž, str. 8 a 9.

³ Tamtéž, str. 9.

⁴ Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 3.* přepracované a aktualizované vydání. Praha : Linde Praha a. s., 2008, 968 s., str. 208.

2.1.2. Trest

„Právním následkem základu trestní odpovědnosti, tj. viny, je trest, ochranné opatření a opatření, pokud jako trestní sankce postihují trestně odpovědné pachatele“.⁵

Trest je pojmem trestního práva a spolu s vinou jedním ze dvou základních elementů. Na rozdíl od viny však nemusí nastat vždy⁶, a to v případě, kdy v rámci trestního řízení dojde k upuštění od potrestání podle § 46 TZ. Co se týče upuštění od potrestání za současného uložení ochranného léčení nebo zabezpečovací detence dle § 47 TZ, lze tuto možnost důvodně považovat za právní následek základu trestní odpovědnosti, neboť jak ze shora uvedené definice vyplývá, tak se jedná o ochranné opatření. To samé platí taktéž pro opatření ukládaná dle z. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, tedy o výchovném opatření, ochranném opatření a trestním opatření, které jsou pro účely tohoto zákona analogií k trestu dle TZ.

Trest chápeme jakožto právní následek spáchání trestného činu. Trest lze uložit pouze soudem na základě TZ a jen za předpokladu, kdy je tímto soudem uznána vina subjektu neboli pachatele.⁷ Tento následek však nesmí být zaměňován s následkem jakožto obligatorním znakem objektivní stránky, obligatorního znaku skutkové podstaty.⁸ Trestání se věnuje celá Hlava V. TZ s názvem trestní sankce, kde je již v § 36 uvedeno, že „trestními sankcemi jsou tresty a ochranná opatření“. K tomu třeba dodat, že trestními sankcemi se rozumí i opatření dle z. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen SVM).

Funkce trestů se překrývají s funkcemi trestního práva hmotného, které lze vyvodit přímo z práva jako takového. Jedná se o čtyři základní funkce, tj. o ochrannou, preventivní, represivní a regulativní. Vzhledem k postavení trestního

---

⁵ Kratochvíl, V. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. 1.* Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 834 s., str. 9.

⁶ Srovn. Nález ÚS ze dne 7. 10. 2013, sp. zn. I. ÚS 407/13: „Závěr o spáchání určitého trestného činu má pro obviněného význam již sám o sobě, a ne jen až v návaznosti na výrok o trestu.“ (...) „ÚS v první řadě považoval za potřebné upozornit na zásadu nulla poena sine crimine a na to, že vztah mezi trestným činem a ukládáním trestu je takový, že nejdříve zde musí být trestného činu, a teprve poté může být nějaký trest za něj ukládán. Z takovéto souslednosti dle přesvědčení ÚS plyne, že nejprve musí být otázka viny, totiž to, jaké trestné činy obviněná osoba spáchala, zcela vyřešena a teprve poté lze k úvahám o trestu vůbec přistoupit.“

⁷ Fryšták, M. a kol. *Trestní právo hmotné – obecná část. 2* vydání. Ostrava - Přívoz : KEY Publishing s. r. o., 2009, 265 s., str. 100.

⁸ Kratochvíl, V. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. 1.* Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 834 s., str. 470.

práva v systému práva zde dominuje především funkce ochranná⁹, ale také funkce represivní. Trest by měl totiž nejen chránit společnost před následky trestné činnosti a pachatele před sebou samým ve smyslu opakování trestné činnosti (recidivy) či pokračování v trestné činnosti, ale taktéž by měl pro pachatele být jasným a v souladu se zásadou právní jistoty očekávaným následkem za páčání trestné činnosti. Důležitou funkcí je ovšem i funkce preventivní, neboť trest by neměl být pouhým postihem pachatele za spáchání trestného činu, nýbrž by jej měl „poučit“ do budoucna, že takové jednání není správné, proč by se jej příště dopustit neměl a také aby věděl, co ho čeká, bude-li se trestné činnosti dopouštět i nadále. U funkce ochranné je třeba zvláště uvést, že se týká především poškozeného, resp. oběti trestného činu nebo činu jinak trestného. To samozřejmě nenarušuje obecnou právní ochranu jinými odvětvími práva, než právem trestním. To nevyklučuje, že tato funkce se uplatňuje i vůči pachateli, neboť má primární povahu ve smyslu její výlučnosti, kdy podmínky užití ochranných opatření vůči pachatelům činů jinak trestných, je výlučnou doménou práva trestního.¹⁰

Jak již bylo výše uvedeno u výkladu k vině, taktéž trest je spjat se zásadou *nullum crimen, nulla poena sine lege*, a to v ještě užším pojetí než v případě viny, neboť tento pojem je v této zásadě přímo obsažen. Zatímco u viny se posuzuje, že bez ní není trestného činu jako takového (neboť není naplněn jeho typový znak - skutková podstata, konkrétně obligatorní znak subjektivní stránka a její obligatorní znak zavinění), zde se posuzuje, že trest není bez zákona, což znamená, že tresty lze ukládat pouze takové, jaké určí zákon (TZ a z. č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob)¹¹, v mezích tohoto zákona a lze je vykonat jen takovým způsobem, jaký určí takový zákon. Jak již bylo uvedeno v předešlé kapitole, bude o této zásadě pojednáno více v kapitole 2.2.1.1.

Trest může být uložen výlučně trestním soudem, což je kogentně vyjádřeno čl. 90 Ústavy a čl. 40 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen LZPS).¹²

---

⁹ Tamtéž, str. 14.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Respektive zákon o soudnictví ve věcech mládeže v případě, že není ukládán trest za trestný čin, ale jedno ze z opatření ukládaných za spáchání provinění mladistvým.

¹² Kratochvíl, V. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. 1.* Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 834 s., str. 471.

2.2. Základní zásady

V další části této práce budou popsány základní zásady trestního práva, které úzce souvisejí s institutem dohody o vině a trestu, a jejichž existence je pro smysl a pochopení tohoto trestněprávního institutu nezbytná. Je důležité podotknout, že většina zásad trestního práva vychází z obecných zásad právních, ale také ze zásad ústavněprávních, což bude u každé samostatné zásady vždy uvedeno tak, aby byly jasně patrné tyto souvislosti. Dá se říci, že skutečnost, že určité z těchto základních zásad LZPS povyšuje do roviny ústavní, resp. to, že jim přiznává ústavní ochranu, zdůrazňuje jejich zvláštní význam pro výkon spravedlnosti v právním státě.¹³

2.2.1. Zásady hmotněprávní

V první podkapitole vztahující se k základním zásadám trestního práva vztahujícím se k institutu dohody o vině a trestu budou uvedeny ty, bez nichž by se tento institut neobešel. Jak již bylo uvedeno na úvod této práce, jedná se o nástroj procesněprávní, je však důležité si vždy uvědomovat, že je vystavěn na základech hmotněprávních, bez nichž by procesněprávní část trestního práva nemohla existovat. Mezi základní zásady hmotněprávní v trestním právu řadíme především tyto: *nullum crimen, nulla poena sine lege, zásada humanismu, zásada individuální odpovědnosti fyzických osob za spáchaný čin a zásada odpovědnosti za zavinění*.¹⁴ Opomenout nelze taktéž další důležité zásady trestního práva hmotného, vztahující se k předmětu této diplomové práce. Jedná se především o zásadu zákonnosti, která je zároveň obecnou zásadou právní, ukotvenou v Ústavě ČR (čl. 2 odst. 3) a v LZPS (čl. 2 odst. 2), zásadu zákazu dvojího přičítání z hlediska viny, která znamená neslučitelnost určitých trestněprávních kvalifikací činů téhož pachatele a o zásadu subsidiarity trestní represe, která trestní právo staví do role tzv. „ultima ratio“, tedy zjednodušeně řečeno nástroje, který je použit až v případě, kdy jsou vyčerpány, resp. v daném případě nepostačují mírnější formy právního postihu vůči pachateli spáchaného protiprávního skutku. V této práci se však zaměřím pouze na dvě z nich:

---

¹³ Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha : Linde Praha a. s., 2008, s. 968, str. 24.

¹⁴ Tamtéž.

na zásadu „*nullum crimen, nulla poena sine lege*“, jež byla zmíněna již v předešlém výkladu, a na zásadu odpovědnosti za zavinění. Především tyto dvě zásady jsou důležitými stavebními kameny dohody o vině a trestu z pohledu hmotněprávního.

2.2.1.1. *Nullum crimen, nulla poena sine lege*

Někdy jsou tyto dvě zásady uváděny odděleně, jindy se považují za zásadu jedinou, s čímž se spíše ztotožňují. Vzhledem k tomu, co bylo popsáno v kapitolách zabývajících se vinou a trestem, je více než zřejmé, že tyto pojmy patří neodlučně k sobě. Stejným způsobem k sobě patří obě části této zásady. Výše uvedeným se bude řídit i další text této práce.

Tato zásada je zásadou ústavněprávní úrovně. Jako taková je obsažena v čl. 39 LZPS („Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit.“) a v čl. 40 odst. 6 LZPS („Trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl trestný čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.“).¹⁵

S odkazem na shora uvedený Nález ÚS ze dne 7. 10. 2013, sp. zn. I. ÚS 407/13 lze konstatovat, že nejprve musí existovat prokázaná vina, která v souladu s částí „*nullum crimen sine lege*“ musí být postavena na zákonných podmínkách a požadavcích a až posléze je možné přistupovat k uložení trestu v souladu s částí „*nulla poena sine lege*“. Zákonné podmínky obou částí jsou zákonná forma trestněprávní normy („*nullum crimen sine lege scripta*“), její určitost („*nullum crimen sine lege certa*“), zákaz analogie v neprospěch pachatele („*nullum crimen sine lege stricta*“) a zákaz retroaktivity v neprospěch pachatele („*nullum crimen sine lege praevia*“).¹⁶ Ačkoliv tyto dílčí části začínají vždy „*nullum crimen sine lege*“, tak totéž platí i pro „*nullum poena sine lege*“. Co se týče trestu, lze trestný čin pachatele postihnout pouze trestem, resp. trestním opatřením, které výslovně stanoví zákon.

S touto zásadou úzce souvisí zásada trestní odpovědnosti za vinu, *nullum crimen sine culpa*, kdy je vyloučena existence trestného činu bez existence viny.

---

¹⁵ Tamtéž, str. 25.

¹⁶ Tamtéž.

Dohoda o vině a trestu tedy, na základě svých esenciálních složek, kterými jsou vina a trest, vychází z této zásady a její hmotněprávní podstata je na této zásadě prakticky vystavěna. Prof. Musil však vyjadřuje určité obavy z takovéto kontinuity zásady *nullum crimen, nulla poena sine lege* a institutu, jež je předmětem této diplomové práce. Uvádí, že: „(...) *Podle zásady nullum crimen nulla poena sine lege je toliko zákonodárce oprávněn v trestním zákoně stanovit pevné definiční znaky deliktů a trestů a stanovit kritéria pro jejich aplikaci v praxi. Trestní právo hmotné je právem kogentním, neposkytuje nikomu, ani účastníkům trestního řízení, jakékoliv oprávnění disponovat vymezením těchto pojmů. (...) Trestněprávní úprava si takto neoprávněně „přivlastňuje“ legitimaci ke stanovení zvláštního kritéria pro výměru, aniž by však dostatečně určitě stanovila, jak přesně má být „honorováno“ prohlášení viny; přitom určitost (přesnost) trestní normy (lex certa) se pokládá za její nezbytný atribut, zaručující rovné nakládání s pachateli a zabraňující svévoli při aplikaci práva.“¹⁷ Lze tedy vycházet z předpokladu, že dohoda o vině a trestu je tedy pro své hmotněprávní základy spíše institutem *sui generis*, neboť je sice na těchto základech vystavěna, ale již svou podstatou, vycházející především z toho, že se jedná o institut do českého právního řádu zavedený z jiné právní kultury, se v určitých bodech vymyká a je v rozporu s obecnými principy českého práva.*

2.2.1.2. Zásada odpovědnosti za zavinění

Pokud budeme přistupovat k teorii, že pojem vina je pojmem hmotněprávním, lze označit za pravdivé tvrzení, že vina je prakticky totožným pojmem se zaviněním. Je však třeba dbát té odlišnosti, že pojem vina je pojmem širším v porovnání se zaviněním, které je pouze její součástí, resp. jedním ze základů trestní odpovědnosti (srov. kapitola 2.1.1. této práce). Zavinění je obligatorním znakem subjektivní stránky, která je jedním ze čtyř obligatorních znaků skutkové podstaty. „*České trestní právo je založeno na tzv. subjektivní odpovědnosti, tj. odpovědnosti za zavinění. Nezaviněné následky se nepřičítají.*¹⁸

---

¹⁷ Musil, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. Kriminalistika. 2008, č. 1.

¹⁸ Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 3. přepracované a aktualizované vydání*. Praha : Linde Praha a. s., 2008, 968 s., str. 31.

Výjimkou je zde pouze ustanovení § 360 TZ o trestném činu opilství, kdy je tato definice prolomena.¹⁹

2.2.2. Zásady procesněprávní

V této podkapitole se zaměřím na základní zásady trestního práva procesního. Obsáhleji pojednáno však bude především o těch, které jsou pro institut dohody o vině a trestu stěžejní.

„Základní zásady trestního řízení jsou určité právní principy, vůdčí právní ideje, jimiž je ovládáno trestní řízení“.²⁰ V TŘ, na rozdíl od TZ a základních zásad hmotněprávních, jsou procesněprávní základní zásady obsaženy přímo v zákoně, a to konkrétně v ust. § 2. Speciální zásady důležité pro řízení ve věcech mladistvých jsou obsaženy v z. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen „ZSM“), a to v ust. § 3. Konkrétně se jedná o zásadu zvláštního přístupu k projednávání trestních věcí mladistvých, zásadu spolupráce s orgánem sociálněprávní ochrany dětí, zásadu ochrany soukromí a osobnosti mladistvého, zásadu rychlosti řízení a zásadu uspokojení zájmů poškozeného.²¹ Stejně jako u zásad hmotněprávních, i u procesněprávních platí, že mnohé z nich jsou zároveň i pravidly ústavněprávní úrovně, což znamená, že TŘ a trestní právo jako takové jejich existenci deklaruje a jejich důležitost tím zdůrazňuje.

Mezi základní zásady, uvedené v ust. § 2 TŘ patří: Zásada stíhání jen ze zákonných důvodů (§ 2 odst. 1), zásada presumpce neviny (§ 2 odst. 2), zásada legality (§ 2 odst. 3), zásada oficiality (§ 2 odst. 4), zásada rychlosti řízení (§2 odst. 4), zásada přiměřenosti (§ 2 odst. 4), zásada materiální pravdy neboli zásada zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností (§2 odst. 5), zásada vyhledávací (§ 2 odst. 5), zásada volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6), zásada spolupráce se zájmovými sdruženími občanů (§ 2 odst. 7), zásada obžalovací (§ 2 odst. 8), zásada veřejnosti (§ 2 odst. 10), zásada ústnosti (§ 2 odst. 11)

---

¹⁹ K tomuto srovn. usnesení Vrchního soudu v Olomouci sp. n. 1 To 15/2006: „Požadavku § 177 odst. 1 písm. c) (dnes § 177 písm. c) TŘ nevyhovuje takový popis skutku v žalobním návrhu, v němž není konkretizováno jednání obviněného způsobem vyjadřujícím znaky skutkové podstaty trestného činu, který v něm státní zástupce spatřuje.“ Z tohoto usnesení plyne závěr, že z hlediska procesněprávního na základě zásady odpovědnosti za zavinění je nutno v rámci obžaloby prováděné státním zástupcem vždy pečlivě a přesně specifikovat všechny okolnosti a skutečnosti vedoucí k závěru, že skutku se dopustil obviněný. Z pohledu hmotněprávního je zavinění pachatele na základě zásady odpovědnosti za zavinění tedy vždy třeba důvodně prokázat dříve, než je skončeno přípravné řízení a začne fáze trestního řízení před soudem.

²⁰ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 131.

²¹ Tamtéž.

a bezprostřednosti (§ 2 odst. 12), zásada zajištění práva na obhajobu (§ 2 odst. 13) a zásada šetrného přístupu k poškozenému (§ 2 odst. 15). Pro trestní právo procesní je ale důležitá i existence zásad organizace soudnictví, jejichž základy jsou ukotveny jednak v předpisech ústavního pořádku, stejně tak jako v z. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích (dále jen „ZSS“) a částečně i v TR. Jedná se o zásadu jmenování soudce do funkce bez časového omezení (č. 93 odst. 1 Ústavy, § 61 ZSS),²² zásadu nezávislosti a nestrannosti soudců a jejich vázanosti jen zákonem (čl. 82 odst. 1 a čl. 95 Ústavy, čl. 36 odst. 1 LZPS, § 79 ZSS), zásadu senátního rozhodování (čl. 94 odst. 1 Ústavy, § 3 odst. 1 ZSS, § 2 odst. 9 TR), zásadu účasti občanů na rozhodování soudů (čl. 94 odst. 2 Ústavy, § 60 až 62, § 64 až 66 ZSS), zásadu, která stanoví, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 LZPS, § 41, 42 a 44 odst. 1 ZSS), zásadu rovnosti občanů před zákonem a rovnosti účastníků v řízení před soudem (čl. 2 odst. 4 a čl. 96 odst. 1 Ústavy, čl. 1, čl. 2 odst. 3 a čl. 37 odst. 3 LZPS, § 4 a 5 ZSS) a zásadu práva užívat před soudem svého mateřského jazyka (čl. 37 odst. 4 LZPS, § 2 odst. 14 TR).²³ Je zřejmé, že pro trestní právo procesní jsou podstatné všechny výše uvedené zásady. V této diplomové práci však s ohledem na její předmět není možné věnovat se hlouběji všem, proto pro širší výklad odkazuji na odborné publikace věnující se trestnímu právu procesnímu.²⁴ V následujících podkapitolách této práce se zaměřím konkrétněji na zásadu legality a oficiality, zásadu rychlosti, zásadu materiální pravdy (zásada zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností), zásadu zajištění práva na obhajobu a především na zásadu obžalovací.

Poznatkem právní teorie v ohledu na základní zásady trestního práva je, že institut dohody o vině a trestu určitým způsobem deformuje některé základní zásady trestního řízení, především pak zásadu materiální pravdy.²⁵ Z tohoto důvodu proto následující výklad věnuji z mého pohledu pouze těm procesněprávním zásadám trestního práva, jež považuji za problematické či v rozporu s institutem,

---

²² Tato zásada je doplněna zásadou neodvolatelnosti a nepřeložitelnosti soudce proti jeho vůli s výjimkou rozhodnutí ministra spravedlnosti.

²³ Šámal, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1898 s., str. 20 – 21.

²⁴ Např. Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s.; Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. Přepřacované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 834 s.; Šámal, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1898, atd.

²⁵ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 547.

o němž pojednává tato diplomová práce, nebo které naopak jsou pro její existenci a životaschopnost nezbytně nutné.

2.2.2.1. Zásada legality a oficiality

Tyto dvě základní zásady trestního práva procesního nejsou uváděny společně pouze náhodou. Ačkoliv je každá z nich uvedena v jiném odstavci ust. § 2 TŘ, tak spolu úzce souvisí. Lze konstatovat, že zásada legality je speciálním projevem zásady oficiality.²⁶ Základem obou zásad je určení určité povinnosti orgánům činným v trestním řízení. Tou povinností je myšlen postup těchto orgánů v trestním řízení z úřední povinnosti, tedy ex officio. Je však nutné tyto dvě zásady od sebe důkladně odlišit.

Zásada oficiality (§ 2 odst. 4 TŘ, věta první)²⁷ je zásadou, na kterou lze nahlížet jako na postup všech orgánů činných v trestním řízení (dále jen OČTŘ) z úřední povinnosti v širším slova smyslu. Tato zásada zároveň také platí pro všechna stadia trestního řízení a zároveň dává za povinnost OČTŘ provádět pouze takové úkony, pokud jsou pro jejich provedení dány zákonné důvody.²⁸ *„Ze zásady oficiality vyplývá nejen právo, ale i povinnost orgánů činných v trestním řízení provést určitý procesní úkon, jsou-li dány zákonné podmínky pro jeho provedení bez ohledu na stanovisko a postavení dotčených osob (například obviněného, svědka, poškozeného).“*²⁹ Ust. § 2 odst. 4 dává pouze základní zákonný rámec této zásady, jinak je ovšem obsažena v různých ustanoveních napříč trestním řádem. Tato zásada je rozvedena do konkrétních povinností jednotlivých OČTŘ podle daných stádií trestního řízení.³⁰

---

²⁶ Tamtéž, str. 146.

²⁷ Ust. § 2 odst. 4, věta první TŘ: „Jestliže tento zákon nestanoví něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti“.

²⁸ Sobotka, Jiří. *Zásady trestního řízení*. [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2012/04/zasady-trestniho-rizeni/>.

²⁹ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 146

³⁰ Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. Přepřacované vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 122. Tak např. podle ust. § 157 odst. 1 TŘ jsou státní zástupce a policejní orgán povinni organizovat svou činnost tak, aby účinně přispívali k včasnosti a důvodnosti trestního stíhání. Dále např. je pro policejní orgán povinností iniciativní objasňování skutkových okolností, která je zavedena v ust. § 164 odst. 1 TŘ. Podle § 180 odst. 2 TŘ je státní zástupce povinen v řízení před soudem vystupovat tak, aby byly objasněny všechny podstatné skutečnosti rozhodné z hlediska podané obžaloby a opatřovat z vlastní iniciativy důkazy. A podle ust. § 181 odst. TŘ je soud povinen, nevyčkávat dalších návrhů, postupovat po podání obžaloby tak, aby řízení bez průtahů směřovalo k rozhodnutí věci, včetně výkonu rozhodnutí.

Pro téma, které je předmětem této diplomové práce, je stěžejní z těchto dvou zásad především zásada legality (§ 2 odst. 3 TŘ).³¹ Jak již bylo uvedeno výše, „*zásada oficiality platí pro všechny OČTŘ a pro všechna stádia trestního řízení.*“³² Naproti tomu zásada legality je zásadou z výše uvedené zásady vycházející, je však pojmána v užším slova smyslu. Jednak neplatí pro všechny OČTŘ, nýbrž pouze pro státního zástupce, a zároveň se neuplatňuje pro všechny etapy trestního řízení. Také se na rozdíl od zásady oficiality nevztahuje obecně na postup OČTŘ, ale konkrétně na povinnost stíhat všechny trestné činy, o nichž se státní zástupce dozví. Definována je např. prof. Jelínkem takto: „*Zásada legality je vyjádřena v ustanovení § 2 odst. 3 (TŘ), podle něhož státní zástupce je povinen stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví, pokud zákon nebo vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.*“³³ Prof. Musil ve své spoluautorské publikaci tuto zásadu rozšiřuje tak, že rozsah její působnosti vztahuje nejen na státního zástupce, ale analogicky rovněž na policejní orgán: „*Systematickým výkladem [srov. § 157 odst. 1, § 158 odst. 1, 2, 3, § 164 odst. 1 TŘ; § 2 odst. 1, § 7 PolČR (z. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky – pozn. autora)] lze dovodit, že stejnou povinnost stíhat má také policejní orgán.*“³⁴ Povinnost státního zástupce stíhat trestné činy však vyplývá i ze z. č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, a to konkrétně z ust. § 4.³⁵ Je důležité upozornit, že z této zásady existuje celá řada výjimek, o kterých pojednává celá řada publikací.³⁶

V kontextu s dohodou o vině a trestu je nutné si uvědomit, že i v jejím případě má státní zástupce v souladu s těmito dvěma zásadami právo a zároveň povinnost snažit se o co nejvhodnější a nejšetnější postup vůči obviněnému v trestním řízení, kdy sám by měl vyhodnotit, zda použití tohoto institutu připadá v úvahu a zda tedy navrhne obviněnému sjednání dohody o vině a trestu. Vzhledem k tomu, že právě on je tzv. „dominus litis“ a má právo dozorovat nebo i vést fázi přípravného řízení nazývanou vyšetřování, tak veškerá rozhodnutí vztahující se k dohodě o vině a trestu stojí na jeho bedrech. On rozhoduje, zda by

---

³¹ § 2 odst. 3 TŘ: „*Státní zástupce je povinen stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví, pokud zákon nebo vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.*“

³² Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 147.

³³ Tamtéž.

³⁴ Musil, J., Kratochvíl, V. Šámal, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. Přepřacované vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 125.

³⁵ Šámal, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 25.

³⁶ Především Komentář k trestnímu řádu: Šámal, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013.

bylo vhodné dohodu sjednat, on vypracovává její písemnou podobu, návrh na její schválení, který následně podává k soudu namísto obžaloby. Státní zástupce však taktéž může usoudit, že není vhodné ani účelné dohodu sjednávat a případný návrh obviněného může odmítnout.

2.2.2.2. Zásada rychlosti

Na poslední výše uvedené lze navázat i v případě výkladu o zásadě rychlosti řízení v trestním řízení³⁷, resp. o zásadě rychlého procesu.³⁸ Již v důvodové zprávě k z. č. 193/2012 Sb., kterým byl novelizován trestní řád, přičemž s účinností tohoto zákona od 1. září 2012 byla zavedena dohoda o vině a trestu do českého právního řádu, je argumentováno zjednodušením a především zrychlením řízení a jeho hospodárností při použití tohoto institutu. V důvodové zprávě je očekáváno zrychlení trestního řízení před soudem a současně i zjednodušení a zefektivnění trestního řízení jako takového.³⁹

Jedná se o jednu ze zásad trestního práva procesního, která vychází ze zásad ústavněprávních, především ze zásady uvedené v ust. čl. 38 odst. 2 LZPS, který stanovuje mimo jiné právo každého na projednání věci bez zbytečných průtahů. Obsahově totožné ustanovení lze nalézt také v ust. § 5 odst. 2 ZSS a především tedy v ust. § 2 odst. 4 TŘ, přičemž tato zásada navazuje na zásadu oficiality tak, že *„orgány činné v trestním řízení musí projednávat trestní věci co nejrychleji“*.

2.2.2.3. Zásada materiální pravdy (zásada zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností)

Legální definice, obsažená v ust. § 2 odst. 5 TŘ, zní takto: *„Orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení*

³⁷ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 151.

³⁸ Musil, J., Kratochvíl, V. Šámal, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. Přepřacované vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 117.

³⁹ Důvodová zpráva k z. č. 193/2012 Sb. (Novela trestního řádu navržená Ministerstvem spravedlnosti a předložená do připomínkového řízení v květnu 2011.)

povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu. (...)“ Toto ustanovení však svým obsahem nestanoví a neformuluje přesně daný a vytyčený cíl. Proto název zásady „materiální pravda“ není úplně přesný a používá se pro ni více označení, z nichž nejlépe vystihujícím je název „zásada zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností“. Nelze se totiž ztotožnit s tím, co strany jako pravdu uznávají a které skutečnosti soudu předloží k rozhodnutí. Soud musí naopak vycházet ze zjištěného skutkového děje; není například vázán doznáním obviněného, stejně jako jeho důkazními návrhy.⁴⁰ Toto platí a odlišuje trestní právo procesní od civilního práva procesního především z toho důvodu, aby se předcházelo nespravedlnosti a případným justičním omylům, neboť trestní právo je institut, který zřejmě nejvýraznějším způsobem zasahuje do lidských práv člověka. Pro účely této diplomové práce uvádím tuto zásadu především proto, že je nejen jednou z nejdůležitějších zásad pro zjišťování viny a určování druhu a výše trestu, ale také proto, že institut dohody o vině trestu ji citelným způsobem narušuje, především v té části, která nepovažuje doznání obviněného jako dostačující a hlavní důkaz. O této problematice však více v kapitole 3.2.5.

2.2.2.4. Zásada zajištění práva na obhajobu

Jedná se o zásadu upravenou v ustanovení § 2 odst. 13, jež jsou nuceny dodržovat všechny OČTŘ, která je platná pro všechna stádia trestního řízení a má za úkol „*zaručit plnou ochranu zákonných zájmů a práv osoby, proti níž se řízení vede, tak, aby byly náležitě a včas objasněny skutečnosti, které tuto osobu viny zbavují nebo ji alespoň zmírňují*“.⁴¹ Pro účely této diplomové práce však není třeba vést hlubší výklad ohledně této zásady, zaměřím se tedy na části přímo se týkající institutu dohody o vině a trestu. Jedná se především o ust. § 36 odst. 1 písm. d) TŘ, kdy „*obviněný musí mít obhájce už v přípravném řízení při sjednávání dohody o vině a trestu*.“ Důvodová zpráva k tomuto ustanovení uvádí, že vzhledem k tomu, že se ze strany obviněného předpokládá podávání kvalifikovaného návrhu trestu či ochranného opatření atd., což předpokládá dostatečné právní znalosti z trestního práva a také vzhledem k tomu, že obsah takto sjednané dohody o vině a trestu je klíčový pro konečné rozhodnutí soudu

⁴⁰ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 157.

⁴¹ Tamtéž, str. 182.

ve věci, je důležité a potřebné, aby obviněný měl již při sjednávání této dohody vždy obhájce.⁴² Lze se tedy důvodně domnívat, že účast obhájce při sjednávání dohody o vině a trestu je základní podmínkou z důvodů uvedených v citované důvodové zprávě.⁴³

V konečném důsledku tedy není možné bez existence a aplikace zásady práva na obhajobu tento institut přivést k životu. Bez přítomnosti obhájce by takovýto postup nebyl právně relevantní, neboť by nedošlo k dostatečné právní ochraně obviněného, čímž by mohla být jeho pozice a především základní ústavněprávní zaručené právo na spravedlivý proces ohroženo. Při nedodržení podmínek stanovených touto zásadou by také mohl vzniknout důvod pro podání mimořádných opravných prostředků, tedy dovolání podle ust. § 265b odst. 1, písm. c) TŘ či podání stížnosti pro porušení zákona ministrem spravedlnosti podle ust. § 266 a násl. TŘ z důvodu porušení zákona či vadného postupu v řízení.

2.2.2.5. Zásada obžalovací

Tato procesněprávní zásada je v zásadě nejdůležitějším stavebním kamenem, na jehož základech je vystavěn institut dohody o vině a trestu v trestním právu procesním. Její legální definice je ukotvena v ust. § 2 odst. 8 TŘ a zní takto: *„Trestní stíhání před soudy je možné jen na základě obžaloby, návrhu na potrestání nebo návrhu na schválení dohody o prohlášení viny a přijetí trestu (dále jen „dohoda o vině a trestu“), které podává státní zástupce. Veřejnou žalobu v řízení před soudem zastupuje státní zástupce.“* Lze konstatovat, že tato zásada míní pojem „obžaloba“ v širším slova smyslu, tedy tak, že upravuje jak podání obžaloby samotné, tak i institutů alternativních, které lze uplatnit za předpokladu splnění určitých podmínek namísto obžaloby. Jsou jimi návrh na potrestání a návrh na schválení dohody o vině a trestu.

Podat jeden z výše uvedených procesních institutů je oprávněn vždy pouze státní zástupce, který je až do okamžiku, kdy dojde k takovému podání, tzv. „pánem sporu“ (dominus litis). Znamená to, že aplikace jednoho z těchto

---

⁴² Důvodová zpráva k z. č. 193/2012 Sb.

⁴³ VANTUCH, Pavel. *Nový návrh na dohodu o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem*. Trestní právo. 2011, č. 9.

prostředků je pouze v jeho dispozici. Nikdo, a to ani poškozený⁴⁴, není oprávněn být žalobcem či spolužalobcem. Jedině státní zástupce v přípravném řízení rozhoduje o tom, zda bude podána obžaloba (či jedna z alternativ), zda bude věc postoupena jinému orgánu, zda bude řízení zastaveno či přerušeno. Je však nutné upozornit, že tato zásada se na přípravné řízení samotné nevztahuje, neboť není vybudováno jakožto řízení kontradiktorní, sporné. Aktivována je od chvíle, kdy dojde k zahájení fáze trestního řízení před soudem, až do pravomocného skončení tohoto řízení. Uplatňuje se tedy především při hlavním líčení a při veřejném zasedání při projednávání řádného opravného prostředku, a které je pouze pokračováním dosud neskončeného trestního řízení. Tato zásada se tedy především koncentruje na samotný okamžik podání obžaloby, návrhu na potrestání a návrhu na schválení dohody o vině a trestu.⁴⁵

Pro účely dohody o vině a trestu je tato zásada důležitá především v tom ohledu, že právě a výlučně na jejím základě se uplatňuje tento druh odklonu od klasického trestního řízení, neboť jeho použití namísto obžaloby připouští již sama zákonná definice ust. § 2 odst. 8 trestního řádu. Toto je důvodem, proč jí osobně považuji za tu zásadu, která je pro tento institutem základním stavebním kamenem.

---

⁴⁴ S přihlédnutím ke skutečnostem uvedeným v § 163 a 163a TR, kdy je k trestnímu stíhání určitých trestných činů, s výjimkou některých jejich kvalifikovaných skutkových podstat, třeba souhlasu poškozeného. Může jít kupříkladu o trestný čin ublížení na zdraví, neposkytnutí pomoci, porušování domovní svobody, podvodu, zpronevěry, nebezpečného vyhrožování apod.

⁴⁵ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 173.

3. Dohoda o vině a trestu v českém právním řádu

Dohoda o vině a trestu (dále jen „DoVaT“) je v České republice poměrně novým institutem, neboť součástí našeho právního řádu je teprve od roku 2012. Jedná se však stále o institut využívaný v trestním řízení pouze výjimečně a já bych se chtěl v této a následujících kapitolách dobrat závěru, proč tomu tak je.

V této kapitole nejprve pohovořím o DoVaT v rovině obecné, pak vysvětlím původ, legislativní vývoj a zakotvení tohoto institutu v právním řádu České republiky. V další části se budu věnovat zejména pojmu a funkci DoVaT v trestním právu procesním, jeho aplikaci, podmínek užití, podmínek sjednání, sjednávání samotnému a rozhodování o podaném návrhu na schválení dohody o vině a trestu soudem a o možnostech podání opravných prostředků. Dále také provedu srovnání DoVaT s dalšími druhy odklonů v trestním právu, konkrétně s institutem podmíněného zastavení trestního stíhání, narovnání a trestního příkazu (resp. návrhu na potrestání), které jsou zaběhnutými instituty v našem právním řádu již více let a na rozdíl od DoVaT jsou OČTŘ v hojně míře využívány.

3.1. Obecné pojednání o dohodě o vině a trestu

Dohoda o vině a trestu je stále ještě víceméně novinkou v českém právním řádu, což potvrzuje i opatrnost především ze strany státních zastupitelství, neboť pomocí tohoto institutu je v České republice zatím řešeno pouze mizivý zlomek procenta trestních věcí, u kterých by bylo možné ji aplikovat. Zavedena byla zákonem č. 193/2012 Sb., kterým byl novelizován TR s účinností od 1. 9. 2012.

„Dohadování o vině a trestu lze stručně charakterizovat jako postup, při kterém obviněný doznává svůj čin a vzdává se práva na projednání věci před soudem, a vláda (obžaloba) výměnou slibuje, že bude vůči obviněnému navrhopat mírnější postup (tj. mírnější trest, v některých zemích⁴⁶ lze tímto způsobem dosáhnout i mírnější právní kvalifikace stíhaného zločinu). Dohoda uzavřená mezi obviněným a představitelem obžaloby pak podléhá schválení soudu“.⁴⁷ Tento

---

⁴⁶ Např. v USA.

⁴⁷ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 547.

institut v podstatě nabízí alternativní způsob vyřízení některých trestních věcí. Jedná se tedy o jeden z druhů odklonů trestního řízení, kdy trestní řízení neprobíhá klasickým způsobem. DoVaT v souladu se zásadou obžalovací, upravenou v ust. § 2 odst. 8 TŘ, nabízí odlišný způsob řešení trestních věcí nahrazením obžaloby či návrhu na potrestání, se kterým se však určitým způsobem spíše doplňuje. Důvodem existence tohoto institutu v právním řádu České republiky je především zrychlení trestního řízení v konkrétní věci v souladu se zásadou rychlosti, zakotvenou v ust. § 2 odst. 4 TŘ. Trestní proces se totiž za použití DoVaT zjednodušuje tak, že nedochází k provádění celého trestního řízení se všemi stádii jako v případě, kdy probíhá řízení před soudem po podání obžaloby. Stádium přípravného řízení, ve kterém dochází k vyšetřování, tedy vyhledávání důkazů, se omezuje na minimum, hlavní líčení se nekoná vůbec a odvolací řízení lze konat pouze výjimečně z taxativně vymezených důvodů uvedených v ust. § 245 TŘ.⁴⁸ O tom však více v kapitole 3.6. a následujících podkapitolách, zabývajících se řízením o návrhu na schválení DoVaT.

Jako příklad takového skutku, na který se DoVaT může aplikovat, může být např. krádež podle ust. § 205 trestního zákoníku (v základní či některé z kvalifikovaných skutkových podstat, krom té, kdy se jedná o zvlášť závažný zločin – viz další výklad). Pachatel vstoupí do obchodního domu, v němž vyhledá obchod s elektronikou, kde odcizí několik mobilních telefonů. V témže okamžiku je však zadržen zaměstnancem tohoto obchodu, jenž jej spatřil v okamžiku, kdy přístroje vkládal do batohu. Zároveň byl snímán průmyslovou kamerou, jež celý skutek zachytila v obrazové podobě. V přípravném řízení pod tíhou důkazů obviněný svou vinu přestane popírat a ke spáchání trestného činu krádeže se přiznává. Právě v této chvíli tak nastává nejvhodnější okamžik, kdy by měl buď státní zástupce či obviněný, resp. jeho obhájce, pokud ho má, navrhnout sjednání dohody o vině a trestu, pokud by nebylo vhodnější použít některou z dalších alternativ, např. pokusit se o narovnání dle ust. § 309 a násl. TŘ. Takovýmto postupem u méně závažné trestné činnosti se totiž lze vyhnout zdlouhavému a nákladnému trestnímu procesu a zároveň platí, že trest, jenž postihne pachatele, bude určitým způsobem mírnější než trest, který by byl vůči němu uplatněn v klasickém trestním řízení, ve kterém by došlo k hlavnímu líčení.

---

⁴⁸ Šámal, P. a kol. *Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 3730 s., str. 2261.

DoVaT je tedy výsledkem postupu, kdy se obviněný, poškozený a státní zástupce dohodnou na sjednání dohody o vině a trestu ohledně skutku, v němž je spatřován trestný čin, a kterou vyhotovuje státní zástupce, který poté v souladu se zásadou obžalovací podává návrh na schválení takovéto dohody k soudu, který jí musí schválit a na jejím základě vyhlásit odsuzující rozsudek. Pokud nedojde k takovému schválení, věc zůstává dále v přípravném řízení a další postup tedy záleží v uvážení státního zástupce.

Možnost sjednání dohody o vině a trestu je však omezena, a to jednak závažností spáchaného trestného činu a také nemožností sjednat dohodu o vině a trestu v řízení ve věci mladistvého.⁴⁹ Okruh trestných činů (dále jen TČ), ohledně kterých lze sjednat DoVaT, je negativně vymezen ust. § 175a odst. 8 TŘ, které stanoví, že dohodu o vině a trestu nelze sjednat v řízení o zvlášť závažném zločinu a v řízení proti uprchlému.

3.2. Vývoj dohody o vině a trestu v českém právním řádu

3.2.1. Původ dohody o vině a trestu

Kořeny tohoto institutu lze nalézt nikoliv v kontinentální právní kultuře, nýbrž v angloamerické právní kultuře, v systému common law, kde je označován jako *plea bargaining* (někdy též *plea guilty*), což lze volně přeložit jako „*žádost o vyjednávání či smlouvání o vině*“. V tomto systému jde tedy o jakýsi trestněprávní derivát smlouvy ústně uzavřené mezi orgánem činným v trestním řízení na jedné straně a obviněným na straně druhé, kde se na základě této dohody žádá soud, aby vyslovil vinu a určil trest, na jakém se „strany“ této dohody domluvily. Vzhledem k tomu, že tento institut je součástí právního systému naprosto odlišného od toho evropského, ve kterém je trestní řízení prováděno zcela odlišně, nebylo možné jej do Evropy převzít v té podobě, v jaké je znám pod názvem *plea bargaining* v zemích práva angloamerického, ačkoliv všechny české legislativní návrhy z tohoto institutu vždy otevřeně vycházely. Obdoba tohoto institutu však nebyla

---

⁴⁹ § 63 z. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže – nepřípustnost trestního příkazu a dohody o vině a trestu: „V řízení ve věci mladistvého, který nedovršil osmnáct let věku, nelze vydat trestní příkaz ani sjednat dohodu o vině a trestu. Tento zákaz spočívá především v ochraně mladistvého a upřednostnění projednání věci v řízení bez omezeného rozsahu.“

zavedena pouze do právního řádu České republiky, již dříve byla ukotvena např. v Německu, Francii, Španělsku, Polsku či nám blízkému Slovensku⁵⁰, kdy úpravy ve dvou posledně jmenovaných zemích jsou úpravě české nejbližší.

Plea bargaining spočívá v tom, že obviněný (defendant) uznává svou vinu ze spáchání trestného činu a výměnou za to dochází k úlevám a ústupkům ze strany státního žalobce (state prosecutor). Obviněný se tímto vzdává práva na řádné projednání trestní věci před soudem, ztrácí šanci na zproštění viny a může se také vyhnout odsouzení za vážnější trestný čin a s ním spojený trest, kdy může dojít nejen k uložení mírnějšího trestu, ale také k mírnější právní kvalifikaci jeho protiprávního jednání. Výhodou pro stát je zrychlení a hospodárnost a tedy celkové snížení nákladů trestního řízení.⁵¹ Více k institutu plea bargaining a institutu dohody o vině a trestu v jiných evropských zemích než Česká republika v samostatné kapitole 4. a v následujících podkapitolách.

3.2.2. Legislativní vývoj dohody o vině a trestu v České republice

V České republice byl poprvé užit pojem dohody o vině a trestu pod označením „řízení o prohlášení viny obžalovaným“ při projednávání vládního návrhu zákona, kterým měl být novelizován TŘ, dne 14. a 20. dubna 2005. Tento institut měl být ukotven v ust. § 206a až 206d a měl zavést zcela nový typ soudního řízení, kdy tato změna měla mít vliv taktéž na část zákona věnující se řízení o opravných prostředcích. Návrh tohoto zákona byl přijat Poslaneckou sněmovnou, ale posléze zamítnut Senátem. Poslanecká sněmovna jej však poté již neschválila.⁵² Dalším pokusem zakotvit institut DoVaT v českém právním řádu byl návrh věcného záměru TŘ, který byl předložen Ministerstvem spravedlnosti k veřejné diskusi dne 12. 6. 2007. Tato navrhovaná úprava byla posléze schválena usnesením vlády České republiky č. 966 ze dne 20. 8. 2008.⁵³ Podstata tohoto návrhu právní úpravy byla odlišná od současné podoby DoVaT. Odlišení

---

⁵⁰ LICHNOVSKÝ, Vladimír. *K otázce ukládání sankcí v rámci dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2014, č. 3.

⁵¹ *Plea Bargaining*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.questia.com/library/law/trials/plea-bargaining>.

⁵² Musil, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. Kriminalistika. 2008, č. 1.

⁵³ VANTUCH, Pavel. *Nový návrh na dohodu o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem*. Trestní právo. 2011, č. 9.

spočívalo především v tom, že by jednání o dohodě o vině a trestu mohl státní zástupce zahájit ve věci řízení o trestném činu, na který trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující pět let za předpokladu, kdy výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že skutek je trestným činem, a že jej spáchal obviněný. Dle tohoto původního návrhu by tedy šlo sjednat DoVaT jen v řízení o přečinech. Dle mého názoru by však došlo ke vzniku institutu, který je zde určitým způsobem nadbytečný, vzhledem k existenci institutů podmíněného zastavení trestního řízení, narovnání a trestního příkazu, které jsou specifickými druhy odklonů trestního řízení, a jejichž prostřednictvím lze skončit trestní řízení o přečinech jinak, než na základě odsuzujícího či zprošťujícího rozsudku soudu. O těchto institutech a jejich srovnání s DoVaT však více v kapitolách 3.8.1. a 3.8.2. Nakonec však tento vládní návrh nebyl předložen ani do třetího čtení, ačkoliv již novela TŘ obsahující i tento návrh měla nabýt účinnosti k 1. 7. 2008 a po předložení doplňovacích návrhů k 1. 1. 2010.⁵⁴

Těchto několik let, během kterých zde probíhala snaha o zakotvení tohoto institutu do právního řádu ČR, docházelo taktéž k mnoha výměnám názorů jednotlivých odborníků na trestní právo. Dá se říci, že tento institut je dodnes odborníky přijímán buď zcela a prakticky bez výhrad či je odmítán beze zbytku pro jeho cizorodost a nekompatibilitu s evropskou právní kulturou. Strana příznivců spatřovala v DoVaT především možnost, jak zrychlit trestní řízení, jak zajistit jeho hospodárnost, snížit pracovní vytížení OČTŘ. Na této straně stáli a stojí především odborníci z řad státních zástupců. Na druhé straně však stála a stojí velká řada odpůrců zakotvení DoVaT do právního řádu ČR. Jejich argumenty byly a jsou takové, že takovými dohodami dochází k nepřijatelnému „přibližování trestního procesu k občanskému soudnímu řízení“, že „uzavírání těchto dohod nemůže být sladěno se zásadou zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností, se zásadou vyhledávací a se zásadou volného hodnocení důkazů“. Zásadní problém zde tato část odborníků spatřovala a spatřuje v tom, že především první vyčtená zásada, respektive její obsah je nahrazen po nezbytně nutném rozsahu dokazování pouze prohlášením obviněného, že se skutku dopustil, čili jeho doznáním.⁵⁵ Lze konstatovat, že k těmto polemikám se nelze stavět názorově zcela jednoznačně. Argument rychlosti a hospodárnosti je

---

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ VANTUCH, Pavel. *Dohoda o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem*. Trestní právo. 2009, č. 11.

naprosto správný a na místě, avšak zásah nejen do základních zásad trestního řízení, ale i do právní kultury kontinentální by mohl především do budoucna být citelný. O výhodách a nevýhodách DoVaT, zejména o narušení některých základních zásad trestního práva procesního však více v kapitole 3.2.5.

3.2.3. Přijetí dohody o vině a trestu do českého právního řádu

Jak jsem již uvedl v úvodu kapitoly 3.2., tak k začlenění DoVaT do českého právního řádu došlo na základě novelizace účinné ode dne 1. 9. 2012, a to konkrétně na základě zákona č. 193/2012 Sb. Ke konečnému schválení došlo dne 26. 4. 2012, kdy byl tento zákon projednán Horní komorou Parlamentu České republiky.⁵⁶ Na rozdíl od předchozích návrhů došlo k přijetí v naprosté tichosti, bez větší odborné diskuze, ve které by se jako v předešlých pokusech o schválení těchto návrhů mohly lépe zvážit výhody a nevýhody tohoto institutu a především jeho přínos českému právnímu řádu a trestnímu právu jako takovému. Ani z důvodové zprávy se toho příliš nedozvídáme.⁵⁷ Ta uvádí pouze: „*Po vzoru zahraničních úprav se navrhuje i u nás zakotvit do trestního procesu institut dohody o vině a trestu, jehož hlavním cílem je zjednodušení a hospodárnost trestního řízení a snížení počtu věcí, které soud projednává v klasickém hlavním líčení. Jedná se o nový zvláštní způsob skončení řízení, který by měl efektivně doplnit stávající možnosti skončit trestní řízení odklonem či vydáním trestního příkazu.*

Na základě poznatků o aplikaci tohoto institutu na Slovensku, kde již několik let úspěšně funguje, se navrhuje umožnit sjednání dohody o vině a trestu již v přípravném řízení, přičemž takovou dohodu následně soud ve veřejném zasedání buď odmítne ze závažných procesních důvodů, nebo neschválí z dalších taxativně vymezených důvodů a věc vrátí zpět do přípravného řízení, přičemž není vyloučeno sjednání nové dohody, nebo ji může schválit a v souladu s ní vydat odsuzující rozsudek.“⁵⁸ Zdá se tedy, že k přijetí tohoto institutu do našeho právního řádu došlo bez hlubší analýzy, zda a jak by tento institut mohl a měl být

⁵⁶ *Novela trestního řádu zavádějící dohodu o vině a trestu.* [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=13&id_article=255995&csurf=957acef7

⁵⁷ TERYNGEL, Jiří. *K institutu dohody o vině a trestu v trestním řádu.* Trestní právo. 2013, č. 3.

⁵⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb.

schopen stát se právoplatnou součástí trestního procesu. Navzdory mnohým kritickým ohlasům z předešlých návrhů se tento institut potichu stal součástí právního řádu, aniž by došlo k nějaké širší odborné diskuzi, snaze o dotváření a jeho většímu a vhodnějšímu přizpůsobení platnému trestnímu právu.

3.2.3.1. Důvody pro přijetí dohody o vině a trestu

Vzhledem k výše popsaným okolnostem během legislativního vývoje ohledně dohody o vině a trestu, kdy existovaly a existují dvě skupiny, a to zásadní odpůrci a naopak jednoznační stoupenec z řad odborníků na trestní právo, je nutné vysvětlit argumenty pro přijetí dohody do českého právního řádu. O argumentech proti přijetí, jakožto i o problematických bodech dohody o vině a trestu, bude pojednáno více v kapitole 3.2.5.

Mezi jednoznačné stoupence dohody o vině a trestu se z právní veřejnosti řadí především soudci a státní zástupci. V dohodě spatřují především možnost, jak zásadně zrychlit trestní řízení a taktéž jak snížit vlastní pracovní vytížení.⁵⁹ Jak již bylo uvedeno ve výše citované důvodové zprávě k z. č. 193/2012 Sb., jímž byl novelizován trestní řád, a který zavedl DoVaT do našeho právního řádu, hlavní pozitiva zákonodárce spatřuje ve zjednodušení trestního řízení, z čehož vyplývá efektivnější naplnění zásad rychlosti a hospodárnosti. Díky tomuto institutu by mělo docházet ke snížení pracovního zatížení soudců, jakož i ostatních OČTŘ, především státních zástupců a policejních orgánů, z důvodu naprosté minimalizace vyšetřování a dokazování. Zákonodárce dále přepokládá, že díky lepšímu naplňování zásad rychlosti a hospodárnosti stanovených v ustanovení § 2 odst. 4 TŘ dojde k efektivnějšímu naplňování ústavněprávního požadavku na dodržování spravedlivého procesu, který určuje právo obviněného na projednání věci v přiměřené lhůtě (čl. 38 odst. 2 LZPS, čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod).⁶⁰ Vzhledem k naprosto mizivému použití DoVaT českými OČTŘ zatím tyto výhody zůstávají bohužel pouze víceméně v teoretické rovině. Více o nízkém počtu uzavřených DoVaT v České

---

⁵⁹ VANTUCH, Pavel. *K možnostem sjednání dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2012, č. 12.

⁶⁰ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 547 – 548.

republiky, důvodům proč tomu tak je, spolu s příslušnými statistikami o jejich použití v závěrečné kapitole 5.

3.2.4. Zakotvení dohody o vině a trestu v českém právním řádu

Vzhledem k tomu, že dohoda o vině a trestu je institutem procesněprávním, jak jsem již několikrát zmínil v předešlých kapitolách, je také jeho úprava zakotvena v předpisu upravujícím trestní řízení jako takové, a to v z. č. 141/1961 Sb., trestní řád.

Jak vysvětlím v následujících kapitolách, dohoda o vině a trestu se dělí na dvě fáze. Tou první je část, která se odehrává v přípravném řízení po zahájení trestního stíhání (či ve zkráceném přípravném řízení), a to mezi státním zástupcem, obviněným (obligatorně zastoupeným advokátem, jakožto obhájcem) a případně poškozeným či jeho zmocněncem, který může vznášet své návrhy na náhradu škody, nemajetkové újmy či na vydání bezdůvodného obohacení. Druhá část se odehrává ve fázi trestního řízení před soudem, kdy dochází ke schvalování návrhu již uzavřené dohody o vině a trestu, jež podává státní zástupce namísto obžaloby, avšak v souladu se zásadou obžalovací dle ust. § 2 odst. 8 TŘ. Soud jedná ve veřejném zasedání a o schválení DoVaT rozhoduje odsuzujícím rozsudkem.⁶¹ Z tohoto dělení taktéž vychází zákonné zakotvení dohody o vině a trestu v TŘ.

Ustanovení, která se vztahují k části „dohadovací“, tj. k části, která se odehrává v přípravném řízení, se nacházejí v Části druhé („Přípravné řízení“), Hlavě desáté („Zahájení trestního stíhání, další postup v něm a zkrácené přípravné řízení“), oddílu šestém TŘ. Konkrétně se jedná o ust. § 175a a § 175b.

Naproti tomu druhá fáze, týkající se již samotného schvalování dohody soudem, je ukotvena v Části třetí, Hlavě dvacáté, oddílu osmém TŘ, a to konkrétně v ust. § 314a až § 314s.

Výše uvedená zákonná zakotvení jsou obecná, upravující tento institut jako takový. TŘ však obsahuje mnoho dalších ustanovení, která se k dohodě o vině a trestu vztahují celá či částečně. Jedná se o ust. § 2 odst. 8, který zakotvuje

---

⁶¹ Šámal, P. a kol. *Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 3730 s., str. 2261.

již výše zmiňovanou zásadu obžalovací, ust. § 36 odst. 1 písm. d), vymezuje obligatorní zastoupení obviněného obhájcem již v přípravném řízení, je-li sjednávána dohoda o vině a trestu⁶², ust. § 43 odst. 3, upravující práva a povinnosti poškozeného v trestním řízení, jakož i podmínky uplatnění jeho nároku při sjednávání dohody o vině a trestu, ust. § 91 odst. 1, kde se stanoví poučovací povinnost v rámci výslechu obviněného, kdy musí být taktéž upozorněn na možnost sjednat se státním zástupcem DoVaT, ust. § 120 odst. 4 stanovující, že „schvaluje-li soud dohodu o vině a trestu, je součástí rozsudku také výrok o schválení“ (tedy jsou zde v zásadě vždy tři výroky: o vině; druhu a výši trestu; a o schválení dohody – fakultativně ještě čtvrtý výrok o náhradě škody poškozenému), ust. § 179b, odst. 5) umožňující státnímu zástupci sjednat DoVaT i ve zkráceném přípravném řízení, ust. § 179f, odst. 2), písm. a), umožňující státnímu zástupci prodloužit lhůtu maximální délky konání zkráceného přípravného řízení (dva týdny) o dalších 30 dnů při sjednávání DoVaT, ust. § 186 písm. g), stanovující jako jeden z důvodů ke konání předběžného projednání obžaloby možnost sjednání dohody o vině a trestu z důvodu vhodnosti, ust. § 187 odst. 4, které navazuje na předchozí uvedené ustanovení a upravuje postup v případě, kdy soud v rámci předběžného projednání obžaloby dojde k závěru, že by bylo vhodné sjednat dohodu o vině a trestu, ust. § 245 odst. 1, v němž je stanoveno a z nějž vyplývá, že pokud došlo ke schválení DoVaT, může podat odvolání pouze poškozený co do výroku o náhradě škody či nemajetkové újmy v penězích či na vydání bezdůvodného obohacení či obviněný proti rozsudku, který není v souladu se sjednanou DoVaT, ust. § 314c, který stanoví, že samosoudce návrh na schválení DoVaT předběžně neprojednává, jen jej přezkoumá dle náležitostí a hledisek stanovených v ust. § 314a a § 314p.

Je vhodné, abych uvedl, že úprava tohoto institutu je obsažena výhradně v TŘ; zvláštní trestní řízení, zakotvené v z. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, výslovně stanovuje v § 63, že „v řízení ve věci mladistvého, který

---

⁶² Důvodová zpráva k zákonu č 193/2012 Sb. k tomuto uvádí: „S ohledem na skutečnost, že v případě, kdy se v přípravném řízení sjednává dohoda o vině a trestu, se ze strany obviněného předpokládá podávání kvalifikovaného návrhu trestu, případě ochranného opatření, a návrhu na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, což předpokládá dostatečné právní znalosti v oblasti trestního práva, a zejména s ohledem na skutečnost, že obsah sjednané dohody je klíčový z hlediska konečného rozhodnutí soudu ve věci, je zapotřebí, aby obviněný měl při sjednávání dohody o vině a trestu vždy obhájce, který by účinně hájil jeho práva a poskytoval mu potřebnou právní pomoc. Náklady spojené s nutnou obhajobou při sjednávání dohody o vině a trestu by měly být vyváženy očekávaným efektem snížení počtu odvolání proti rozsudku prvoinstančního soudu, neboť schválí-li soud dohodu o vině a trestu, není odvolání proti rozsudku přípustné.“

nedovršil osmnáct let věku, nelze vydat trestní příkaz ani sjednat dohodu o vině a trestu.“ Lze se domnívat, že nezletilá osoba ještě spíše než dospělý obviněný nedokáže dobře posoudit, jakým opatřením za jí spáchané provinění by bylo vhodné jí postihnout. Nic na tom podle odborníků nemění ani její zastoupení zákonným zástupcem a obhájcem, nezletilá osoba má právo na to, aby její provinění bylo projednáno v rámci řádného trestního procesu se všemi náležitostmi, které k němu patří. Já jsem však názoru opačného a téma sjednávání DoVaT ve věcech mladistvých je předmětem jednoho z mých návrhů de lege ferenda, jimiž se zabývám v kapitole 5.

3.2.5. Problematické zavedení institutu dohody o vině a trestu do českého právního řádu, rozpor s některými základními zásadami trestního práva procesního

Jak již vyplynulo z několikerych pokusů o zakotvení DoVaT do českého právního řádu a z vášnivé polemiky odborníků na trestní právo, tak jak bylo vysvětleno již v kapitole 3.2.2., znamená tento institut a jeho existence několik právních problémů. Jedná se především o rozpory vzniklé z důvodu odlišnosti dvou právních kultur, a to kontinentální a angloamerické, v níž, jak již bylo uvedeno, má DoVaT své kořeny. Zavedení tohoto institutu tedy znamenalo v určitém smyslu velmi problematický krok, neboť způsob, kterým se v režimu DoVaT řeší trestní věci, deformuje některé základní zásady, na nichž je trestní právo vybudováno⁶³, dokonce je v určitém smyslu i v přímém rozporu s některými z nich.

V prvé řadě naráží tento institut na principy stanovené zásadou materiální pravdy (§ 2 odst. 5 TR), jinak též nazývanou jako zásada *zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností*, kterou Prof. Musil považuje za *esenciální atribut moderního trestního procesu*⁶⁴. DoVaT totiž narušuje jeden z hlavních znaků kontinentální právní kultury, který se vztahuje k trestnímu řízení, a který vychází z historických kořenů tohoto právního systému poznamenaného inkvizičními rysy. Tímto znakem je silná aktivita OČTŘ, především soudů, při vyhledávání

⁶³ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 547.

⁶⁴ Musil, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. Kriminalistika. 2008, č. 1.

důkazů a následném usvědčování obviněného ze spáchání trestného činu. V angloamerické právní kultuře je těžiště dokazování více rozloženo z beder soudu především na osoby státních žalobců a obviněných. Výlučnou odpovědnost za prokázání viny nese státní žalobce a také od obviněného se očekává určitá obranná aktivita.⁶⁵ Pokud tedy obecně porovnáme trestní řízení v kontinentální Evropě a ve Spojeném království či Spojených státech Amerických, tak lze konstatovat, že trestní řízení v Evropě a tedy i v České republice je spojeno se silnou formalizací a snahou „neprivatizovat“ trestní právo tak, aby veškerá tíha a odpovědnost za správnost rozhodnutí, kterým se končí trestní řízení, byla v rukou soudů, u kterých je dán předpoklad dostatečné kvalifikace jednotlivých osob soudců v trestních věcech rozhodujících. Tento institut a jeho aplikaci v českém trestním právu procesním narušuje především tu část této zásady, ukotvené v ust. § 2 odst. 5 TŘ, kde je uvedeno, že (...) *„doznání obviněného nezabavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu.“* V případě dohody o vině a trestu totiž již nedochází k dalšímu dokazování, jak bude uvedeno dále, a státní zástupce, a posléze soud ve své podstatě vychází pouze ze skutečností zjištěných do okamžiku sjednání dohody o vině a trestu a z doznání obviněného, což výklad zásady materiální pravdy, resp. zásady zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností jednoznačně odmítá. Pokud totiž obviněný přistoupí nebo dokonce sám navrhne sjednání dohody o vině a trestu, další vyšetřování neprobíhá a nekoná se ani dokazování, a to z důvodu nenařizování hlavního líčení, jež je jeho těžištěm. Stejně tak jsou téměř absolutně omezeny možnosti odvolání proti rozsudku vyneseneho na základě návrhu na schválení dohody o vině a trestu, o tom však více v kapitole 3.6. a v jejích podkapitolách.⁶⁶

Krom výše uvedeného, je DoVaT ve větší či menší míře v rozporu i s dalšími zásadami trestního práva procesního. V návaznosti na zásadu materiální pravdy (zásadu zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností) jde o zásadu volného hodnocení důkazů uvedené v ust. § 2 odst. 6 TŘ. Jak již vyplynulo z výše uvedeného, a jak bude detailněji popsáno v následujícím výkladu, tak v režimu DoVaT nedochází k části trestního řízení, ve které je prováděno dokazování, ke kterému se tak, kromě části přípravného řízení předcházejícímu sjednání DoVaT,

---

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ *Dohoda o vině a trestu* [online]. [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/dohoda-o-vine-a-trestu-85854.html>.

nepřístupuje. Z logiky věci tedy vyplývá, že ani tato zásada nebude v plném svém rozsahu naplněna, neboť před soud v rámci návrhu na schválení DoVaT je postavena již z hlediska dokazování ukončená věc, tudíž soud nemá možnost vybírat a hodnotit jednotlivé důkazy, odmítat návrhy důkazů, které bude považovat za nedůležité či sám navrhopvat provedení důkazů jiných, krom situace, kdy návrh na schválení DoVaT zamítne. Takovým okamžikem se však trestní řízení dostává zpět do přípravného řízení a režim DoVaT alespoň dočasně dále nepokračuje. Z důvodu nekonání hlavního líčení jakožto těžiště dokazování dochází také k obcházení zásady bezprostřednosti, zakotvené v ust. § 2 odst. 12 TŘ. Takovéto omezování dokazování však považují, především u závažnějších skutků, za narušení spravedlnosti samotné, resp. práva na spravedlivý proces, zaručeného ústavním pořádkem České republiky a nic na tom nemění ani to, že si takovouto spravedlnost žádá obviněný osobně a dobrovolně tím, že sjednanou DoVaT v písemné podobě podepíše.

Institut dohody o vině a trestu je však vystavěn také na některých hmotněprávních zásadách, především na „dvojjzásadě“ nullum crimen, nulla poena sine lege a jak jsem již uvedl v kapitole 2.2.1.1., k této problematice uvedl Prof. Musil obavy⁶⁷, že DoVaT nenachází oporu v trestním právu hmotném z důvodu kogentnosti trestního práva, což DoVaT narušuje především „svobodou“ při určování výše a druhu trestu jinými osobami (státním zástupcem spolu s obviněným) než osobami soudců, jejichž schválení pouze takto stanovený druh a výměra trestu podléhá. Na druhou stranu si však dovolím s panem Prof. Musilem nesouhlasit. I DoVaT totiž, jako institut trestního práva procesního, jehož normy se vyznačují téměř naprostou kogentností, je uzavřen ve svých zákonných mantinelech, které nelze překročit. Navíc je skutečně vystavěn, jak jsem podrobně uváděl v kapitole 2. a následujících podkapitolách, na pojmech vina a trest, jež opravdu úzce souvisí či spíše přímo vycházejí z této hmotněprávní zásady. Proto si myslím, že hmotněprávní opora, obsažená právě v této zásadě, se zde velmi silně projevuje. Určování výše a druhu trestu jinými osobami než osobami soudců osobně nepovažují za problém, jelikož konečný odsuzující rozsudek vynáší soud a ten, pokud nesouhlasí s druhem a výměrou trestu, sjednaného v DoVaT, může návrh na její schválení zamítnout a věc vrátit zpět do přípravného řízení k rukám státního zástupce. Otázkou tedy je, do jaké míry je státní zástupce, pokusí-li se

---

⁶⁷ Musil, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. Kriminalistika. 2008, č. 1.

sjednat DoVaT novou, vázán právním názorem soudu, jež jeho návrh zamítl, a zda lze tuto analogii k opravným prostředkům zde vůbec spatřovat. Zákon v tomto případě mlčí, možné však je, že více v budoucnu ukáže praxe, které je zatím v případě DoVaT skutečný nedostatek.

3.3. Dohoda o vině a trestu – pojem a funkce v trestním právu procesním

V následujících podkapitolách pojednám o institutu dohody o vině a trestu jako takovém, definuji její pojem, podmínky a rozeberu ji jakožto součást českého trestního procesu, v němž má již dva a půl roku své nejisté místo mezi dalšími druhy odklonů v trestním řízení.

3.3.1. Zařazení a pojem dohody o vině a trestu

DoVaT je institutem, který se s účinností od 1. 9. 2012 řadí k tzv. odklonům v trestním řízení. Otázkou však je, zda tento institut lze takto snadno mezi odklony zařadit. Odborná literatura totiž neříká s naprostou jistotou, čím se rozumí odklon v trestním řízení a jaká jsou kritéria pro určení tohoto pojmu.⁶⁸ Odklony neboli zvláštní způsoby trestního řízení, jsou v podstatě odchylky od běžného způsobu vedení trestního řízení.⁶⁹ Klasickým řízením je tedy řízení dané schématem nastaveným trestním řádem, kdy probíhá přípravné řízení, posléze je zahájeno trestní stíhání, na jehož závěru je podána obžaloba. Dále probíhá řízení před soudem, kdy je věc projednávána v hlavním líčení, jehož závěrem je vynesení rozsudku, proti němuž je možné podat řádný opravný prostředek, kterým je odvolání. Jakékoliv odchylky od těchto postupů se nazývají odklony v trestním řízení a v takovém případě probíhá zvláštní způsob vedení trestního řízení, které je buď odlišně vedeno či zakončeno alternativním způsobem. Jako zvláštní způsob vedení řízení v kontextu s DoVaT (což lze, jak se domnívám, považovat za první

---

⁶⁸ SCVRČEK, Lukáš. *Dohoda o vině a trestu po roce v českém trestním procesu aneb jak je tento institut v praxi (ne)využíván*. Státní zastupitelství. 2014, č. 12.

⁶⁹ Novotný, František; Souček, Josef et al. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s., str. 317.

možnost užšího výkladu pojmu odklon v trestním řízení) se však považuje pouze část, při které se ve veřejném zasedání u soudu projednává návrh na schválení této dohody. Může se ale také jednat o odchylku od tradičního trestního řízení v tom smyslu, že jde de facto o mimosoudní vyřízení věci (což lze, dle mého názoru, považovat za druhou možnost užšího výkladu pojmu odklon v trestním řízení), kdy dochází k zastavení trestního stíhání dříve, než trestní soud rozhodne rozsudkem ve věci samé, tedy dříve, nežli vysloví vinu a určí trest.⁷⁰ V takovém případě bude uplatňován institut podmíněného zastavení trestního stíhání či narovnání. V širším slova smyslu tedy půjde o shora uvedenou definici, kdy lze odklon definovat jakožto odchylku od běžného způsobu vedení trestního řízení, ať již ve formě alternativy k vedení řízení, k rozsudku či ve formě jiného způsobu skončení trestního řízení.

Mezi odklony patří, dle Hlavy dvacáté trestního řádu: řízení ve věcech mladistvých (§ 291 TŘ, § 36 a násl. z. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže), řízení proti uprchlému (§ 302 až 306a TŘ), podmíněné zastavení trestního stíhání (§ 307 a 308 TŘ), narovnání (§ 309 až 314 TŘ), řízení před samosoudcem (§ 314a až 314d TŘ), trestní příkaz (§ 314e až 314g TŘ), řízení po zrušení rozhodnutí nálezem Ústavního soudu (§ 314h až 314k), řízení o přezkumu příkazu k odposlechu a záznam telekomunikačního provozu (§ 314l až 314n TŘ) a (pro tuto práci stěžejní) řízení o schválení dohody o vině a trestu (§ 314o až 314q TŘ) a rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu (§ 314r a 314s).⁷¹ O některých odklonech a o jejich srovnání s institutem DoVaT více v kapitole 3.8. a příslušných podkapitolách.

Co se týče DoVaT, tak se jedná o jednu z forem tzv. konsenzuálního trestního řízení⁷², což znamená, že probíhá trestní řízení, jež však obsahuje prvky typické pro zcela jiné právní odvětví než právo veřejné, a to pro právo soukromé. Tento bod byl ovšem již v minulosti, kdy došlo k pokusům o zavedení DoVaT do českého právního řádu, podroben nejsilnějším kritikám některých odborníků na trestní právo, jak již bylo obecně pojednáno v kapitole 3.2.5. Např. Doc. Jiří Pipek označil dohody o vině a trestu za nepřijatelné přibližování trestního procesu

---

⁷⁰ SCVRČEK, Lukáš. *Dohoda o vině a trestu po roce v českém trestním procesu aneb jak je tento institut v praxi (ne)využíván*. Státní zastupitelství. 2014, č. 12.

⁷¹ Tamtéž, str. 317 a 318.

⁷² Tamtéž.

k občanskému soudnímu řízení a projev „privatizace“ trestního práva.⁷³ Dle Prof. Musila pak „vina a trest nemohou být předmětem dohody mezi obviněným a orgánem činným v trestním řízení.“⁷⁴ Posledním případem těchto kritik může být výrok Prof. Oto Novotného: „Pravda a spravedlnost nalézaná soudem není výsledkem konsenzu procesních subjektů či jakéhosi „handlování“ mezi nimi. Spravedlnosti soudem zjednané je třeba dát přednost před spravedlností sjednanou. Přinejmenším v závažných trestních věcech by mělo trestní řízení i nadále obligatorně kulminovat hlavním líčením, které by bylo ústní a veřejné a které by ani jinak nebylo deformováno, neboť právem se hlavní líčení považuje za nejdůležitější stadium trestního procesu.“⁷⁵ Institut DoVaT je totiž postaven na základě konsenzu, zvláštního druhu smlouvy mezi některými subjekty trestního řízení. Samozřejmě se nejedná o smlouvu ve smyslu z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ani o veřejnoprávní smlouvu ve smyslu z. č. 500/2004 Sb., správní řád, ale o zcela zvláštní druh „trestněprávní smlouvy“ sui generis.

Jak již bylo vysvětleno v úvodních kapitolách, dohoda o vině a trestu je vystavěna především na dvou základních kamenech trestního práva, kterými jsou vina (neboli základy trestní odpovědnosti) a trest (neboli následek základu trestní odpovědnosti). Proto je tedy obsahem DoVaT vyslovení viny a určení druhu a výše trestu za spáchaný trestný čin.

V zásadě se jedná o dohodu mezi obviněným a státním zástupcem v přípravném řízení, kterou lze uzavřít pouze v případě některých trestných činů, za jejichž spáchání trestní zákoník nestanoví horní hranici sazby odnětí svobody přesahující deset let.⁷⁶ DoVaT lze tedy sjednat jak v případě přečinů, tak zločinů, ale vzhledem k existenci jiných, již zaběhlých institutů jako upuštění od potrestání, trestního příkazu a především narovnání, které se uplatňují v případě spáchání přečinů, se domnívám, že cílem aplikace těchto dohod jsou zločiny, tedy trestné činy, jejichž horní sazba trestu odnětí svobody se pohybuje mezi pěti až deseti lety. Lze tedy říci, že mimo jiné tento institut vyplňuje mezeru v TŘ, kdy pro zločiny dříve neexistovala alternativa v trestním řízení, tak jako narovnání,

---

⁷³ VANTUCH, Pavel. *K možností sjednání dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2012, č. 12.; srov. Blíže: PIPEK, J. *Oficiální nebo dalekosáhle privatizované trestní řízení*. Právník. 2000, č. 12.

⁷⁴ Musil, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. Kriminalistika. 2008, č. 1.

⁷⁵ NOVOTNÝ, O. *Je naše trestní právo procesní v krizi?* Trestní právo. 2008, č. 7-8.

⁷⁶ *Odklony v trestním řízení*. [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-řízení-v-trestních-a-netrestních-vecech/odklony-v-trestním-řízení>.

trestní příkaz či podmíněné zastavení trestního stíhání v případě přečinů. Avšak domnívám se, že i ve věcech přečinů si DoVaT časem najde své místo.

3.3.2. Podmínky dohody o vině a trestu

Základem všech podmínek, které je nutné naplnit proto, aby mohlo dojít ke sjednání dohody o vině a trestu, je dostatečně prověřit skutečnosti, u kterých výsledky vyšetřování jasně dokazují, že se skutek stal, že je trestným činem, a že jej spáchal obviněný.⁷⁷ Závaznost těchto podmínek lze využít jakožto protiargument odpůrcům⁷⁸ DoVaT, kteří argumentují tím, že je nepřipustné takto silně omezit část trestního řízení zvanou dokazování. Toto omezení je způsobeno především tím, že v rámci tohoto odklonu nedochází k projednání věci v hlavním líčení. Dokazování se neprovádí také proto, že dochází k souhlasu obviněného, který se tím, že akceptuje sjednání DoVaT, dobrovolně vzdává projednání věci v hlavním líčení, jakožto tradičního těžiště dokazování. Dokazování před soudem probíhá jen v omezené míře. Považuje-li to soud za potřebné, může vyslechnout obviněného a opatřit potřebná vysvětlení.⁷⁹ Důvodová zpráva k dokazování uvádí: „*Uzavření dohody o vině a trestu bude vyžadovat výrazně vyšší stupeň poznání o pachateli a trestném činu, než při zahájení trestního stíhání, nebude však nutné provádět vyčerpávajícím způsobem všechny dostupné důkazy, které by jinak byly potřebné pro podání obžaloby. Aplikace institutu dohody o vině a trestu tak bude možné v takové fázi přípravného řízení, kdy v ní budou dostatečně prokázány základní skutkové okolnosti potvrzující, že skutek je trestným činem, jeho právní kvalifikace a pravdivost prohlášení obviněného o vině.*“⁸⁰ K této citaci důvodové zprávy můžu odkázat na můj příklad (viz kapitola 3.1. této diplomové práce) skutkového děje, o němž by bylo možné a vhodné sjednat dohodu o vině a trestu.

Jak již bylo uvedeno výše, podmínkou pro to, aby bylo možné přistoupit ke sjednání DoVaT, je také spáchání skutku, který nelze kvalifikovat jako zvlášť závažný zločin, nýbrž jako zločin či přečin, ačkoliv tento institut cílí podle mého názoru především na zločiny. V případě DoVaT není stanoven taxativní výčet

---

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ Doc. Pipek, Prof. Musil, Prof. Novotný a další.

⁷⁹ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 548.

⁸⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb.

trestných činů, ohledně kterých je možné ji sjednat, pouze se stanoví horní hranice trestní sazby, kterou je v případě zvláště závažného zločinu deset a více let. Sjednat dohodu o vině a trestu také není možné v řízení ve věci mladistvého, který nedovršil osmnácti let věku, tak jak stanoví ust. § 63 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. DoVaT logicky nelze sjednat ani v řízení proti uprchlému (§ 175 odst. 8 TŘ).⁸¹

Zvláště důležitou obligatorní podmínkou pro sjednání DoVaT je povinné zastoupení obviněného obhájcem již v přípravném řízení, bez čehož by sjednaná dohoda o vině a trestu nebyla platná. Tato povinnost vychází z ust. § 36 odst. 1 písm. d) TŘ, stejně tak jako z ust. § 175a odst. 3, věta druhá, které určuje, že sjednávání dohody o vině a trestu musí probíhat za stálé přítomnosti obhájce. Pokud obviněný nemá obhájce před zahájením jednání, při kterém má dojít ke sjednání DoVaT, tak si jej musí zvolit nebo mu bude soudcem obhájce ustanoven.⁸² Jak jsem již tedy citoval v kapitole 2.2.2.4., ve které jsem se zabýval jednou ze základních procesněprávních zásad – zásadou zajištění práva na obžalobu, tak se lze tedy z důvodů popsaných v této kapitole důvodně domnívat, že účast obhájce při sjednávání dohody o vině a trestu je jednou ze základních podmínek pro sjednání DoVaT z důvodů uvedených ve výše citované důvodové zprávě.⁸³ Prof. Jelínek ovšem nepovažuje za správné, že povinné zastoupení obviněného obhájcem je nutné pouze v přípravném řízení při sjednávání DoVaT, ale již nikoliv při řízení o schvalování návrhu DoVaT před soudem.⁸⁴ S tímto názorem však nesouhlasím, neboť veřejné zasedání před soudem o návrhu na schválení DoVaT je již jakousi formální „dohrou“ sjednávání dohody. Jedná se o fázi, kdy není na ochranu obviněného vyžadována vyšší odbornost, neboť ten se již doznal, dokazování se neprovádí a soudce buď s návrhem souhlasí či nikoliv.

Další nezbytně nutnou podmínkou je, že musí být dostatečně prokázán závěr, že se stal skutek, ve kterém je spatřován trestný čin. Vzhledem k tomu, že zákon nestanovuje, v jakém typu přípravného řízení lze či nelze DoVaT sjednat, vychází se z předpokladu, že ji lze sjednat nejen ve standardním a rozšířeném přípravném řízení, ale taktéž v přípravném řízení zkráceném (viz. § 179b a násl.

---

⁸¹ VANTUCH, Pavel. *K možnostem sjednání dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2012, č. 12.

⁸² Tamtéž.

⁸³ VANTUCH, Pavel. • *Nový návrh na dohodu o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem*. Trestní právo. 2011, č. 9.

⁸⁴ JELÍNEK, Jiří. *Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící*. Bulletin advokacie. 2012, č. 10.

TŘ). To však přináší rozpor, neboť zkrácené přípravné řízení není rozděleno na dvě fáze (před a po zahájení trestního stíhání) tak jako standardní, proto je v tomto případě naplnění této podmínky do určité míry problematické, již jen z terminologických důvodů. V ustanoveních o DoVaT se totiž hovoří o obviněném, kdežto ve zkráceném přípravném řízení se hovoří toliko jen o osobě podezřelého. „*Využití ve zkráceném přípravném řízení ale nebude vzhledem k povaze takového řízení časté.*“⁸⁵ Více ke sjednávání DoVaT ve zkráceném přípravném řízení v kapitole 3.5.2. K existenci této podmínky se vztahuje podmínka další, která stanoví, že výsledky vyšetřování (zde je jasně vidět problém zkráceného přípravného řízení, kde fáze vyšetřování neprobíhá) dostatečně prokazují, že je skutek trestným činem a že jej spáchal obviněný. S tím souvisí i požadavek na *popis skutku, pro který je obviněný stíhán, s uvedením místa, času a způsobu jeho spáchání a označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován* (§ 175a odst. 6, písm. c), b)).

Pro sjednání dohody o vině a trestu je taktéž nezbytně nutné, aby se obviněný ke spáchání skutku, ve kterém je spatřován trestný čin, doznal, tak jak požaduje ust. § 175a odst. 3. Takové doznání se posuzuje jako hlavní důkaz, je však limitováno povinností OČTŘ dostatečně na základě výsledků přípravného řízení a důkazů prokázat pravdivost takového doznání, aby se jako důkaz hlavní mohlo posuzovat. Další limitací je taktéž zásada materiální pravdy (zásada zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností). Více k výkladu doznání obviněného a s tím spojené problematice v kapitole 3.4., pojednávající o obsahových náležitostech DoVaT.

3.3.3. Uplatnění dohody o vině a trestu v trestním řízení

Pro uplatnění a funkčnost dohody o vině a trestu v trestním řízení je podstatná zásada obžalovací, zakotvená v ust. § 2 odst. 8 trestního řádu, která určuje, že vedle podání obžaloby či návrhu na potrestání, je trestní stíhání před soudy (fáze trestního řízení před soudem) možné také na základě podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Jak již bylo řečeno výše, tento institut slouží jako alternativa pro soud, státního zástupce a především obviněného, jak

---

⁸⁵ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 548.

zjednodušit, zkrátit a zlevnit trestní řízení a jak dosáhnout mírnějšího trestu pro obviněného. „*Smyslem dohodovacího řízení je tedy očekávání státního zástupce určitého zjednodušení důkazní situace tím, že obviněný prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán, a jednak určité očekávání na straně obviněného, že mu bude uložen mírnější trest v porovnání s trestem, který by mu jinak byl uložen.*“⁸⁶

Tento institut tedy nahrazuje jednak obžalobu, namísto které státní zástupce podává návrh na schválení této dohody, tak také klasické trestní řízení před soudem, kdy je věc projednávána v hlavním líčení. Zároveň tento institut nabízí „něco za něco“. Obviněný může totiž vidět určitou motivaci k doznání v tom, že v případě, že tak učiní a bude sjednána dohoda o vině a trestu, tak státní zástupce při navrhování schválení této dohody soudu bude žádat o trest mírnější, než by žádal v případě klasického řízení, ve kterém by trestní věc obviněného byla projednávána v hlavním líčení.

3.4. Obsahové náležitosti dohody o vině a trestu

Na úvod této kapitoly musím uvést, že zákon vyžaduje pro dohodu o vině a trestu písemnou podobu. Tato obligatorní forma není sice zákonem vyjádřena výslovně, což považuji za nedostatek, její nutnost lze však dovodit z několika ustanovení, a to především z ust. § 175a odst. 6 TŘ, obsahujícího obsahové náležitosti této dohody (např. § 175a odst. 6 písm. b) TŘ) a z ust. § 175a odst. 7 TŘ, ve kterém se hovoří o „opisu“, z čehož důvodně přepokládám, že DoVaT musí být nezbytně nutně sepsána v písemné podobě jakožto zvláštní smluvní typ určený pro trestní právo. Trestní řád v ust. § 175a odst. 6 stanovuje náležitosti, které musí sjednaná dohoda o vině a trestu obsahovat. Všechny náležitosti zde uvedené musí dohoda obligatorně obsahovat a jsou v zákoně vymezeny tak, aby soud mohl po jejich splnění a na základě formální podoby DoVaT vydat odsuzující rozsudek.⁸⁷

Na začátku tohoto ustanovení, konkrétně v písm. a) a b) jsou obsaženy obecné náležitosti, kterými jsou označení státního zástupce, obviněného, případně poškozeného (byl-li přítomen sjednávání DoVaT a souhlasí-li se způsobem a

---

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ VANTUCH, Pavel. *K možnostem sjednání dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2012, č. 12.

rozsahem náhrady škody, nemajetkové újmy či vydáním bezdůvodného obohacení), dále pak datum a místo sepsání DoVaT.

Další náležitosti kromě uvedených obecných lze pokládat za náležitosti zvláštní. Nejprve musí být, dle písm. c), popsán skutek, „*pro který je obviněný stíhán, s uvedením místa, času a způsobu jeho spáchání, případně jiných okolností, za nichž k němu došlo, tak, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem*“. Spolu s touto náležitostí je nutné dle písm. d) téhož ustanovení TŘ označit také trestný čin, jenž je spatřován v tomto popsaném skutku, konkrétně jeho zákonným pojmenováním spolu s uvedením příslušného ustanovení zákona, a také všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují trestní sazbu a její výši.

Písmeno e) tohoto ustanovení ukládá další obsahovou náležitost a to tu, že obviněný musí dobrovolně prohlásit, že spáchal skutek, pro který je stíhán. Pro takovéto prohlášení viny platí obdobné náležitosti a podmínky, které platí pro schválení narovnání (srov. § 309 odst. 1, písm. a). Je zároveň třeba, aby pro takové prohlášení neexistovaly důvodné pochybnosti. „*Analogicky ke zmíněnému § 309 odst. 1, písm. a) TŘ lze dále jistě požadovat, aby toto prohlášení učinil obviněný (podezřelý) svobodně, vážně a určitě.*“⁸⁸ Tento bod je taktéž problematický, neboť jak jsem již uvedl v kapitolách 2.2.2.3., 3.2.2. a 3.2.5., dochází k nahrazování velké části fáze dokazování faktickým doznáním obviněného a jeho tvrzeními o spáchaném skutku, což výrazným způsobem narušuje především zásadu materiální pravdy (resp. zásadu zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností). Tato zásada je však do určité míry naplněna tím, že vedle prohlášení obviněného musí existovat i další základní důkazy, které mají za úkol bez důvodných pochybností potvrdit jeho doznání a musí spolu s dalšími výsledky přípravného řízení nasvědčovat pravdivosti prohlášení viny obviněného. Půjde typicky o svědecké výpovědi více osob, videozáznamy z průmyslových kamer (účinné především u trestných činů majetkových a trestných činů proti životu a zdraví) atd. Domnívám se, že existence takovýchto přesvědčivých důkazů je v mnoha případech důležitým nástrojem k tomu, aby obviněný uznal, že nemá cenu dále svou vinu tajit a přistoupil ke sjednání DoVaT a spáchání skutku, ve kterém je spatřován konkrétní trestný čin, doznal.

Dále je nutné, dle písm. f) výše uvedeného ustanovení, aby v dohodě o vině a trestu byl, v souladu se z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, obsažen

---

⁸⁸ Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., str. 444.

dohodnutý druh, výměra a způsob výkonu trestu (včetně případné délky zkušební doby), případně druh, výměra a způsob výkonu trestu náhradního, pokud jej zákon nevylučuje. Popřípadě v této části DoVaT může být ustanoveno upuštění od potrestání či rozsah přiměřených omezení a povinností v případech, kdy to trestní zákoník umožňuje a kdy byly dohodnuty. Z této části ustanovení § 175a odst. 6 dále zjistíme, že v obsahu DoVaT by se určitým způsobem mělo projevit nabytí či snaha obviněného o získání majetkového prospěchu spácháním trestného činu ve smyslu ust. § 39 odst. 7 trestního zákoníku. V takovém případě by státní zástupce měl přistoupit buď k přísnějšímu trestu v rámci trestní sazby, nebo k uložení trestu alternativního, který postihne obviněného na jeho majetkových právech, ať již by se jednalo o propadnutí věci, propadnutí majetku nebo o pokutu. Takový trest bude uložen buď samostatně, jeví-li se jako dostatečný, nebo vedle trestu odnětí svobody.

Ust. § 175a odst. 6 písm. g) obsahuje možnost uložení alternativy k trestu, kterým je ochranné opatření. V případě, že má státní zástupce za to, že jsou splněny podmínky stanovené zákonem pro uložení ochranného opatření, upozorní obviněného, že je zde možnost, že mu soud uloží ochranné léčení, zabezpečovací detenci, ochrannou výchovu nebo zabrání věci, pokud má za to, že pro to jsou zákonné podmínky (obsažené v ust. § 178 odst. 2 TR) a to i v případě, kdy dojde ke sjednání DoVaT, ve které uložení některého z těchto ochranných opatření dohodnuto nebude. Bez výše uvedeného upozornění státního zástupce lze tímto způsobem pokračovat pouze za předpokladu, kdy důvody pro uložení ochranného opatření vyšly najevo až po podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.⁸⁹ Uložení ochranného opatření může být obsaženo přímo ve sjednané DoVaT, což však nevylučuje možnost jej uložit i tehdy, nebylo-li v rámci DoVaT ujednáno, jak jsem uvedl již výše. Pokud by připadalo v úvahu uložení ochranného opatření, spočívající v zabrání věci či jiné majetkové hodnoty nenáležící osobě obviněného, tak by sice státní zástupce postupoval dle ust. § 178 odst. 2 TR, soud by si však následně o takovémto ochranném opatření rozhodl sám usnesením ve veřejném zasedání dle ust. § 230 odst. 2, 3 TR.⁹⁰

---

⁸⁹ VANTUCH, Pavel. *K možnostem sjednání dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2012, č. 12. Na téma ochranná opatření více např. Jelínek J. a kol.: *Trestní právo hmotné*. 3. Vydání. Praha: Leges, 2013, 968 str.; a další publikace zabývající se trestním právem hmotným.

⁹⁰ Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., str. 445.

Na závěr této dohody dle ust. § 175a odst. 6 písm. h) musí být podpis státního zástupce, obviněného a obhájce. Bude tam také podpis poškozeného (případně jeho zmocněnce), byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu, a pokud souhlasí se způsobem a rozsahem náhrady škody, nemajetkové újmy či vydání bezdůvodného obohacení. Jak dohoda o vině a trestu může v praxi vypadat, uvádím na osobně vytvořeném příkladu v přílohách.⁹¹

3.5. Jednání o dohodě o vině a trestu

Ve chvíli, kdy jsou naplněny všechny podmínky, rozebrané v předchozím výkladu, může se státní zástupce rozhodnout, že přistoupí ke sjednání dohody o vině a trestu. Státní zástupce má oprávnění zahájit jednání o dohodě o vině a trestu, a to buď z vlastní iniciativy či na návrh obviněného tak, jak upravuje ust. § 175a odst. 1 trestního řádu. Rozhodnutí, zda ke sjednání DoVaT dojde či nikoliv, leží však vždy na bedrech státního zástupce, ačkoliv návrh vzešel od obviněného či jeho obhájce. Státní zástupce může takový návrh shledat nedůvodným a o takovém stanovisku vyrozumí obviněného a jeho obhájce.⁹² Obhajoba by se také měla snažit hledat výhodnější východiska pro obviněného, než je konání klasického hlavního líčení ve věci, ale také než je samotné sjednání dohody o vině a trestu. V případě, kdy obhajoba shledá na základě okolností důvod k postoupení věci jinému orgánu na základě ust. § 171 odst. 1 TR (kdy shledá, že by skutek neměl být posuzován jako trestný čin, nýbrž jako přešůpek, jiný správní delikt nebo kárné provinění) nebo důvod pro zastavení trestního řízení dle § 172 odst. 1 TR, neměla by navrhopvat sjednání DoVaT ani souhlasit s jejím sjednáním.

Podle trestního řádu existují v trestním řízení dva, respektive tři okamžiky, kdy lze zahájit jednání o dohodě o vině a trestu. „*Dohodu o vině a trestu lze sjednat ve všech třech formách přípravného řízení, tedy ve standardním přípravném řízení, rozšířeném přípravném řízení (§ 175b odst. 1 TR) i ve zkráceném přípravném řízení (§ 179b odst. 5 TR, na sjednávání a postup se*

⁹¹ Příloha č. 1 – vzor dohody o vině a trestu.

⁹² Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., str. 443.

použije přiměřeně ustanovení § 175a TR). ⁹³ O těchto třech případech pojednám dále v kapitolách 3.5.1., 3.5.2. a 3.5.3.

Jednání o dohodě o vině a trestu se obligatorně účastní státní zástupce, obviněný a jeho obhájce. K jednání tyto subjekty předvolává (ve smyslu § 175a odst. 2 TR ve spojení s § 64 odst. 1 písm. a) TR) státní zástupce, který zároveň v tomto předvolání určuje místo a čas konání tohoto jednání.

3.5.1. Jednání o dohodě o vině a trestu ve standardním a rozšířeném přípravném řízení

První možností je v této práci již několikrát popsán model, kdy na základě poznatků a závěrů plynoucích z vyšetřování, probíhajícího dle zákona po zahájení trestního stíhání a na základě provedených důkazů, státní zástupce v přípravném řízení rozhodne, že je vhodné dohodu o vině a trestu sjednat. V té chvíli musí být naplněny podmínky pro sjednání DoVaT popsané v kapitole 3.3.2., především pak musí být prokázáno, že se skutek stal, že naplňuje znaky trestného činu, a že jej spáchal obviněný. Je zřejmé, že v tomto druhu přípravného řízení bude docházet ke sjednávání DoVaT nejčastěji.

3.5.2. Jednání o dohodě o vině a trestu ve zkráceném přípravném řízení

Zákon však připouští existenci i tzv. přípravného řízení zkráceného (§ 179a a násl. TR), po němž v drtivé většině případů dochází k podání návrhu na potrestání, po němž probíhá řízení před soudem, jež je skončeno vydáním tzv. trestního příkazu ve smyslu ust. § 314e a ust. § 314f trestního řádu či učiněním některého z dalších přípustných úkonů, kterými jsou odevzdání věci, odložení věci, vrácení věci policejnímu orgánu, předání věci policejnímu orgánu k zahájení trestního stíhání, podmíněně odložení návrhu na potrestání nebo sjednání dohody o vině a trestu. Trestní řád výslovně uvádí, že dohodu o vině a trestu lze sjednat taktéž ve zkráceném přípravném řízení ve smyslu ust. § 179b odst. 5 TR, kdy lze

---

⁹³ JELÍNEK, Jiří. *Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící*. Bulletin advokacie. 2012, č. 10.

maximální délku jeho trvání prodloužit až o 30 dní, dle mého názoru však je toto ustanovení zákona značně problematické. Sjednávání DoVaT ve zkráceném přípravném řízení a problémům s tím spojeným jsem se již částečně věnoval v kapitole 3.3.2., pojednávající o podmínkách dohody o vině a trestu. Důležité pro tuto kapitolu je právě ono nenaplnění některých zákonných znaků, především toho, že v tomto druhu přípravného řízení ještě nehovoříme o osobě obviněného, nýbrž podezřelého, není zahájeno trestní stíhání (to je zahájeno až okamžikem podání návrhu na potrestání, případně návrhem na schválení dohody o vině a trestu) a neproběhla tedy ani fáze vyšetřování, čímž není splněna podmínka a prakticky ani není naplněna základní zásada, a to zásada materiální pravdy neboli zásada zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností. Ustanovení § 179b odst. 5 TR je tedy jak v rozporu s touto zásadou, tak s ustanovením § 175a odst. 1 TR, které hovoří o výsledcích vyšetřování, tedy vyšetřování, které je z logiky věci již ukončené, které však v rámci zkráceného přípravného řízení neprobíhá. Navíc osoba podezřelého v rámci zkráceného přípravného řízení nemusí být zastoupena obligatorně obhájcem⁹⁴, což vážně narušuje další důležitou podmínku, již je potřeba naplnit k tomu, aby mohlo dojít ke sjednání DoVaT. Je tedy nasnadě, zda vůbec tato možnost připadá v úvahu a zda na základě těchto rozporů je vůbec možné DoVaT ve zkráceném přípravném řízení uzavřít, neboť by podle mého názoru hrozilo nebezpečí napadnutí takového rozsudku soudu, postaveném na základě takto sjednané dohody o vině a trestu, pro jeho nezákonnost. Vše ukáže praxe, která zatím bohužel není v případě institutu DoVaT bohatá, jak jsem se již v této práci několikrát zmínil a o čemž budu činit závěry v rámci poslední kapitoly 5.

3.5.3. Jednání o dohodě o vině a trestu po podání obžaloby

Zákon však kromě dvou výše uvedených připouští i třetí možnost, kterou je sjednání dohody o vině a trestu až po podání obžaloby. Tato možnost úzce souvisí s institutem, resp. fakultativní fází trestního řízení, jež se nazývá

---

⁹⁴ Lze argumentovat ust. § 36 odst. 3 TR, které říká, že „*koná-li se řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož hranice převyšuje pět let, musí mít obviněný obhájce už v přípravném řízení*“ v souvislosti s ust. § 179a odst. 1 TR, které stanoví, že „*zkrácené přípravné řízení se koná o trestných činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let*“ (...).

předběžné projednání obžaloby, a kterou upravuje trestní řád v ust. § 185 – § 195 TŘ. Jedním z důvodů, kdy předseda senátu nařídí předběžné projednání obžaloby, a které jsou obsaženy v taxativním výčtu ust. § 186, konkrétně v písm. g) TŘ tohoto ustanovení, je také případ, kdy by vzhledem k okolnostem případu bylo vhodné sjednání dohody o vině a trestu, zejména pokud takový postup navrhl státní zástupce nebo obviněný, resp. jeho obhájce.⁹⁵ Jde tedy o to, že po podání obžaloby se ne vždy musí konat hlavní líčení, v mnoha případech totiž k němu ani nedojde. Předseda senátu, který dostane ke svým rukám obžalobu i příslušný spis, po jejich prostudování buď nařídí hlavní líčení, nebo z některých důvodů obsažených v ust. § 186 TŘ nařídí předběžné projednání obžaloby. V praxi to znamená, že předseda senátu nařídí toto předběžné projednání obžaloby, které se koná v neveřejném zasedání, pokud předseda senátu nepovažuje za potřebné, aby bylo nařízeno veřejné zasedání.

Pokud nastane situace, kdy v přípravném řízení nedojde ke sjednání dohody o vině a trestu především z důvodu, že státní zástupce nezahájil jednání o sjednání DoVaT pro nedůvodnost či pokud se o takové možnosti nejednalo vůbec, a kdy státní zástupce podá obžalobu, ale obviněný má stále na sjednání DoVaT zájem, může obviněný prostřednictvím svého obhájce podat k soudu návrh na nařízení předběžného projednání obžaloby za účelem možnosti sjednání dohody o vině a trestu spolu s přesvědčivým odůvodněním, proč by vzhledem k okolnostem případu bylo vhodné takovouto dohodu sjednat. Takto by měl obviněný jednat především v případě, kdy již v přípravném řízení usiloval o to, aby se přistoupilo k tomuto druhu odklonu v trestním řízení a aby nedošlo k projednání věci v hlavním líčení.⁹⁶ Obviněný však tento návrh soudu může podat i v případě, kdy sám nesouhlasil se sjednáním DoVaT v rámci přípravného řízení. Stejným způsobem může však podat návrh na nařízení předběžného projednání obžaloby z důvodu ust. § 186 písm g) TŘ i státní zástupce.

---

⁹⁵ Dalšími důvody dle § 186 TŘ jsou: předseda senátu má za to, že věc patří do příslušnosti jiného soudu; věc má být postoupena podle § 171 odst. 1 TŘ; existují okolnosti odůvodňující zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 TŘ nebo jeho přerušování podle § 173 odst. 1, písm. a) až d) TŘ, anebo okolnosti odůvodňující podmíněné zastavení trestního stíhání dle § 307 TŘ; skutek, který je předmětem obžaloby, bude třeba posuzovat podle jiného ustanovení trestního zákona, než podle kterého jej posuzuje obžaloba; přípravné řízení nebylo provedeno podle zákona, neboť v něm byly závažným způsobem porušeny procesní předpisy, zejména ustanovení zajišťující právo obhajoby, a takové porušení procesních nelze napravit v řízení před soudem; ve věci nejsou v potřebném rozsahu objasněny základní skutkové okolnosti, bez kterých není možné ve věci rozhodnout.

⁹⁶ VANTUCH, Pavel. *K možnosti sjednat dohodu o vině a trestu po podání obžaloby*. Trestní právo. 2013, č. 9 – 10.

Jakmile dojde k takovému návrhu a předseda senátu dospěje na základě takového návrhu k důvodnému přesvědčení, že by sjednání DoVaT bylo vhodné, nařídí předběžné projednání obžaloby z důvodu ust. § 186 písm. g) TR. Poté si předseda senátu vyžádá stanovisko jak obviněného zastoupeného obhájcem, tak státního zástupce, a pokud se oba vyjádří k takovému návrhu kladně, rozhodne soud v neveřejném či veřejném zasedání usnesením o vrácení věci zpět do přípravného řízení a určí mu přiměřenou lhůtu, ve které má podat soudu návrh na schválení dohody o vině a trestu. Pokud státní zástupce návrh v této lhůtě soudu nepředloží, soud nařídí ve věci hlavní líčení, nedojde-li k závěru, že je odůvodněn jiný postup.⁹⁷ Proti takovému usnesení je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek (§ 188 odst. 3 trestního řádu). Poté pokračuje řízení na základě postupu, jež jsem popsal v kapitole 3.5.1. Tím je tedy i v této fázi řízení, tedy ve fázi řízení před soudem a v rámci zásady rychlosti řízení dána možnost, aby nebylo konáno hlavní líčení s plným rozsahem dokazování, ale aby taková věc mohla být vyřízena ve formě dohody o vině trestu, následně potvrzené soudem.⁹⁸ Limitem pro možnost „zvrátit“ nařízení hlavního líčení a vrátit věc zpět do přípravného řízení za účelem sjednání DoVaT je právě nařízení hlavního líčení. Jakmile totiž dojde návrh stran obžalovaného či státního zástupce až po nařízení hlavního líčení, jedná se o návrh opožděný a soud k němu nepřihlíží, neboť tento návrh podle zákona může oprávněná osoba podat pouze v rámci přípravného řízení nebo nejpozději při předběžném projednání obžaloby dříve, než je nařízeno ve věci hlavní líčení. V případě novelizace trestního řádu zákonem č. 193/2012 Sb. se původně zvažovala i možnost sjednat DoVaT během hlavního líčení. Tato možnost nakonec přijata nebyla, neboť by, podle Doc. Vantucha, docházelo k odročování hlavního líčení za účelem ustanovení obhájce a sjednání dohody o vině a trestu, nebo by musel zákon soudu umožnit, aby se on sám přímo zapojil do sjednávání DoVaT, čímž by reálně hrozila ztráta jeho nestrannosti.⁹⁹ Prof. Jelínek je odlišného názoru: „*De lege ferenda by bylo vhodnější, kdyby se možnost uzavřít dohodu o vině a trestu přenesla do řízení před soudem, což podle*

---

⁹⁷ BRŇÁKOVÁ, S., KORBEL, F. *Dohoda o vině a trestu*. Trestněprávní revue. 2008, č. 9.

⁹⁸ VANTUCH, Pavel. *K možnosti sjednat dohodu o vině a trestu po podání obžaloby*. Trestní právo. 2013, č. 9 – 10.

⁹⁹ Tamtéž.

přijaté právní úpravy možné není. Důvody, proč k tomu zákonodárce nepřistoupil, známé nejsou".¹⁰⁰ V plném rozsahu se ztotožňuji s názorem Prof. Jelínka.

Možnost vrátit věc zpět do přípravného řízení za účelem sjednání dohody o vině a trestu je dána také věci, která je projednávána samosoudcem podle § 314a a násl. trestního řádu. V trestním řízení před samosoudcem nedochází k předběžnému projednání obžaloby tak jako ve věci senátní, ale samosoudce má oprávnění věc přezkoumat především z důvodů dle ust. § 181 TR¹⁰¹ a z důvodů dle ust. § 186, kde jsou zakotveny důvody pro nařízení předběžného projednání obžaloby, o nichž bylo pojednáno výše. Ustanovení § 314v odst. 1 písm. d) výslovně uvádí, že „*podle výsledků přezkoumání samosoudce stanoví státnímu zástupci přiměřenou lhůtu k podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu, má-li za to, že vzhledem k okolnostem případu by ji bylo vhodné sjednat, zejména navrhl-li takový postup státní zástupce nebo obviněný; přitom samosoudce postupuje přiměřeně podle § 187 odst. 4.*“ Postup je tedy prakticky totožný jako v případě, kdy je v senátní věci nařízeno předběžné projednání obžaloby.

Prof. Jelínek však s možností sjednání DoVaT po podání obžaloby nesouhlasí: „*Možnost uzavřít dohodu z podnětu soudu po předběžném projednání obžaloby považuji za problematickou. Dohoda o vině a trestu předpokládá souhlas dotčených subjektů, a jestliže již byla podána obžaloba, pak lze předpokládat, že dotčené subjekty o dohodu zájem neměly. Nařízení předběžného projednání obžaloby jen z důvodu, že soud má za to, že by měla být sjednána dohoda o vině a trestu, lze vykládat i jako snahu soudu subjekty k dohodě přimět, anebo dokonce jako snahu vyhnout se vůbec rozhodování soudem. V každém případě dojde ovšem k průtahům v řízení.*“¹⁰² Osobně musím s Prof. Jelínkem souhlasit, tato možnost daná zákonem znamená podle mého názoru přílišnou ingerenci soudu a určité „vnucování“ sjednání dohody o vině a trestu subjektům trestního procesu. Není možné, že v případě, kdy strana státního zastupitelství ani strana obviněného neměly zájem na sjednání DoVaT, aby se soud snažil tyto strany k jejímu uzavření jakýmkoliv způsobem nutit.

---

¹⁰⁰ JELÍNEK, Jiří. *Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící*. Bulletin advokacie. 2012, č. 10.

¹⁰¹ Zda obžaloba poskytuje pro další řízení spolehlivý podklad, zda je soud příslušný k projednání věci, zda nedošlo k závažným vadám v přípravném řízení, které nelze napravit v řízení před soudem, a zda byly v přípravném řízení dostatečně objasněny základní skutečnosti, bez kterých nelze provést hlavní líčení a rozhodnout v něm.

¹⁰² Tamtéž.

3.5.4. Postavení poškozeného při jednání o dohodě o vině a trestu

Účastnit se sjednávání dohody o vině a trestu má právo od 1. 9. 2012 vedle státního zástupce a obviněného se svým obhájcem taktéž poškozený.¹⁰³ Poškozený, případně zastoupený zmocněncem (§ 50 a násl. TŘ), který se v předešlém řízení výslovně nevzdal svých procesních práv, které mu zákon jako poškozenému přiznává (§ 43 odst. 4 TŘ), se stejně jako obviněný a jeho obhájce vyzumívá o konání, místu a času jednání o DoVaT. Státní zástupce má vůči poškozenému zároveň poučovací povinnost (§ 175a odst. 2), kdy jej upozorní na možnost, že nejpozději při prvním jednání o DoVaT může uplatnit svůj nárok na náhradu škody, nemajetkové újmy v penězích, jež mu byla trestným činem způsobena či na vydání bezdůvodného obohacení, které bylo na jeho úkor získáno (§ 43 odst. 3, § 175a odst. 2 TŘ).¹⁰⁴ Účast poškozeného na sjednávání DoVaT však není povinná.¹⁰⁵ Právo účasti na sjednávání DoVaT poškozenému přiznává trestní řád v ust. § 43 odst. 1. Návrh, který poškozený v rámci dohodovacího jednání činí, musí obsahovat důvody, proč tak činí, a také výši uplatňovaného nároku na náhradu škody, nemajetkové újmy či bezdůvodného obohacení, za předpokladu, že uplatňuje nárok na jeho vydání.

Orgány činné v trestním řízení mají, dle § 46 TŘ, poučovací povinnost vůči poškozenému. OČTŘ musí poškozeného během prováděného přípravného řízení upozornit především na to, že může dojít ke sjednání DoVaT, a že v takovémto případě má možnost uplatnit nárok na náhradu škody či nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení vzniklého v důsledku trestného činu, a to nejpozději při prvním jednání o takové dohodě.¹⁰⁶

Pokud poškozený v rámci jednání o DoVaT uplatní svůj nárok, tak se stává účastníkem této dohody, kterou v závěru sjednávání podepisuje. V dohodě se uvedou důvody jeho nároku, stejně tak jako výše požadovaného plnění ze strany obviněného. Poškozený zároveň svým podpisem souhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody, k jejíž úhradě se obviněný zavázal. Druhou možností, o které může rozhodnout státní zástupce, především z důvodu složitosti

¹⁰³ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 279.

¹⁰⁴ Zeman, P. a kol.: *Zkrácené formy trestního řízení*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2013. 185 s., str. 59 – 60.

¹⁰⁵ Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., str. 443.

¹⁰⁶ VANTUCH, Pavel. *K možností sjednání dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2012, č. 12.

a potřebného lepšího prokázání oprávněnosti nároku poškozeného, je odkázání poškozeného se svým nárokem k občanskoprávnímu soudu.¹⁰⁷

Pokud při sjednávání DoVaT nedošlo k dohodě o náhradě škody, nemajetkové újmy či k dohodě o vydání bezdůvodného obohacení, státní zástupce v následném návrhu na schválení dohody o vině a trestu soud na tuto skutečnost upozorní.

3.5.5. Závěr jednání o dohodě o vině a trestu

„K uzavření dohody o vině a trestu dojde v okamžiku, kdy se státní zástupce s obviněným shodnou na obsahu dohody a toto stvrdí svými podpisy pod dohodou.“¹⁰⁸ Jakmile k tomuto dojde, státní zástupce přistoupí k písemnému vypracování dohody o vině a trestu¹⁰⁹. DoVaT musí být podepsána jak státním zástupcem a obviněným, tak také obhájcem obviněného a případně poškozeným (či jeho zmocněncem), pokud byl účasten sjednávání DoVaT. Státní zástupce její opis doručí obviněnému, jeho obhájci a poškozenému (nebo jeho zmocněnci), účastnil-li se sjednávání dohody. Na základě DoVaT státní zástupce vypracuje návrh na schválení dohody o vině a trestu (§ 175b TR) v souladu se zásadou obžalovací (§ 2 odst. 8), který podá k příslušnému soudu. K tomuto návrhu připojí sjednanou dohodu o vině a trestu a případně další písemnosti relevantní pro trestní řízení před soudem a pro rozhodnutí.

Pokud ke sjednání dohody o vině a trestu nedojde, státní zástupce o tom provede záznam do protokolu. Podstatné pro další trestní řízení v takovém případě je, že k prohlášení viny obviněným, ke kterému došlo při sjednávání DoVaT, se nepřihlíží a nemůže být v dalším řízení použito jako důkaz, neboť by tím došlo k silnému oslabení pozice obviněného v trestním řízení. V případě, že tedy ke sjednání DoVaT nedojde, státní zástupce podá následně obžalobu či rozhodne jiným způsobem v přípravném řízení.¹¹⁰ S poukazem na můj předchozí výklad v kapitole 3.5.3. lze ještě dodat, že podáním obžaloby není šance, že dojde

---

¹⁰⁷ Viz Příloha č. 1.

¹⁰⁸ Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., str. 446.

¹⁰⁹ Viz Příloha č. 1.

¹¹⁰ VANTUCH, Pavel. *K možností sjednání dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2012, č. 12.; Státní zástupce může, v souladu s § 171 a násl., postoupit věc jinému orgánu, zastavit řízení (z důvodů vymezených v § 172 TR) či řízení přerušit (z důvodů vymezených v § 173 TR).

ke sjednání dohody o vině a trestu, ještě ztracena, neboť soud v předběžném projednání obžaloby může věc vrátit zpět do přípravného řízení mimo jiné za účelem sjednání dohody o vině a trestu, uzná-li to za vhodné.

3.6. Řízení o návrhu na schválení dohody o vině a trestu před soudem

V této části diplomové práce se dostávám, podle mého názoru, k nejdůležitější části tohoto odklonu v trestním řízení, dá se říci k odklonu jako takovému. Zde totiž dochází k nahrazení obžaloby podáním návrhu na schválení dohody o vině a trestu a zároveň k nahrazení klasického hlavního líčení s dokazováním pouhým projednáním tohoto návrhu soudem ve veřejném zasedání. Konkrétně v této části „odkloněného“ trestního řízení dochází k narušení funkcí některých základních zásad, tak jak upozorňuji průběžně v celé této diplomové práci.

Trestní řád problematiku řízení o schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu upravuje v ust. § 314r v případě řízení a v ust. § 314s v případě rozhodnutí o návrhu.

3.6.1. Příslušnost soudu k projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu

V naprosté většině případů bude k řízení o schválení dohody o vině a trestu dle ust. § 314r TŘ věcně příslušný okresní soud, především vzhledem k limitaci institutu dohody o vině a trestu neumožňující sjednat tuto dohodu ohledně zvláště závažných zločinů, tedy úmyslných trestných činů, jejichž horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody činí nejméně deset let (srov. § 14 odst. 3 z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník). Vzhledem k tomu, že ust. § 17 odst. 1 TŘ stanoví, že o trestných činech taxativně v tomto zákonném ustanovení vymezených koná v prvním stupni řízení krajský soud i v případě, že hranice trestu odnětí svobody je nižší než výše uvedená, není vyloučeno, že příslušným

soudem k řízení o schválení dohody o vině a trestu bude v některých méně častějších případech i krajský soud.

„U okresního soudu bude dále zřejmě převládat rozhodování samosoudcem, který je příslušný u okresního soudu rozhodovat o trestných činech, na něž zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let (§ 314 a odst. 1), neboť na stíhaných trestných činech mají největší podíl.“¹¹¹ Zde si však dovoluji s Doc. Chmelíkem ne zcela souhlasit. Jak jsem již uváděl v předešlých kapitolách, dohoda o vině a trestu je institutem, který je určen primárně jako alternativa trestního řízení pro rozhodování o druhu spáchaných trestných činů, kterými jsou zločiny – trestné činy, na něž trestní zákoník stanoví horní hranici sazby trestu odnětí svobody v délce trvání pět až deset let. Vzhledem k tomu, že řízení před samosoudcem probíhá ve věcech přečinů – tedy trestných činů, jejichž horní hranice sazby trestu odnětí svobody nepřevyšuje pět let, tak se domnívám, že v případě posuzování těchto trestných činů před samosoudcem by mělo docházet k aplikaci jiných institutů, a to především trestního příkazu (§ 314e a násl. TŘ, jenž následuje po podaném návrhu na potrestání), narovnání (§ 309 TŘ) či podmíněného zastavení trestního stíhání (§ 307 a § 308 TŘ). Pokud by totiž docházelo k přednostní aplikaci DoVaT namísto těchto institutů, jednalo by se o určitou nadbytečnost některého z těchto institutů. Smyslem zavedení DoVaT do českého právního řádu však podle mě není konkurence DoVaT některým z dalších odklonů v trestním řízení, nýbrž určité „zaplnění mezery“ v trestním řádu, a to možnosti alternativního trestního řízení v případě zločinů. Tím však nepopírám, že i v mnoha případech přečinů je i DoVaT vhodným právním nástrojem.

3.6.2. Postup soudu po doručení návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Jakmile dojde návrh na schválení dohody o vině a trestu¹¹², jež je svým významem a podstatou žalobním návrhem, resp. návrhem na potrestání v souladu

---

¹¹¹ Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., str. 446; se srovn. např. *Statistická ročenka kriminality za rok 2011*, Ministerstvo spravedlnosti ČR.

¹¹² Viz příloha č. 2.

se zásadou obžalovací (§ 2 odst. 8 TR)¹¹³ k příslušnému soudu, dojde k zahájení další fáze trestního řízení, kterou je trestní stíhání před soudem. Nastává tedy obdobný okamžik jako po doručení obžaloby k soudu. Pokud došlo ke sjednání DoVaT ve zkráceném přípravném řízení, dojde zároveň s doručením tohoto návrhu k zahájení trestního stíhání (§ 179b odst. 5 věta druhá).¹¹⁴ Je nutné si uvědomit, že i v tomto režimu má většina institutů typických pro klasické trestní řízení své místo. Tak například zpětvzetí návrhu - státní zástupce je oprávněn vzít již podaný návrh na schválení DoVaT zpět až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě, což připomíná obdobný institut existující v klasickém řízení po podání obžaloby nebo například v občanském soudním řízení.¹¹⁵ Na režim po podání návrhu na schválení DoVaT je podle mého názoru třeba nahlížet jako na klasické trestní řízení, přičemž je nutné mít na mysli znaky, jež tento druh trestního řízení odlišují od trestního řízení klasického.¹¹⁶ Postup soudu po podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu je velice podrobně upraven v ust. § 314o, § 314p a § 314q trestního řádu.

Prvním úkonem ze strany soudu je, že návrh na schválení dohody o vině a trestu přezkoumá předseda senátu dle jeho obsahu a také dle obsahu spisů a má následně, podle ust. § 314o odst. 1, tři možnosti. Při veškerém svém rozhodování soud musí vždy rozhodnout o dalším trvání vazby, pokud se v ní obviněný nachází (§ 314o odst. 4 TR).

3.6.2.1. Odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu

První možností¹¹⁷ soudu je návrh na schválení DoVaT odmítnout. Pokud k tomu dojde, děje se tak z důvodu existence závažných vad procesního charakteru; zákon výslovně uvádí „(...) zejména neměl-li obviněný při sjednávání dohody o vině a trestu obhájce, nebo z důvodů uvedených v § 314r odst. 2“. Trestní řád v tomto ustanovení zdůrazňuje již tak důležitou podmínku pro sjednání DoVaT, kterou je povinnost zastoupení obviněného advokátem již

---

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Tamtéž, str. 447.

¹¹⁵ Srovn. § 182 TR a § 95 a násl. z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹¹⁶ Především se jedná o neexistenci hlavního líčení a s tím související nemožnost dokazování v plném rozsahu a zahájení této fáze trestního řízení podáním návrhu na schválení dohody o vině a trestu namísto podání obžaloby.

¹¹⁷ Záměrně uvádím tyto možnosti v jiném pořadí než tomu tak činí zákon, vzhledem k logice mého následujícího výkladu.

v přípravném řízení při sjednávání DoVaT, a na kterou upozorňuji v průběhu celé této práce jako na podmínku stěžejní pro tento institut. Odmítnutí má formu usnesení, ve kterém je třeba označit konkrétní vady či skutková zjištění, jež byla důvodem, pro které byl tento návrh odmítnut. Zároveň je proti tomuto usnesení přípustná stížnost s odkladným účinkem (§ 314o odst. 2 TŘ). Pokud dojde k nabytí právní moci tohoto usnesení, věc se vrací zpět do přípravného řízení (§ 314o odst. 3 TŘ).¹¹⁸

3.6.2.2. Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Pokud nedojde k odmítnutí návrhu, může předseda senátu dále nařídít předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu (§ 314p odst. 1 TŘ), pokud má za to, že věc patří do příslušnosti jiného soudu, věc má být postoupena dle § 171 odst. 1 TŘ nebo pokud jsou dány okolnosti, jež odůvodňují zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 TŘ nebo jeho přerušení podle § 173 odst. 1 TŘ, nebo okolnosti odůvodňující podmíněné zastavení trestního stíhání podle § 307 TŘ nebo schválení narovnání podle § 309 TŘ. Pokud je nařízeno předběžné projednání návrhu na schválení DoVaT, tak se zásadně koná v neveřejném zasedání, předseda senátu však může na základě svého uvážení nařídít zasedání veřejné.¹¹⁹ Po ukončení předběžného projednání návrhu na schválení DoVaT rozhodne senát některým z těchto způsobů taxativně vymezených v ust. § 314p odst. 3 a 4: předloží věc k rozhodnutí o příslušnosti soudu, má-li za to, že sám není příslušný k jejímu projednání; postoupí věc jinému orgánu, jsou-li tu okolnosti uvedené v ust. § 171 odst. 1 TŘ; zastaví trestní stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v ust. § 172 odst. 1 TŘ nebo § 172 odst. 2 TŘ, přeruší trestní stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v ust. § 173 odst. 1 TŘ; podmíněně zastaví trestní stíhání dle ust. § 307 TŘ či schválí narovnání dle ust. § 309 TŘ; nebo odmítne návrh na schválení DoVaT z důvodů, o nichž jsem pojednával výše, a věc se tedy po nabytí právní moci tohoto usnesení vrátí do přípravného řízení.

---

¹¹⁸ Zeman, P. a kol.: *Zkrácené formy trestního řízení*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2013. 185 s., str. 62.

¹¹⁹ Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., str. 446; se srovn. např. *Statistická ročenka kriminality za rok 2011*, Ministerstvo spravedlnosti ČR.

3.6.2.3. Veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Třetí možností je, že předseda senátu nařídí veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu. To samé může učinit i po konání předběžného projednání návrhu na schválení DoVaT. Postup, na jehož základě probíhá toto veřejné zasedání, je upraven v ust. § 314q TŘ. Veřejné zasedání se koná za stálé přítomnosti státního zástupce, obviněného a jeho obhájce, případně poškozeného či jeho zmocněnce.

V první řadě po nařízení veřejného zasedání k němu předseda senátu předvolá obviněného a zároveň o jeho konání, času a místě vyrozumí státního zástupce, obhájce obviněného a poškozeného, který se výslovně nevzdal svých práv (či jeho zmocněnce).

Jakmile je veřejné zasedání zahájeno, státní zástupce přednese soudu návrh na schválení dohody o vině a trestu. Dále předseda senátu vyzve obviněného, aby se vyjádřil, a obligatorně se jej musí dotázat na tři věci: zda rozumí sjednané DoVaT, především je-li mu zřejmé, co tvoří podstatu skutku, jež se mu klade za vinu, jaká je jeho právní kvalifikace a jaké trestní sazby zákon stanoví za trestný čin, který je v tomto skutku spatřován; zda prohlášení o tom, že spáchal skutek, pro který je stíhán, učinil dobrovolně a bez nátlaku a zda byl poučen o svých právech na obhajobu; zda jsou mu známy všechny důsledky sjednání dohody o vině a trestu, zejména že se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení a práva podat odvolání proti rozsudku, kterým by soud dohodu o vině a trestu schválil. Tyto tři dotazovací povinnosti předsedy senátu jsou podle mého mínění základními podmínkami této fáze dohadovacího řízení; soud se totiž naposledy a v souladu se zásadou bezprostřednosti ujišťuje, zda byly naplněny zákonné podmínky postupu v přípravném řízení, zda byla naplněna práva obviněného, jakožto i zda projev jeho vůle byl učiněn naprosto svobodně a vážně. Pokud se řízení účastní poškozený, tak po vyjádření a dotazování obviněného umožní soud poškozenému, aby se vyjádřil, což splňuje povinnost orgánů činných v trestním řízení dbát jeho práv. Zákonodárce zde zajisté měl na mysli možnost poškozeného se vyjádřit ke svému nároku na náhradu škody, nemajetkové újmy či nároku na vydání bezdůvodného obohacení, ačkoliv to v zákoně výslovně neuvádí. Zákon naopak výslovně uvádí, že dokazování se v tomto druhu trestního řízení neprovádí, což je v naprostém souladu s mým předchozím výkladem,

např. v kapitole 3.2.5. či 3.3.2 této diplomové práce. V případě potřeby v nezbytně nutných případech však může soud vyslechnout obviněného a opatřit potřebná vysvětlení.¹²⁰

Obhájce by měl již před konáním veřejného zasedání obviněnému objasnit, na jaké věci se jej bude předseda senátu dotazovat, aby nedošlo k riziku toho, že svými odpověďmi obviněný zpochybní obsah sjednané dohody o vině a trestu, což by mělo za následek odmítnutí tohoto návrhu a vrácení věci zpět do přípravného řízení. Obviněný by také měl být seznámen s tím, že proti rozsudku soudu, kterým se schvaluje sjednaná DoVaT, není přípustné odvolání, ledaže by soud rozhodl v nesouladu s obsahem sjednané DoVaT.¹²¹

Veřejné zasedání jako jediná ze tří možností, o kterých jsem až doposud pojednával, směřuje k vydání rozsudku ve věci. Tím samozřejmě nejsou vyloučeny ostatní formy rozhodnutí, k nimž senát či samosoudce může ve veřejném zasedání o schválení návrhu na DoVaT dospět.

3.7. Rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Jakmile proběhne řízení o návrhu na schválení dohody o vině a trestu ve formě veřejného zasedání, a jsou splněny všechny zákonné podmínky, dochází, na základě ust. § 314r a § 314s TŘ k rozhodnutí, které vydává senát, resp. samosoudce (v případech, kdy se jedná o trestní věc s horní sazbou trestu odnětí svobody do pěti let). Důležitým kritériem pro rozhodnutí ve věci samé je vázanost soudu vůči obsahu sjednané dohody o vině a trestu. Soud v tomto druhu odkloněného řízení rozhoduje ve veřejném zasedání jen o skutku, jeho právní kvalifikaci, trestu, případně ochranném opatření způsobem a v rozsahu sjednaném v DoVaT.

Jako podklad pro rozhodování soudu slouží nejenom samotná DoVaT, resp. návrh na její schválení, nýbrž i vyjádření obviněného, jeho výpověď učiněná v rámci veřejného zasedání a taktéž vyjádření poškozeného, jenž byl přítomen veřejnému zasedání.¹²²

---

¹²⁰ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 773.

¹²¹ VANTUCH, Pavel. *K možnosti sjednat dohodu o vině a trestu po podání obžaloby*. Trestní právo. 2013, č. 9 – 10.

¹²² Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., str. 449.

3.7.1. Schválení dohody o vině a trestu odsuzujícím rozsudkem

Stěžejním způsobem rozhodnutí, učiněném ve veřejném zasedání konaném o návrhu na schválení DoVaT, ke kterému by celý tento odklon měl směřovat, je logicky odsuzující rozsudek (§ 314r odst. 4 TŘ). Tak jako odsuzující rozsudek, jenž je vyneseno po konání hlavního líčení v klasickém trestním řízení, i v tomto případě musí obsahovat výrok o vině a výrok o trestu (resp. o ochranném opatření). Rozdíl zde je však ten, že rozsudek v takto odkloněném řízení musí obsahovat také třetí výrok, kterým je výrok, jímž se schvaluje návrh na schválení dohody o vině a trestu. Z logiky věci vyplývá, že tento výrok bude vždy na prvním místě, neboť zbývající dva výroky soudu jsou vázány dohodou a z toho plyne, že jak vina, tak trest musí být v rámci rozsudku vysloveny v naprostém souladu se sjednanou DoVaT, jinak by se jednalo o vážné procesní pochybení ze strany soudu. Pokud se jednání účastnil poškozený, který vznesl svůj nárok na náhradu škody, nemajetkové újmy či nárok na vydání bezdůvodného obohacení, a pokud nebyl soudem odkázán na řízení v občanskoprávní věci, bude rozsudek obsahovat ještě výrok o náhradě škody, nemajetkové újmy či o uložení povinnosti k vydání bezdůvodného obohacení obviněným poškozenému. Takto uplatněný nárok musí splňovat všechny náležitosti; musí být uplatněn nejpozději při prvním jednání o DoVaT, musí být řádně odůvodněn a musí být patrné, v jakém rozsahu či v jaké výši je tento nárok uplatňován (v souladu s ust. § 43 odst. 3, věta druhá a třetí TŘ). Na řízení v občanskoprávní věci odkáže poškozeného soud vždy, je-li zapotřebí provést další dokazování k prokázání toho, že se jedná o nárok oprávněný a taktéž v případě, kdy soud uzná nárok jen z části. Se zbytkem jeho nároku jej v tom případě odkáže na řízení v občanskoprávní věci.¹²³

Jak jsem již naznačil v kapitole 3.6.2.3., odvolání proti odsuzujícímu rozsudku o návrhu na schválení dohody o vině a trestu obecně přípustné není. Souvisí to především s nadbytečností takové možnosti a zbytečným opětovným zatěžováním soudu s předmětnou trestní věcí. Jak jsem uvedl ve svém předchozím výkladu, sjednáním DoVaT obviněný souhlasí s druhem, výší či rozsahem uloženého trestu či ochranného opatření, a pokud soud s návrhem na schválení

---

¹²³ Tamtéž, str. 450.

takovéto DoVaT souhlasí, zdá se mi dle mého mínění zcela zbytečné, aby možnost odvolání v rámci tohoto institutu existovala, neboť by byl velmi snížen význam DoVaT, spočívající ve zrychlení a větší hospodárnosti trestního řízení. Zákon však v ust. § 245 odst. 1 připouští dvě možnosti, kdy odvolání podat lze. V případě, že soud poruší své procesní povinnosti a vydá odsuzující rozsudek, jenž není v souladu s určeným druhem či výměrou trestu nebo ochranného opatření, má obviněný právo proti takovému rozsudku odvolání podat. Druhou možnost podat odvolání proti tomuto rozsudku má poškozený, jenž uplatnil svůj nárok na náhradu škody, nemajetkové újmy či nárok na vydání bezdůvodného obohacení, pro nesprávnost výroku o jím vzneseném nároku. Toto neplatí v případě, pokud poškozený v DoVaT „*souhlasil s rozsahem a způsobem náhrady škody či nemajetkové újmy nebo s vydáním bezdůvodného obohacení a tato dohoda byla soudem schválena v podobě, s níž souhlasil*“ (§ 245 odst. 1, věta 3. TR). Podané odvolání má odkladný účinek, tak jako v klasickém trestním řízení. Podle mého názoru je však možné, aniž by to zákonodárce v této speciální části trestního řádu zvlášť výslovně stanovil, podat odvolání ještě v jednom případě; bude se jednat o odvolání, které podává obhájce obviněného, jenž mu byl ustanoven, a který uplatnil nárok na odměnu a náhradu nákladů za své právní zastoupení a nesouhlasí s výrokem takového rozsudku, kde mu tato odměna přiznána nebyla vůbec či byla přiznána pouze zčásti.

3.7.2. Neschválení dohody o vině a trestu a vrácení věci do přípravného řízení

V případě, že soud dospěje k závěru, že DoVaT, jejíž schválení státní zástupce navrhuje, je buď nesprávná či nepřiměřená, především z hlediska nesouladu navrhovaného trestu či ochranného opatření se zjištěným skutkovým stavem, výše či druhu navrhovaného trestu či ochranného opatření nebo je nesprávná z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody, nemajetkové újmy či vydání bezdůvodného obohacení, či v případě, že došlo k závažnému porušení práv obviněného během sjednávání DoVaT, tak jí neschválí a usnesením věc vrátí zpět do přípravného řízení.¹²⁴ Soud však namísto toho, aby neschválenou DoVaT

---

¹²⁴ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 774.

vrátil zpět do přípravného řízení, může, na zákl. ust. § 314r odst. 3, oznámit své výhrady státnímu zástupci a obviněnému. V takové situaci soud odročí veřejné zasedání a poskytne účastníkům přiměřenou lhůtu, aby navrhli nové znění DoVaT. Teprve pokud účastníci takto neučiní, postupuje se podle mého předchozího výkladu – věc se tedy vrátí zpět do přípravného řízení. Nové znění DoVaT musí být postaveno především na nápravě vad, jež tomu původnímu znění soud vytýkal. Zde se tedy podle mého názoru jedná o jakousi analogii ke vztahu soudu I. a II. stupně, kdy soud I. stupně je, po vrácení věci soudem II. stupně, vázán jeho právním názorem. Stejně tak v tomto případě je zřejmě státní zástupce a obviněný vázán právním názorem soudu. Podobnou úvahou jsem se v této diplomové práci zabíral taktéž v závěru kapitoly 3.2.5.

Pokud ke schválení DoVaT nedojde a věc je vrácena do přípravného řízení, a nová dohoda o vině a trestu se sjednávat již nebude, tak stejným způsobem, o jakém jsem vedl výklad v kapitole 3.5.5., se doznání obviněného, k němuž došlo při sjednávání DoVaT, nebude považovat v dalším řízení za důkaz a nebude se k němu přihlížet. Docházelo by totiž logicky k narušení rovnováhy trestního řízení a k porušení zaručených práv obviněného, především práva na spravedlivý proces a práva na zachování zásady presumpce nevinny, jakožto ústavněprávně garantovaného práva, jež náleží obviněnému.

3.7.3. Další druhy rozhodnutí ve veřejném zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Kromě výše uvedených druhů rozhodnutí může soud taktéž věc usnesením postoupit nebo zastavit či přerušit trestní stíhání z důvodů obsažených v ust. § 171 odst. 1 TŘ, ust. § 172 odst. 1, 2 TŘ, ust. § 173 odst. 1 písm b) až d) a ust. § 223 odst. TŘ. „*Soud přeruší trestní stíhání též tehdy, nelze-li obviněnému doručit předvolání k veřejnému zasedání*“.¹²⁵

Posledními dvěma možnostmi, na které naváží svým výkladem v následující kapitole, jsou rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání (§ 307 a násl. TŘ) a rozhodnutí o schválení narovnání (§ 309 a násl. TŘ), které se rovněž jako DoVaT řadí mezi odklony v trestním řízení, a kterými soud

---

¹²⁵ Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., str. 451.

za naplnění určitých podmínek může nahradit rozsudek o schválení dohody o vině a trestu, stejně tak jako rozsudek, kterým se končí klasické trestní řízení, ve kterém se koná hlavní líčení. Je třeba však upozornit, že v těchto případech není rozhodováno rozsudkem, nýbrž pouhým usnesením o zastavení trestního stíhání.

O DoVaT soud sice rozhoduje ve veřejném zasedání, jak jsem již uvedl v předchozích kapitolách, pokud je však věc projednávána s tím, že soud dospěje k některému rozhodnutí uvedených v této podkapitole, může z takového zvláštního důvodu rozhodnout v neveřejném zasedání dle § 314r odst. 5 trestního řádu.¹²⁶

3.8. Ostatní druhy odklonů v trestním řízení a srovnání některých z nich s dohodou o vině a trestu

Pojmu odklon jsem se v rámci této diplomové práce již věnoval v úvodu kapitoly 3.3.1, není tedy potřebné, abych vedl tento výklad podruhé. V této kapitole se zaměřím na tři druhy odklonů, které jsou, podle mého názoru, institutu dohody o vině a trestu nejbližší, a které se s ním v určitém smyslu doplňují či jej mohou nahradit. Zároveň v této části své práce porovnáám tyto instituty s dohodou o vině a trestu.

3.8.1. Podmíněné zastavení trestního stíhání a narovnání

Ne náhodou povedu výklad o těchto dvou institutech a o jejich srovnání s dohodou o vině a trestu v rámci jedné podkapitoly. Jedná se totiž o instituty, které jsou si blízké jak podmínkami, které pro ně zákon nastavil, tak svým zákonným ukotvením v trestním řádu. Podmíněné zastavení trestního stíhání upravuje ust. § 307 a 308 TŘ, narovnání pak ust. § 309 až 314 TŘ. Pro účely této práce není vhodné, abych se těmito instituty zabýval obšírněji, je však třeba alespoň v hrubých rysech pojednat, na jakých principech pracují a v čem je jejich

---

¹²⁶ Šámal, P. a kol. *Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s.3730, str. 3664.

podobnost či odlišnost s DoVaT. Již v úvodu je však potřeba říci, že podoba těchto odklonů s institutem DoVaT je pouze v určitých oblastech, neboť tyto odklony jednoznačně patří do jiné skupiny odklonů než institut, který je předmětem této diplomové práce. Cílem DoVaT je rozsudek, a to rozsudek odsuzující, na rozdíl od něj však cílem podmíněného zastavení trestního stíhání a narovnání je trestní stíhání usnesením zastavit a zabránit tak dalšímu nevhodnému vedení trestního stíhání v případech, kdy to není nezbytně nutné a je možné věc vyřídit jinak a jednodušším způsobem.

Podmíněné zastavení trestního stíhání je jednou z forem odklonů, jehož smyslem je zjednodušit trestní řízení a ušetřit práci a náklady orgánům činným v trestním řízení¹²⁷ tím, že v určité fázi, po splnění daných podmínek, bude trestní stíhání, resp. celé trestní řízení podmíněně zastaveno. Zde vidíme silnou podobu s institutem DoVaT, neboť i v tomto případě je účelem odklonu hospodárnost trestního řízení. Aplikace tohoto právního nástroje připadá v úvahu v okamžiku, kdy vzhledem k okolnostem případu a osobě obviněného je zřejmé, že za předpokladu dosažení odsuzujícího rozsudku v trestním řízení, by byl soudem uložen podmíněný trest s tím, že s největší pravděpodobností by se obviněný v takto určené zkušební době osvědčil. Jde tedy o značné zjednodušení trestního řízení v případech, kdy by bylo neúčelné a nevhodné provádět celé trestní řízení.¹²⁸ Ustanovení § 307 odst. 1 trestního řádu stanovuje podmínky, které musí být splněny k tomu, aby soud, a v přípravném řízení státní zástupce, mohl vydat rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání. V prvé řadě se tedy musí jednat o trestní řízení o přečinu a se zastavením trestního stíhání musí obviněný souhlasit. Dále toto ustanovení uvádí kumulativní výčet toho, co musí být splněno k vydání rozhodnutí: obviněný se k činu musí doznat (stejně tak jako u DoVaT, kde však, na rozdíl od tohoto institutu, se doznání prakticky překrývá se souhlasem obviněného)¹²⁹, musí nahradit škodu, kterou svým činem způsobil, či uzavřít dohodu s poškozeným o jejím nahrazení, musí vydat bezdůvodné

---

¹²⁷ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., str. 754.

¹²⁸ *Odklony v trestním řízení*. [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-řízení-v-trestních-a-netrestních-vecech/odklony-v-trestním-řízení>.

¹²⁹ K doznání v rámci tohoto institutu se vyjadřoval Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 5 Tz 148/2001 ze dne 1. 8. 2001, kdy vyjádřil, že „nedostatek doznání jakožto zákonného předpokladu k podmíněnému zastavení trestního stíhání ve smyslu § 307 odst. 1 písm. a) TR nelze nahradit souhlasem obviněného s podmíněným zastavením trestního stíhání, neboť jde o dvě samostatné a kumulativně stanovené zákonné podmínky, které musí být splněny zároveň, a ze splnění jedné z nich nelze bez dalšího dovozovat i splnění druhé podmínky.“

obohacení, jež trestným činem získal a zároveň musí takové rozhodnutí být považováno za dostačující s ohledem na osobu obviněného a s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a okolnostem případu. Pokud se jedná o přečin, kdy okolnosti a povaha jeho spáchání, jakožto i poměry obviněného nasvědčují vyšší závažnosti, je nutné splnit ještě další dvě podmínky (§ 314 odst. 2 TR): obviněný se zaváže, že se zdrží určité činnosti (typicky se zaváže, že odevzdá řidičský průkaz a tím se zaváže, že po dobu, kdy bude podmíněně zastavení trestního stíhání trvat, nebude řídit motorová vozidla) a složí na účet soudu (v přípravném řízení na účet státního zástupitelství) peněžitou částku, jež je určená státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti podle zvláštního zákona, přičemž tato částka musí být přiměřená závažnost spáchaného přečinu. Zde je opět vidět shoda s institutem narovnání, kdy v jeho případě je tato peněžítá pomoc podmínkou ve všech případech. Ani jedna z těchto dvou podmínek však neplatí pro DoVaT. Jedná se však o odklon, jehož smyslem není obviněného potrestat odsuzujícím rozsudkem, nýbrž mu dát šanci uznat své pochybení¹³⁰, napravit jej a prokázat v soudem stanovené zkušební lhůtě, že se osvědčil. Pokud na věc budeme nahlížet z pohledu trestního práva hmotného, tak trestní odpovědnost přetrvává a z procesního hlediska jsou OČTR stále povinny se věcí zabývat; navíc obviněný má vždy právo na řádné projednání věci i po aplikaci tohoto institutu.¹³¹ Především v tomto se tento institut liší od narovnání, po jehož schválení státním zástupcem v přípravném řízení či soudem ve fázi trestního řízení před soudem trestněprávní odpovědnost zaniká a věc se po zastavení řízení považuje za uzavřenou.

Narovnání oproti podmíněnému zastavení trestního stíhání je postaveno na základě konsenzu. Zde je spatřována určitá forma privatizace trestního práva, podobně jako u institutu DoVaT, tato dohoda však není uzavírána mezi obviněným a státním zástupcem, nýbrž mezi obviněným a poškozeným.¹³² Zde je taktéž vyžadován souhlas obviněného, navíc je však schválení narovnání podmíněno souhlasem poškozeného. Tento souhlas *musí být učiněn způsobem,*

---

¹³⁰ Lze konstatovat, že tento institut, stejně jako narovnání, je určitou procesněprávní obdobou účinné lítosti, jež upravuje trestní zákoník v ust. § 33, ovšem v omezenější míře stanovené tím, že lze oba tyto instituty uzavřít jen ohledně přečinů, přičemž ustanovení o účinné lítosti stanovuje taxativně trestné činy, na něž ji lze aplikovat bez ohledu na to, zda se jedná o přečiny či nikoliv.

¹³¹ *Odklony v trestním řízení.* [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-řízení-v-trestních-a-netrestních-vecech/odklony-v-trestním-řízení>.

¹³² Jedná se tedy opět o určitou formu procesního projevu účinné lítosti, tak jako u podmíněného zastavení trestního stíhání.

*který nevzbuzuje pochybnosti.*¹³³ Narovnání je formou odklonu, jenž by měl pomoci při řešení konfliktu mezi poškozeným a obviněným (pachatelem trestného činu) ve společenských vztazích.¹³⁴ Stejně jako v případě podmíněného zastavení trestního stíhání, tak i pro aplikaci narovnání je zapotřebí splnit určité podmínky (§ 309 odst. 1): musí se jednat o trestní řízení o přečinu; musí být dán souhlas obviněného a poškozeného, jak jsem uváděl výše; dále obviněný musí prohlásit, že spáchal skutek, pro který je stíhán, přičemž nesmí existovat pochybnosti, že tak učinil svobodně vážně a určitě (platí tedy stejná podmínka jako v případě podmíněného zastavení trestního stíhání a dohody o vině a trestu – obviněný tedy musí učinit doznání, resp. musí souhlasit s takovýmto postupem); obviněný musí nahradit poškozenému způsobenou škodu či jinou újmu či jí jinak odčinit, musí také vydat bezdůvodné obohacení získané přečinem¹³⁵ a musí složit na účet soudu (resp. státního zastupitelství) finanční částku na pomoc obětem trestné činnosti podobně, jak jsem uváděl již u institutu podmíněného zastavení trestního stíhání, přičemž zde je tato podmínka nutným předpokladem vždy, nejen u typově závažnějších přečinů. Zároveň, podle ust. § 309 TR je taktéž podmínkou, lze-li takovýto postup (použití narovnání) vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu, k míře, jakou byl dotčen veřejný zájem, dále k osobě obviněného, jakožto i vzhledem k jeho osobním a majetkovým poměrům, považovat za dostačující a vhodný.¹³⁶ To samé lze ostatně konstatovat o dohodě o vině a trestu s tím rozdílem, že u ní se především řeší skutkový stav, způsob spáchání a závažnost, ne však v takové míře osoba obviněného a jeho osobní a majetkový stav. Narovnání je schvalováno buď státním zástupcem, pokud k němu dojde v rámci přípravného řízení, či soudem, pokud k jeho sjednání dojde během fáze trestního stíhání před soudem. Zde spatřuji taktéž výrazný rozdíl oproti institutu DoVaT, neboť jeho sjednání, navrnutí jeho schválení i schválení není zákonem zakázáno v rámci hlavního líčení v klasickém trestním řízení, tak jako v případě DoVaT.

---

¹³³ Šámal, P. a kol. *Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 3730 s., str. 3664.

¹³⁴ *Odklony v trestním řízení*. [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-rizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/odklony-v-trestnim-izeni>.

¹³⁵ Je logické, že k tomu, aby k narovnání mohlo vůbec dojít, musí v daném případě existovat poškozený a spolu s ním způsobená škoda, nemajetková újma či pachatel trestného činu musí spácháním takového skutku získat bezdůvodné obohacení. Více k tomuto tématu rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tz 156/2003 ze dne 18. 11. 2003.

¹³⁶ *Odklony v trestním řízení*. [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-rizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/odklony-v-trestnim-izeni>.

O institutu podmíněného zastavení trestního stíhání vedu výklad především z důvodu jeho podobnosti s institutem narovnání a jeví se mi za důležité v souvislosti s narovnáním o něm hovořit. Hlavním důvodem, proč činím toto srovnání je však institut narovnání v kontrastu s DoVaT. Myšlenkou odklonu v podobě narovnání je totiž poskytnout OČTŘ a obviněnému alternativu ke klasickému trestnímu řízení v případě spáchaných přečinů. Naproti tomu odklon DoVaT, ačkoliv jej lze sjednat taktéž ve věcech přečinů, je svou podstatou cílen spíše na zločiny, ačkoliv není tomu tak zcela. Vzhledem k podstatnému rozdílu těchto nástrojů trestního práva tkvícím v tom, že narovnání směřuje k zastavení trestního stíhání, zatímco cílem DoVaT je odsuzující rozsudek ve věci samé, domnívám se, že tyto instituty jsou si svou podstatou spíše vzdáleny, než že by se doplňovaly, jak by se na první pohled mohlo zdát. V praxi však dochází k tomu, že jakmile je vedeno trestní stíhání pro spáchaný přečin, OČTŘ i obhajoba se snaží využívat především institutu narovnání, podmíněného zastavení trestního stíhání, případně trestního příkazu, o němž pojednám v následující podkapitole. Nadále mi tedy logicky z tohoto výkladu plyne, že DoVaT je institutem nepříliš šťastně a přesně právně zakotveným, který se vztahuje především na zločiny, kdy toto vymezení je natolik úzké (navíc zákonem ani přímo nedefinované), že především z tohoto důvodu je tak málo v trestním řízení využíván.

3.8.2. Návrh na potrestání a trestní příkaz

V této podkapitole se zaměřím na druhy odklonů v trestním řízení, kterými jsou návrh na potrestání a trestní příkaz, a na jejich srovnání s dohodou o vině a trestu. Jak se čtenář této diplomové práce dozví dále, jedná se o instituty, které jsou DoVaT nejvíce blízké.

Tyto dva instituty jsou v trestním řádu spolu svázané jako spojené nádoby. Oba dva se týkají výlučně přečinů, jež se projednávají ve zkráceném přípravném řízení (§ 179a a násl. TŘ). Návrh na potrestání podává, v souladu s § 2 odst. 8 TŘ, státní zástupce namísto obžaloby či návrhu na schválení dohody o vině a trestu k soudu, jenž ve věci, ve které bylo učiněno takové podání, vydává trestní příkaz (§ 314e a násl. TŘ). Dá se tedy říci, že se jedná o instituty, kdy první z nich je

podobou takto odkloněného trestního řízení v rámci fáze přípravného řízení (zkráceného přípravného řízení) a druhý z nich se uplatňuje po podání tohoto návrhu jakožto rozhodovací institut soudu, jenž (vždy v řízení před samosoudcem) koná o návrhu na potrestání tzv. zjednodušené řízení. Trestní příkaz je prostředkem trestního práva procesního, který slouží ke zjednodušení a zrychlení (v zájmu zásady hospodárnosti a rychlosti) trestního řízení ve věcech, jež jsou právně i skutkově méně složité, kdy účelu trestního řízení může být dosaženo i bez provádění hlavního líčení.¹³⁷ Vzhledem k tomu, že se jedná o nástroje užívané ve zkráceném přípravném řízení, trestní stíhání je zahajováno až okamžikem podání návrhu na potrestání.

Pokud budu srovnávat institut návrhu na potrestání a trestního příkazu s dohodou o vině a trestu, na prvním místě je postavení návrhu na potrestání na roveň institutu obžaloby a návrhu na schválení DoVaT. Jedná se tedy o jednu ze tří alternativ, jejímž prostřednictvím lze zahájit fázi trestního stíhání před soudem, ačkoliv při užití každé z nich nastává jiná forma trestního řízení před soudem. Po podání obžaloby se koná (ve většině případů) hlavní líčení; po podání návrhu na potrestání zjednodušené řízení bez projednání věci v hlavním líčení (srovn. § 314e odst. 1 TR); po podání návrhu na schválení DoVaT se koná veřejné zasedání, taktéž bez projednání věci v hlavním líčení. V obou případech, a zde je rozdíl patrný i oproti podmíněnému zastavení trestního stíhání a narovnání, o nichž jsem pojednával v předešlé podkapitole, je výsledkem aplikace příslušného právního nástroje odsuzující rozsudek. Pachateli trestnému činu, resp. obviněnému v případě DoVaT či podezřelému v případě DoVaT sjednané ve zkráceném řízení (viz kapitola 3.5.2.) a v případě trestního příkazu zde není dána „druhá šance“ tak jako u předešlých dvou institutů. V případě trestního příkazu, kdy se fakticky jedná o ty nejméně skutkově i právně závažné trestné činy, jsou vůči obviněnému většinou uplatňovány jiné tresty než trest odnětí svobody, případně podmíněný trest odnětí svobody. V případě DoVaT je obviněnému dána šance „usmlouvat“ si, za pomoci obhájce, se státním zástupcem mírnější trest, než jaký by se dal předpokládat v případě, kdy by došlo ke klasickému trestnímu řízení s hlavním líčením. V tom tkví určitá jedinečnost DoVaT oproti všem podobným institutům v trestním řízení. Další výjimečností DoVaT, ať již ve srovnání s návrhem na potrestání a trestním příkazem, tak i s dalšími odklony

---

¹³⁷ Tamtéž.

je, že ji lze sjednat nejen o přečinech, ale i o zločinech, o čemž jsem pojednával již vícekrát v předchozím výkladu.

Podle mého názoru je především tento institut - návrh na potrestání a trestní příkaz určitým předstupněm dohody o vině a trestu, s nímž se doplňuje, a jemuž v určité hierarchii odklonů v trestním právu procesním předchází. Vzhledem k tomu, že se aplikuje pouze na ty nejméně závažné přečiny, vyvstává otázka, zdali v právním řádu nechybí ještě jeden institut, který by vyplnil mezeru, jež zůstává mezi trestním příkazem a dohodou o vině a trestu, a který by vytvořil alternativu i pro případy přečinů, jež jsou skutkově i právně závažnější, a pro něž by užití trestního příkazu nebylo vhodné.¹³⁸ Je sice pravdou a logickým argumentem, že právě i pro tyto přečiny je vhodné užití dohody o vině a trestu, ale vzhledem k výsledkům, které jsem učinil v předcházejících kapitolách této práce, tak se jedná o institut, který je pro přečiny spíše méně použitelný, a jeho cílem jsou především zločiny. Bylo by tedy, podle mého názoru, nanejvýš vhodné sjednotit ustanovení vztahující se k DoVaT a jasně definovat hranice pro trestné činy, u kterých sjednat DoVaT lze a u kterých nikoliv.

---

¹³⁸ Především z důvodu omezení trestu odnětí svobody uloženého v rámci trestního příkazu, který nesmí přesáhnout jeden rok, a jež musí být uložen s podmíněným odkladem výkonu tohoto trestu. Pokud by tedy bylo vhodné uložit obviněnému trest přísnější či nepodmíněný, trestní příkaz přestává být institutem, který je použitelný.

4. Srovnání dohody o vině a trestu s obdobnými instituty v jiných zemích

Dohoda o vině trestu má, jak jsem již uváděl v kapitole 3.2.1., původ v zemích angloamerické právní kultury, konkrétně v USA. Vzhledem k tomu, že institut *plea bargaining* jsem představil již ve shora uvedené kapitole, v této části diplomové práce se zaměřím na jeho srovnání s institutem DoVaT. V Evropě však Česká republika není první zemí, která tento institut převzala, a který je v určité podobě součástí toho kterého právního řádu. Proto v následujících podkapitolách stručně pojednám taktéž o obdobném institutu, nazývaném *Absprachen*, který je aplikován v SRN a hlouběji se zaměřím na institut *dohody o vine a treste*, který je součástí trestního práva procesního na Slovensku, a který je úpravě v České republice nejbližší. Mimo výše uvedené evropské země existuje obdobný institut také v právním řádu Španělska pod názvem *conformidad*, v právním řádu Itálie pod názvem *patteggiamento* (vyjednávání) či v právním řádu nám blízkého Polska, jež zná tento institut pod názvem *porozumienie karnoprosowe*.¹³⁹

Závěrem každé podkapitoly v této části diplomové práce srovnám institut DoVaT s instituty v USA, SRN a na Slovensku, kdy nejdůkladněji se zaměřím na úpravu Slovenskou. Důvodem je především vysoká využívanost tohoto právního nástroje u našich východních sousedů na rozdíl od naprostého nezájmu OČTŘ pro aplikaci DoVaT v České republice; přičemž bych chtěl dojít k závěru, proč tomu tak je. V poslední kapitole 5., ve které se budu zabývat především návrhy *de lege ferenda*, bych poté závěry, jichž dosáhnu v této kapitole, chtěl zformulovat ve svých právních názorech především ve vztahu k budoucímu směřování institutu DoVaT v českém právním rádu.

4.1. Plea bargaining v USA

---

¹³⁹ Musil, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. Kriminalistika. 2008, č. 1.

O tomto institutu, jež je původní inspirací pro dohodu o vině a trestu v právním řádu České republiky i v právních rádech dalších Evropských zemí¹⁴⁰, jsem již pojednával v kapitole 3.2.1. Jak jsem zde uváděl, tento právní nástroj se v USA nazývá *plea bargaining* nebo *plea guilty*. Dá se říci, že tyto dva pojmy se nepřekrývají zcela. *Plea bargaining* je totiž samotná část dohodovací, kdy se státní žalobce (state prosecutor) a obviněný (defendant) dohadují na tom, za jakých předpokladů a ústupků je obviněný svou vinu uznat. *Plea guilty* je naproti tomu již samotné uznání viny.¹⁴¹ K tomuto uznání viny dochází v hlavním líčení pod přísahou.

Původ *plea bargaining* v USA sahá až do poloviny devatenáctého století. V průběhu dalších let se stala samozřejmou součástí amerických, především městských soudů. „Mezi důvody jeho vzniku patří zejména vzestup profesionality policie a veřejných žalobců, vzrůst specializace a profesionalizace na straně obhajoby a rozšíření práv obhájce v předsoudním stadiu, větší složitost a finanční náročnost porotního soudního procesu, změny v trestní legislativě a snaha veřejných žalobců a soudců dosáhnout rozhodnutí, které by co nejlépe vyhovovalo potřebám daného pachatele. Zejména v poslední době se tato praxe stala zjevnou a otevřenou, a Nejvyšší soud Spojených států ji považuje ve svých rozhodnutích za nutnou a vhodnou.“¹⁴² Je tedy očividné, že v USA je tento institut naprosto samozřejmou součástí tamějšího právního řádu, bez kterého se justice neobejde. Značně napomáhá urychlení trestního řízení, jeho hospodárnosti, ale také ve formě „něco za něco“ dává šanci obviněnému na příznivější trest. V tom je však spatřován i určitý problém, neboť zatímco spousta obžalovaných není nadšena z vyhlídek sjednávání viny bez možnosti získat výhody soudního procesu a dosáhnout zprošťujícího rozsudku, tak státní zástupci čas od času nejsou ochotni nabídnout známým recidivistům nižší tresty než ty, které by se daly očekávat.¹⁴³ Je ale logické, že bez určitého zmírnění trestu obviněného se tento institut neobejde. Obvinění musí mít určitou motivaci k tomu, aby byli svolní k uznání své viny.

---

¹⁴⁰ SRN, Slovensko, Španělsko, Polsko, viz kapitola 4.

¹⁴¹ Veselá, Hana. Srovnávací studie č. 5.283, Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Parlamentní institut, *Dohoda o vině a trestu*. Praha, leden 2009, 10 s.

¹⁴² Tamtéž.

¹⁴³ *Plea Bargaining*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.questia.com/library/law/trials/plea-bargaining>.

V USA tedy tato forma odklonu probíhá jako v České republice jak v přípravném řízení, tak i ve fázi řízení před soudem, nikoliv však ve zvláštním veřejném zasedání, nýbrž přímo v hlavním líčení. V hlavním líčení dojde k uznání viny obviněným, který je v tu chvíli pod přísahou a na jeho základu soud vynese rozsudek. Je zde tedy velký rozdíl oproti DoVaT, a to ve formální stránce tohoto právního nástroje, jelikož v USA není *plea bargaining* písemná, nýbrž spočívá v domluvě se státním žalobcem a následném uplatnění této domluvy obviněným před soudem. Zároveň je však shoda patrná v nutnosti uznání viny (srov. doznání u DoVaT, které je obligatorní náležitostí sjednané dohody). Je tedy zřejmé, že *plea bargaining* v USA skutečně urychluje celý proces a zbavuje jej nadbytečných formalismů, které jinak zbytečně zatěžují a protahují trestní řízení. Naproti tomu DoVaT v České republice spíše přiděluje práci především státním zástupcům, kteří nejen, že musí vést jednání s obviněným a jeho obhájcem, ale musí dohodu vyhotovit a následně na jejím základě sepsat návrh na její schválení u soudu. Přitom i přes sepsání těchto příslušných listin neexistuje jistota, že soud tento návrh schválí. Dále v USA lze, na rozdíl od našeho právního řádu, pomocí *plea bargaining* uznat vinu za jakýkoliv trestný čin¹⁴⁴; neexistují tedy žádné mantinely, ve kterých je třeba se držet a to také pomáhá rozšíření a velkému využití tohoto institutu oproti DoVaT v České republice.

4.2. Absprachen ve Spolkové republice Německo

Tento institut, jež je obdobou dohody o vině a trestu v České republice, a který se dá volně přeložit jako „procesní dohoda“, je charakteristický tím, že pro něj v německém právním řádu neexistuje obecná právní úprava. Dílčí právní úprava se nachází pouze v ujednání generálních státních zástupců v Karlsruhe ze dne 24.11.2005. Zároveň však uplatňování takovýchto dohod bylo schváleno ústavním soudem.¹⁴⁵ Přesto jsou podobná neformální jednání v praxi německého trestního práva naprosto běžná.¹⁴⁶ Mimo jiné i z důvodu, že neexistuje jednotná

---

¹⁴⁴ Veselá, Hana. Srovnávací studie č. 5.283, Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Parlamentní institut, *Dohoda o vině a trestu*. Praha, leden 2009, 10 s.

¹⁴⁵ BVerfG NStZ z roku 1987.

¹⁴⁶ Veselá, Hana. Srovnávací studie č. 5.283, Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Parlamentní institut, *Dohoda o vině a trestu*. Praha, leden 2009, 10 s.

právní úprava, neexistuje zde pro tento institut ani jednotný název, jak uvádí i Prof. Musil: „V německé literatuře se promiskue používají termíny *Absprache* (dohoda, domluva, ujednání), *strafprozessueler Vergleich* (trestněprocesní urovnání, smír), *Verständigung* (dorozumění, dohoda), *Vereinbarung* (úmluva, ujednání), *konsensuales Strafverfahren* (konsenzuální trestní řízení).“¹⁴⁷ Předpokládá se však, že po nabytí účinnosti rozsáhlé novelizace trestního řádu, která je v současné době připravována, bude tento institut již v právním řádu výslovně zahrnut.¹⁴⁸

Podmínkou je, stejně jako u DoVaT, že existuje kvalifikované doznání obviněného, že trestný čin spáchal. Zároveň takové doznání, stejně jako u nás, musí být jasné, konkrétní a srozumitelné, aby nedošlo k omylu a především, aby skutek byl tak dostatečně prokázán a nebylo tak potřeba přistupovat k dokazování, což opět koresponduje s institutem DoVaT v českém právním řádu. I v SRN, tak jako v USA, lze dohodu uzavřít o jakémkoliv trestném činu; není zde tedy omezení ohraničené sazbou trestu odnětí svobody, tak jako v České republice. Dále k tomu, aby dohoda byla sjednána¹⁴⁹, je potřeba souhlasných návrhů státního zástupce i obviněného. Předmětem dohody nemůže být výrok o vině, z čehož dovozují rozdílnost ve srovnání s DoVaT, ale i s *plea bargaining*, kde právě jádrem těchto institutů je vina, resp. její uznání; zde je sice vyžadováno doznání, předmětem procesní dohody je však dohodnutí druhu a výše trestu. Dohoda je sjednávána nejčastěji v rámci přípravného řízení, přičemž dohodnutý obsah je během hlavního líčení zaprotokolován a stává se součástí spisu. Rozdílem oproti DoVaT je, že soudce neschvaluje přímo navržený trest, nýbrž pouze dolní a horní hranici trestní sazby, která je dohodou navržena, a o trestu rozhoduje v rámci této sazby samotný soud. Opravný prostředek, podobně jako v České republice, u tohoto právního nástroje není¹⁵⁰. V některých oblastech¹⁵¹ končí tímto způsobem až 70% případů, kdy se tak děje ještě před zahájením hlavního líčení, a to v řízení přípravném, v průběhu vyšetřování.¹⁵²

---

¹⁴⁷ Musil, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. *Kriminalistika*. 2008, č. 1.

¹⁴⁸ Veselá, Hana. Srovnávací studie č. 5.283, Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Parlamentní institut, *Dohoda o vině a trestu*. Praha, leden 2009, 10 s.

¹⁴⁹ Dovození, že zde sice existuje písemná forma, ale pouze volná, jež obsahuje pouze základní podstatné náležitosti spolu s náležitostmi podání.

¹⁵⁰ Je zde však poučovací povinnost soudu.

¹⁵¹ Frankfurt nad Mohanem.

¹⁵² Veselá, Hana. Srovnávací studie č. 5.283, Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Parlamentní institut, *Dohoda o vině a trestu*. Praha, leden 2009, 10 s.

4.3. Dohoda o vine a treste ve Slovenské republice

Institut, který je ve Slovenské republice (dále jen SR) obdobou dohody o vině a trestu v České republice (dále jen ČR), se nazývá *dohoda o vine a treste*. Tato právní úprava je zároveň té české nejpodobnější, ačkoliv, jak dále vysvětlím, obsahuje i mnoho odlišností. Troufám si tvrdit, že i díky těmto odlišnostem je tento jinak víceméně totožný institut u našich sousedů využíván mnohem více a efektivněji než v ČR.

4.3.1. Zařazení dohody o vine a treste v právním řádu

Tento institut patří v slovenském právním řádu k odklonům, a to, podobně jako u nás, k těm nejmladším. Součástí trestního práva procesního na Slovensku se stal, na rozdíl od ČR, již 1. 1. 2006 v rámci velké rekodifikace trestněprávních předpisů, konkrétně z. č. 301/2005 Z.z., Trestný poriadok.¹⁵³ Institut *dohody o vine a treste* je, stejně jako DoVaT v trestním řádu, ukotven v Trestném poriadku především na dvou místech. V ust. § 232 a násl. je upraveno „konanie o dohode o vine a treste“, neboli jednání o dohodě (srov. § 175a TŘ), a poté v ust. § 331 a násl. je upravena *dohoda o vine a treste* jakožto odklon (siedma hlava – osobitné spôsoby konania; srov. ust. § 314r a násl. TŘ). Vedle Trestného poriadku upravuje postup prokurátora při sjednávání *dohody o vine a treste*, na rozdíl od ČR, vyhláška Ministerstva spravdnosti SR č. 619/2005 Z.z., která stanovuje podmínky a postup prokurátora při jednání o *dohode o vine a treste* a přijetí trestu.

4.3.2. Pojem dohody o vine a treste

Dohodu o vine a treste lze definovat jakožto postup v trestním právu procesním, kdy obviněný, zpravidla (ne obligatorně jako u DoVaT) zastoupený obhájcem a prokurátor si spolu sjednají návrh soudního rozhodnutí, který je pro

---

¹⁵³ *Dohoda o vine a treste. Prvé poznatky z aplikácie inštitútu dohody o vine a treste*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/aidp_131024v.pdf.

obě strany přijatelný. Takový návrh schvaluje soud, jenž se faktického sjednávání dohody neúčastní.¹⁵⁴ Jedná se o druh odklonu, jímž se řeší trestní věci na základě konsenzu, kdy za daných podmínek obviněný uzná svou vinu za spáchaný trestný čin a po dohodě s prokurátorem souhlasí s navrhaným druhem trestu a s jeho výší. Obviněný se tak vzdává práva na projednání věci před soudem a soud o návrhu na schválení takové dohody rozhodne bez toho, aby prováděl dokazování.¹⁵⁵ Dá se tedy říct, že v obecné rovině je institut *dohody o vine a treste* s dohodou o vině a trestu prakticky totožný. V obou případech je sjednávána dohoda mimo fázi trestního řízení před soudem, v obou případech se sjednávání účastní obviněný a státní zástupce (v SR prokurátor) a v ČR i ve SR návrh sjednané dohody podléhá schválení soudem, jenž následně vyhláší odsuzující rozsudek. Jak jsem již výše naznačil, velkým rozdílem oproti českému právnímu řádu je nepovinné zastoupení obviněného obhájcem při sjednávání dohody. Pokud srovnám obdobná ustanovení českého trestního řádu (§ 36) a slovenského Trestného poriadku (§ 37), důvody povinné obhajoby jsou srovnatelné, avšak sjednávání *dohody o vine a treste* jako důvod povinné obhajoby již v přípravném řízení ve slovenském zákonu nenalezneme. Zajímavé je, že český zákonodárce povinné zastoupení obhájcem staví jako jednu ze základních podmínek, bez nichž tento institut nelze přivést k životu. Argumentace je postavena především na postavení obviněného jako slabší strany trestního řízení, jeho nerovné postavení vůči OČTŘ a předpokládanou právní neznalost. V tomto bodě spatřuji ve slovenské právní úpravě silné pochybení. Není podle mého názoru správné, aby v drtivé většině případů práva neznalý obviněný, i přes zásadu *ignoratio iuris non excusat*, neměl jisté zastoupení obhájcem, jímž podle slovenského i českého práva musí být advokát¹⁵⁶. Je pravdou, že si jej může zvolit, avšak troufám si tvrdit, že by se i ve SR, stejně jako v ČR mělo jednat o obligatorní podmínku, a to již jen z důvodu naplnění zásady práva na spravedlivý proces, již zakotvuje jak český, tak slovenský ústavní pořádek.

---

¹⁵⁴ Malošová, Gabriela. *Dohoda o vine a treste*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste.

¹⁵⁵ Šramel, Bystrík. *Dohoda o vine a treste alebo spravodlivosť ako obchod*. In: Záhora, Jozef. *Aktuálne problémy prípravného konania trestného*. Praha: Leges, 2014, 384 s., str. 321 – 322.

¹⁵⁶ Tudíž se musí jednat o právníka, jenž vystudoval vysokou školu v oboru „právo“ a složil odbornou profesní zkoušku, a u kterého se dá zcela jistě předpokládat jistá profesní kvalifikace i pro dohodovací řízení.

4.3.3. Význam dohod o vine a treste

Význam dohod je stejně jako v ČR spatřován v tom, že správně sjednané a zpracované dohody jsou jednak výhodné pro obviněného (stejně jako u DoVaT ve smyslu „něco za něco“), stejně jako pro soud, pro stát, zastoupený prokurátorem a pro občany, neboť v souladu se zásadou rychlosti a hospodárnosti dochází k úspoře času i veřejných financí.¹⁵⁷ To samé ostatně říká i důvodová zpráva k z. č. 301/2005 Z.z., Trestný poriadok, která klade důraz především na odlehčení činnosti soudu při projednávání věci v hlavním líčení.¹⁵⁸ Zajímavostí je, že ve SR je *dohoda o vine a treste* zvlášť užitečným institutem pro prokurátory při rozkrývání organizovaného zločinu, kdy nebudou splněny podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání spolupracujícího obviněného (podmíněné zastavení trestního stíhání i osoba spolupracujícího obviněného jsou taktéž součástí českého právního řádu). Je to proto, že tato spolupráce s obviněným může pomoci k zahájení trestního stíhání dalších členů organizované zločinecké skupiny nebo teroristické skupiny či jeho spolupachatelů.¹⁵⁹

Výhodný je tento institut taktéž pro obviněného, a to jak jsem již uváděl výše, především ve formě „něco za něco“. Navíc oproti českému právnímu řádu je ve SR předpokladem doznání obviněného nejen motivace v podobě nižšího trestu v rámci trestní sazby, ale taktéž možnost mimořádného snížení trestní sazby pod dolní hranici, a to až o jednu třetinu.¹⁶⁰

4.3.4. Sjednávání dohody o vine a treste

Dohadovací řízení zahajuje prokurátor na návrh nebo i bez tohoto návrhu. Stejně jako v ČR i ve SR je zapotřebí splnění určitých zákonných podmínek k tomu, aby bylo možné dohodu sjednat. Nutno podotknout, že ani v okamžiku, kdy dojde ke splnění všech podmínek, není povinností prokurátora zahájit jednání

---

¹⁵⁷ Malošová, Gabriela. *Dohoda o vine a treste*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste.

¹⁵⁸ Důvodová správa k z. č. 301/2005 Z.z., Trestný poriadok.

¹⁵⁹ Malošová, Gabriela. *Dohoda o vine a treste*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste.

¹⁶⁰ Šramel, Bystrík. *Dohoda o vine a treste alebo spravodlivosť ako obchod*. In: Záhora, Jozef. *Aktuálne problémy prípravného konania trestného*. Praha: Leges, 2014, 384 s., str. 323.

o *dohode o vine a treste*, je zde tedy uplatňována zásada dispoziční. Takovou povinnost má, za předpokladu splnění všech zákonných podmínek pouze v případě, kdy obviněný sám či skrze svého obhájce podá návrh na zahájení takového jednání.¹⁶¹ Pokud přistoupíme k pojednání o podmínkách jako takových, tak v první řadě vždy musí výsledky vyšetřování či zkráceného vyšetřování¹⁶² dostatečně odůvodňovat závěr, že skutek je trestným činem, a že jej spáchal obviněný. Prakticky se jedná o shodu s českou právní úpravou; buď ke sjednávání dochází na základě vyšetřování či zkráceného vyšetřování, jež je určitým ekvivalentem k institutu českého trestního práva procesního zkráceného přípravného řízení (srov. kapitola 3.5.1. a 3.5.2.). Další podmínkou je doznání obviněného a důkazy, jež nasvědčují pravdivosti tohoto doznání.¹⁶³ Ani zde se nenacházejí žádné výraznější rozdíly oproti DoVaT.

Oproti české právní úpravě je v SR jeden zásadní rozdíl, který má podle mého názoru velký vliv na množství sjednaných dohod, kterých je v SR sjednááno až osmdesátkrát více než v ČR¹⁶⁴, ačkoliv je tento stát na počet obyvatel poloviční zemí oproti ČR. Ve SR je totiž možné sjednat *dohodu o vine a treste* ohledně jakéhokoliv trestného činu; v jejich právní úpravě neexistuje limitace dle závažnosti trestného činu, stanovená trestní sazbou, tak jako u DoVaT. Zároveň slovenský právní řád nevyklučuje sjednávání dohod v trestních věcech mladistvých¹⁶⁵. Především díky této volnosti co do rozsahu trestných činů, o nichž lze dohodu sjednat, je podle mého názoru institut tak často aplikován. Tento rozsah však nutně musí přinášet určitá rizika a rozpory postavené především na otázce morální. Nejsem si zcela jist, zda je eticky správné, aby osoba, jež je obviněna z některého zvláště závažného zločinu, ať se jedná o trestný čin vraždy, znásilnění v kvalifikované skutkové podstatě či např. některého z trestných činů proti lidskosti, měla mít možnost o svém trestu vyjednávat a mít

---

¹⁶¹ Prokurátor však nemůže jednat naprosto svévolně; při posuzování vhodnosti musí odborně a pečlivě zkoumat taktéž kritéria, která stanovuje vyhláška č. 619/2005 Z.z. Musí posuzovat především minulost obviněného, jeho osobní poměry, jeho trestní minulost, povahu a závažnost spáchaného trestného činu, ale také projevenou lítost a pocit viny obviněného apod.).

¹⁶² Zkrácené vyšetřování je v Trestném poriadku fáze přípravného řízení, která probíhá v řízení o přečinech po zahájení trestního stíhání. Na rozdíl od české právní úpravy neexistuje v té slovenské zkrácené přípravné řízení, jeho ekvivalent tedy lze nalézt ve zkráceném vyšetřování, které je v daných případech součástí přípravného řízení jako takového.

¹⁶³ Šramel, Bystrík. *Dohoda o vine a treste alebo spravodlivosť ako obchod*. In: Záhora, Jozef. *Aktuálne problémy prípravného konania trestného*. Praha: Leges, 2014, 384 s., str. 322.

¹⁶⁴ Viz příloha č. 3.

¹⁶⁵ V tomto případě lze dohodu sjednat pouze za předpokladu, že s tím souhlasí mladistvý, jeho zákonný zástupce a obhájce.

šanci na trest mírnější, než jaký by se dal očekávat po proběhnuvším klasickém trestním řízení. Další rizika jsou očividná: nedostatečné, resp. žádné dokazování před soudem, lidský faktor v osobě prokurátora, sjednávání dohody mimo trestní řízení jako takové apod. Argumentace pro morální ospravedlnění takového postupu však může být spatřována v projevu pachatele trestného činu k ochotě převzít odpovědnost za spáchaný trestný čin, což se dá považovat za první krok k jeho resocializaci.¹⁶⁶ I ve SR ale existuje limit, a tím je, že soud může po doručení návrhu na schválení dohody vydat rozhodnutí pro zřejmou nepřiměřenost sjednané dohody o vine a trestu. Soud takto může rozhodnout u trestných činů, jejich horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody přesahuje osm let. Přesto však, s přihlédnutím k výše uvedeným rizikům, nesouhlasím se současnou podobou této části slovenské právní úpravy.

Obsahové náležitosti *dohody o vine a treste* jsou prakticky totožné jako u DoVaT. Dohoda musí obsahovat označení účastníků dohody, datum, místo a čas sepsání; popis skutku s uvedením místa, času, případně jiných okolností, za jakých k jeho spáchaní došlo, tak, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným skutkem; právní kvalifikaci trestného činu, jenž je v takovém skutku spatřován, včetně příslušného zákonného ustanovení; druh, výměru a způsob výkonu trestu; rozsah a způsob náhrady škody, pokud byla trestným činem způsobená, a pokud poškozený uplatnil svůj nárok; ochranné opatření, pokud přichází v úvahu jeho uložení.¹⁶⁷

4.3.5. Řízení o návrhu na schválení dohody o vine a treste

Řízení před soudem po doručení návrhu na schválení *dohody o vine a treste* je prakticky totožné s řízením o DoVaT v ČR. I ve SR se koná veřejné zasedání, ve kterém může být dohoda schválena či odmítnuta, přičemž se věc posléze vrací do přípravného řízení. Neveřejné zasedání se nařizuje v případě, kdy se vydává rozhodnutí pro zřejmou nepřiměřenost sjednané dohody, jak jsem uváděl v předešlé kapitole.

---

¹⁶⁶ Malošová, Gabriela. *Dohoda o vine a treste*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste.

¹⁶⁷ Tamtéž.

Na rozdíl od ČR předseda senátu nenařizuje předběžné projednání návrhu na schválení DoVaT, pouze návrh na základě obsahu a obsahu spisu přezkoumá (podobně jako v ČR samosoudce) a buď jej usnesením odmítne, nebo nařídí veřejné zasedání¹⁶⁸, o čemž vyrozumí obviněného, jeho obhájce, prokurátora a případně též poškozeného.

Při veřejném zasedání předseda senátu musí položit obviněnému několik zákonem stanovených otázek, na které musí obviněný vždy odpovědět „ano“.¹⁶⁹ Pokud by jen na jednu z otázek odpoví negativně či soud z jiných důvodů dohodu neschválí, vrací usnesením věc zpět do přípravného řízení. Prokurátor se pak, podobně jako u institutu DoVaT, může pokusit sjednat dohodu novou nebo může podat obžalobu, čímž je zahájeno klasické trestní řízení s projednáním věci v hlavním líčení.¹⁷⁰ Postavení poškozeného je ve SR obdobné jako v ČR. Stejně jako u DoVaT se proti odsuzujícímu rozsudku, jímž se dohoda schvaluje, nelze odvolat, ledaže by soud rozhodl odchylně od sjednané *dohody o vine a treste*. Odvolat se může taktéž poškozený, pokud nesouhlasí s výrokiem o náhradě škody, nemajetkové újmy či s výrokiem o vydání bezdůvodného obohacení.

DoVaT nelze sjednat po podání obžaloby, ledaže by po předběžném projednání obžaloby předseda senátu věc vrátil do přípravného řízení za účelem sjednání DoVaT (srovn. kapitola 3.5.3.). *Dohodu o vine a treste* však během hlavního líčení sjednat lze, především v případě vhodnosti. Důvodem, proč taková úprava je možná, je především zahlcenost soudů trestnímu věcmi. Právě z těchto důvodů je vhodné a žádoucí, aby soud během hlavního líčení řízení přerušil za účelem sjednání dohody na nezbytně nutnou dobu, o níž pak při následujícím jednání rozhodne stejným způsobem a za stejných podmínek, jako by postupoval

---

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ Jedná se o tyto otázky obviněnému: Zda rozumí návrhu na dohodu o vine a treste; zda souhlasí, aby se jeho trestní věc projednala v této zkrácené formě, čímž se vzdává práva na veřejný soudní proces (nejspíše myšleno práva na projednání věci v klasickém hlavním líčení); zda rozumí, co tvoří podstatu skutku, jenž se mu klade za vinu; zda byl jako obviněný poučen o svých právech, především o právu na obhajobu, nebo zda mu byla dána možnost na svobodnou volbu obhájce a zda se s obhájcem mohl radit a způsobu obhajoby; zda rozumí podstatě jednání o návrhu na schválení *dohody o vine a treste*; zda rozumí právní kvalifikaci skutku v podobě trestného činu; zda byl obeznámen s trestními sazbami, které zákon stanoví za trestné činy kladené mu za vinu; zda se dobrovolně přiznal a uznal vinu za spáchaný skutek, který se v návrhu na schválení dohody kvalifikuje jako konkrétní trestný čin; zda souhlasí s navrhovaným trestem, zda trest přijímá, a zda se v určených lhůtách podřídí výkonu trestu a ochranného opatření a nahradí škodu v rozsahu uplatněném v dohodě; a zda si uvědomuje, že jakmile soud přijme návrh na schválení *dohody o vine a treste* a vynese rozsudek, který vyhlášením nabude právní moci, že nebude možné proti tomuto rozsudku podat odvolání.

¹⁷⁰ Ivor, Jaroslav a kol. *Trestné právo procesné*. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, spol. s r.o., 2006., 993 s., str. 757 – 758.

během veřejného zasedání o návrhu na schválení *dohody o vine a treste*. Vedle sjednávání dohod ohledně jakýchkoliv trestných činů spatřuji v možnosti sjednat *dohodu o vine a treste* i během hlavního líčení za druhý podstatný důvod, proč je tento institut oproti ČR tak často a úspěšně aplikován. Prokurátorovi i obviněnému je tak dána možnost kdykoliv během fáze trestního stíhání pokusit se o sjednání takovéto dohody, čímž mohou podstatně zkrátit délku trvání celého trestního řízení. Absenci této možnosti v českém právním řádu považuji za silný nedostatek, neboť její existence by podle mého názoru mohla zvýšit počet sjednaných i schválených DoVaT v ČR.

5. Budoucnost dohody o vině a trestu, návrhy de lege ferenda

V této závěrečné kapitole své diplomové práce provedu celkové zhodnocení dohody o vině a trestu. Především se zaměřím na nedostatky, ale také klady české právní úpravy tohoto institutu, přičemž se především zaměřím na srovnání se slovenskou právní úpravou, o níž jsem vedl výklad v kapitole 4.3. a v následujících podkapitolách. Také se pokusím nastínit, jakým směrem by se podle mého názoru měla DoVaT vyvíjet do budoucna.

5.1. Zhodnocení dohody o vině a trestu a jeho pozice v českém právním řádu v kontextu s právní úpravou slovenskou

Dohoda o vině a trestu je nejmladším druhem odklonů v českém právním řádu a v praxi je užívána teprve necelé tři roky. I proto je nejspíš možné, že co se týče množství, v jakém byla doposud aplikována, jedná se o institut prozatím málo užívaný. V prvních dvou letech (1. 9. 2012 – 31. 12. 2013, tedy za 16 měsíců) bylo sjednáno pouhých 144 DoVaT a 120 jich bylo soudy schváleno¹⁷¹. Zatímco by se dalo očekávat, že sjednávaných a schválených dohod bude v následujících letech přibývat, opak se zdá býti pravdou. V roce 2014 totiž bylo v ČR sjednáno pouhých 95 DoVaT. O tom, kolik jich bylo v roce 2014 schváleno, nejsou bohužel ještě vypracovány statistické údaje, jak mne informoval příslušný pracovník Ministerstva spravedlnosti. Nicméně pokud porovnáme obdobný institut v právním řádu, který je tomu českému nejbližší, tedy v právním řádu SR, tak zjistíme, že situace je zde naprosto odlišná. V zemi, která je na počet obyvatel poloviční oproti ČR, bylo v prvním roce, ve kterém byla *dohoda o vine a treste* součástí právního řádu, tedy v roce 2006, sjednáno 2916 dohod, přičemž schváleno jich bylo 1924.¹⁷² V roce následujícím již počet sjednaných i schválených dohod byl dvojnásobný oproti roku 2006 a v roce 2011, ze kterého jsem získal poslední aktuální data, jich bylo sjednáno 8012 a schváleno 7625. Je

---

¹⁷¹ Viz příloha č. 3.

¹⁷² LENGYELOVA, Jana. *Dohoda o vine a treste – minulost, prítomnosť a budúcnosť jej právnej úpravy v Slovenskej republike*. Trestní právo. 2012, č. 12.

zde tedy možno pozorovat narůstající počet sjednávaných dohod o vině a trestu, ale taktéž i zmenšující se rozdíl mezi dohodami, které byly navrženy, a které byly zároveň i soudem schváleny, a na jejichž základě byl vydán odsuzující rozsudek.¹⁷³ Ve SR, na rozdíl od ČR se jedná o institut silně využívaný, který usnadňuje a zrychluje práci OČTŘ.

Důvodů, proč je stav v těchto dvou historicky i právním řádem si podobných zemích ohledně tohoto institutu tak rozdílný, je několik. V první řadě je *dohoda o vine a treste* součástí právního řádu SR již od roku 2006, tedy do současné doby celkem již devět let. V ČR je DoVaT součástí právního řádu od 1. 9. 2012 a zatím není tolik rozšířen jako ve SR a v dohledné době se zlepšení situace ani nepředpokládá. Počáteční nedůvěřivost OČTŘ, obviněných i veřejnosti je sice logická, ale jak tedy lze vysvětlit vysoký počet sjednaných i schválených dohod ve SR i v prvním roce, kdy tento počet byl přibližně dvacetinásobný oproti shodnému období v ČR? Navíc ve SR počet navrhovaných i schválených dohod neustále přibývá, zatímco v ČR je tendence spíše klesající.

Hlavními důvody jsou především rozsah působnosti tohoto institutu ve SR oproti ČR. Zatímco v ČR lze sjednávat DoVaT pouze ve věcech trestných činů, jejichž horní sazba trestu odnětí svobody nepřesahuje deset let, slovenská právní úprava v *Trestném poriadku* žádný limit v tomto ohledu neklade. Pouze, pokud se jedná o zločin, na který zákon stanoví horní hranici sazby trestu odnětí svobody vyšší než osm let, má soud povinnost jednat o nepřiměřenosti navrhované *dohody o vine a treste* v neveřejném zasedání¹⁷⁴. Není však výjimkou, že je sjednávána a schválena *dohoda o vine a treste* i s pachatelem obviněným z trestného činu vraždy.¹⁷⁵ O mém, spíše negativním názoru na sjednávání dohod ohledně nejzávažnějších trestných činů ve SR jsem se již vyjadřoval v kapitole 4.3.5. Dalším důvodem, díky kterému jsou dohody ve SR využívány více než v ČR je

---

¹⁷³ Viz příloha č. 3.

¹⁷⁴ LENGYELOVA, Jana. *Dohoda o vine a treste – minulost, prítomnosť a budúcnosť jej právnej úpravy v Slovenskej republike*. Trestní právo. 2012, č. 12.

¹⁷⁵ Např.: *Fejer sa za štyri vraždy dohodol na 20-ročnom treste*. [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.sme.sk/c/7437541/fejer-sa-za-styri-vrazdy-dohodol-na-20-rocnom-treste.html>; nebo např.: *Kaštan obvinený z troch vrážd sa dohodol na vine a treste*. [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.mafian.sk/2014/07/20/kastan-obvineny-z-troch-vrazd-sa-dohodol-na-vine-a-treste/>; či např.: *Mladíci dostali za úkladnú vraždu taxikára vysoké tresty*. [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.webnoviny.sk/slovensko/clanok/840706-mladici-dostali-za-ukladnu-vrazdu-taxikara-vysoke-tresty/>. U třetího případu je zajímavé, že odsouzenými jsou dva mladiství. Nejen, že byli odsouzeni na základě *dohody o vine a treste*, ale trest odnětí svobody, který budou muset za spáchaný trestný čin vraždy vykonat, byl uložen ve výši dvanácti a půl roku. Přitom v České republice je maximální délka trvání tohoto trestu (v ČR u mladistvých trestního opatření) stanovena na deset let, a to ještě ve výjimečných případech.

možnost sjednat je taktéž ve věcech mladistvých a především možnost sjednat a navrhnout jejich schválení i v rámci hlavního líčení. Toto český právní řád neumožňuje, což je podle mého názoru spíše ke škodě.

Celkově lze tedy konstatovat, že DoVaT je v porovnání s *dohodou o vině a trestu* institutem neelastickým, spíše v určitém ohledu nadbytečným, především v kontextu s jeho srovnáním s dalšími, již delší dobu používanými druhy odklonů, kterými jsou např. narovnání, podmíněné zastavení trestního stíhání nebo trestní příkaz (viz kapitola 3.8.1. a 3.8.2.). K nízké využívanosti DoVaT nepřispívá ani na mnoha místech vágní, nepřesně formulovaná a rozvláčná právní úprava v z. č. 141/1961 Sb., trestní řád.

Posledním důvodem, který se však nezakládá na faktech, nýbrž pouze na základě mého osobního názoru, je neochota OČTŘ, především státních zástupců, a pak také advokátů z pozice obhájců obviněných, pokusit se v případech, kdy by to bylo vhodné, DoVaT sjednat a její schválení navrhnout soudu. I přes značně omezený okruh trestných činů a nemožnost sjednat DoVaT ve věcech mladistvých a nemožnost ji sjednat a navrhnout během hlavního líčení, zbývá široký okruh případů, kdy sjednání tohoto institutu vhodné je. Ne vždy je totiž možné využít trestního příkazu a ne vždy je vhodné, aby bylo řízení zastaveno či podmíněně zastaveno v případě podmíněného zastavení trestního stíhání a narovnání. Zbývá tedy vcelku velká množina trestných činů, u nichž by bylo účelné urychlit trestní řízení; přesto se tak v drtivé většině případů neděje, kdy v těchto věcech je podána obžaloba a nařizuje se hlavní líčení. Je sice pravdou, že sjednávání DoVaT obnáší pro státní zástupce zvýšení administrativní zátěže, nicméně neméně práce pro státní zástupce znamená i podání obžaloby. Navíc trestní řízení před soudem, ve kterém probíhá hlavní líčení, je z hlediska délky trvání, probíhajícího dokazování i potřebných příprav na jednotlivá jednání podle mého názoru daleko více náročnější než veřejné zasedání, ve kterém se rozhoduje o schválení DoVaT.

5.2. Budoucí směřování institutu dohody o vině a trestu, návrhy de lege ferenda

Současná podoba institutu dohody o vině a trestu není ideální a ani do budoucna se nedá přepokládat, že by se tento stav mohl výrazně měnit,

nenastanou-li změny. DoVaT je v České republice prakticky nevyužívána, zavrhována a podle zkušeností mnoha advokátů, kteří obhajovali či obhajují obviněné z trestných činů a pokusili se její sjednání navrhnout, taktéž ze strany státních zástupců v drtivé většině případů odmítána. Pokud je státní zástupce ochoten zahájit sjednávání o DoVaT, tak v tom okamžiku však ještě není jisté, že ke sjednání dohody skutečně dojde. Není neobvyklé, jak jsem zjistil na základě zkušeností advokátů, že i přes svou zákonnou povinnost požaduje státní zástupce sepsání DoVaT po obviněném, resp. po jeho obhájci; jinak není ochoten na její sjednání přistoupit. O důvodech, proč tento institut není zdaleka využíván v takové frekvenci jako např. v sousední Slovenské republice, jsem pojednával v předchozí kapitole. I díky zkušenostem z řad advokátů jsem dospěl k názoru, že tím hlavním důvodem, proč je tento institut v ČR prakticky nevyužíván, je neochota státních zástupců jej v trestním řízení aplikovat. Myslím si, že je to chyba, neboť užitečnost DoVaT by mohla být vysoká, jak nám ukazuje příklad obdobného institutu ve SR. Přeci jen trestných činů, které jsou přečiny a zločiny je statisticky nejvíce a ohledně nich DoVaT sjednat lze a v mnoha těchto případech, především v těch, kde není potřeba provádět dokazování, je naprosto vhodné a účelné DoVaT sjednat. Nebojím se ani říci, že jistá „privatizace“ trestního práva, užívaná jako argument odpůrců tohoto institutu, je do jisté míry přínosná; OČTŘ a především státní zástupce poté, jakmile je bezpečně prokázán skutkový stav a okolnosti spáchaného skutku, v němž je spatřován trestný čin, získají doznání obviněného, čímž je jim poskytnut důkaz hlavní, jenž je podložen ostatními důkazy získanými na základě provedeného vyšetřování. Obviněný naproti tomu může mít jistotu, že jeho věc bude vyřízena rychle a efektivně s tím, že již před tím, než se jeho věc dostane před soud, má jistotu, jaký trest a v jaké výši mu bude uložen. Daní za tuto jistotu je pro něj ztráta možnosti odvolat se, v čemž problém nespátřuji, neboť by bylo značně neúčelné, aby se obviněný odvolával proti výroku o vině, ke které se doznal či proti výroku o trestu, se kterým v písemné podobě souhlasil. Doznání viny obviněným, které je základní podmínkou pro sjednání DoVaT, je navíc potvrzeno prohlášením obviněného při veřejném zasedání o návrhu na schválení DoVaT podle ust. § 314q odst. 3 písm. b) z. č. 141/1961 Sb., trestní řád.

Pokud by v budoucnu proběhla novelizace trestního řádu, zaměřená na institut dohody o vině a trestu, jako první myšlenku *de lege ferenda* bych

navrhoval větší konkretizaci zákonných ustanovení. V první řadě by měla být výslovně zákonem stanovená písemná forma pro DoVaT.¹⁷⁶ Její povinnost sice analogicky vyplývá z ustanovení § 175a odst. 7, leč není výslovně dána, což může vytvářet určité pochybnosti o povinnosti této formy či nikoliv.¹⁷⁷ Dále bych do těchto zákonných ustanovení dosadil slova „přechin“ a „zločin“, díky čemuž by byla lépe vystižena podstata tohoto institutu. Jako další změnu navrhuji podrobnější úpravu návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Trestní řád sice v ust. § 175b odst. 1 stanoví, že (...) „*státní zástupce podá soudu v rozsahu sjednané dohody návrh na schválení dohody o vině a trestu*“ (...), ale již zde není upřesněno, jaké náležitosti, jakou formu ani jakou podobu takový návrh má mít. Opět bych zde preferoval výslovné ukotvení obligatorní písemné formy tohoto návrhu, stejně tak jako u DoVaT samotné.¹⁷⁸

Další mé návrhy se týkají dohody o vině a trestu, jejích podmínek a obsahu jako takového. Ve věcech mladistvých pachatelů bych zrušil ust. § 63 z. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, a to alespoň v části vylučující použití DoVaT. Podle zkušeností ze Slovenské republiky je očividné, že i v případě mladistvých obviněných se tento institut může úspěšně uplatnit. S odkazem na slovenskou právní úpravu bych navíc zakotvil povinnost souhlasu obhájce a zákonného zástupce mladistvého se sjednáním takovéto dohody, čímž by se předešlo rizikosti v případě mladistvých nezletilých, u nichž se dá předpokládat nižší vyspělost a znalost práva, než u dospělých. Souhlasem zákonného zástupce a obhájce by zůstala nadále zachována zvýšená ochrana nezletilých pachatelů trestné činnosti, tak jak ji vyžaduje zákon o soudnictví ve věcech mládeže.

Dále by podle mého názoru bylo vhodné, aby DoVaT mohla být sjednávána i v rámci hlavního líčení. I zde budu argumentovat slovenskou právní úpravou, kde se tato možnost osvědčila. Především v jednodušších trestných činech, kdy je vina pachatele spolehlivě prokázána, je neefektivní a neekonomické konat hlavní líčení. Pokud však dojde k podání obžaloby a nařízení hlavního líčení, během něhož dojde buď předseda senátu (samosoudce), státní zástupce či obviněný nebo jeho advokát k závěru, že není třeba dále takto vést trestní řízení,

---

¹⁷⁶ Viz příloha č. 1.

¹⁷⁷ Např. v USA písemná forma není povinná, což však vyplývá především z odlšné právní kultury; české právo je však postaveno na základě kontinentální právní kultury, jejíž hlavní podstatou je právo psané.

¹⁷⁸ Viz příloha č. 2.

měla by zde být možnost i v takový okamžik sjednat DoVaT. Navrhují, aby trestní řád obsahoval takové ustanovení, které tuto možnost připustí, přičemž při vznesení takového návrhu, pokud by s ním předseda senátu (samosoudce) souhlasil (pokud tak nenavrhl sám), by bylo hlavní líčení odročeno s tím, že by se do určené lhůty obviněný se státním zástupcem měli pokusit sjednat DoVaT. Pokud by k takovému sjednání nedošlo, na odročeném hlavním líčení by se o tom provedl záznam do protokolu. Pokud by ke sjednání DoVaT došlo a státní zástupce by podal návrh na schválení DoVaT, soud by na základě usnesení dále pokračoval v trestním řízení již podle ust. § 314r a násl., které upravuje vedení veřejného zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu a rozhodnutí o takovém návrhu, viz kapitola 3.6. a následující podkapitoly.

Naopak bych nedoporučoval změnu právní úpravy v rozsahu trestných činů, ohledně kterých může být dohoda o vině a trestu sjednána. Jak jsem uvedl výše, tato úprava by se i nadále měla vztahovat pouze na trestné činy, jejichž horní hranice sazby trestu odnětí svobody nepřesahuje deset let, přičemž bych v zákoně výslovně uvedl slova „přečin“ a „zločin“, čímž by se zřetelně deklarovalo, že ohledně závažnějších trestných činů dohodu sjednat nelze. Je sice pravdou, že ve SR není ničím neobvyklým sjednávat *dohodu o vine a treste* i ohledně nejzávažnějších trestných činů (viz předchozí kapitola), podle mého názoru to však není správné. Nemyslím si, že by pachatel trestného činu vraždy, některého z trestných činů proti lidskosti či jiného trestného činu, jenž je ve své kvalifikované skutkové podstatě zvláště závažným zločinem, měl mít možnost ohledně takového skutku jednat. Pokud se jedná o trestné činy takto závažné, tak i bez ohledu na základní zásadu presumpce nevinny, by vyřčení viny i stanovení druhu a výše trestu mělo být ponecháno čistě v kompetenci soudů, tak jak tomu je dnes. Nedovedu si také představit, že by v takových případech byla porušena zásada bezprostřednosti a zásada materiální pravdy (zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností) tím, že by nedošlo k dokazování.

6. Závěr

Dohoda o vině a trestu je zajímavým institutem trestního práva procesního, který přináší možnost uzavření kompromisu mezi orgány zastupujícími stát a pachatelem trestného činu, v procesním postavení obviněným. Zároveň tento právní nástroj vyplňuje chybějící článek v pestré paletě odklonů klasického trestního řízení, jež nabízí trestní řád. Vše, co uvádím, lze však považovat pouze za teorii. K tomu, aby shora uvedené mohlo být považováno i za praxi, musel by být tento institut přiveden k životu, neboť v současné době, kdy je v České republice uzavíráno zhruba 100 dohod o vině a trestu ročně (což znamená, že pouze nepatrný zlomek procenta trestních věcí je řešen tímto způsobem – ve Slovenské republice je to až 15%), se jedná o nástroj, jenž je prakticky nefunkční.

V této diplomové práci se mi podařilo téměř vyčerpávajícím způsobem vylíčit, jak dohoda o vině a trestu funguje, jak je zakotvena v českém právním řádu, jaké jsou její výhody, nevýhody a také pozitiva a nedostatky. Zároveň jsem srovnal českou právní úpravu s těmi zahraničními, přičemž hlubší analýze jsem podrobil právní úpravu slovenskou, kdy institut *dohody o vine a trestě* je právním nástrojem do značné míry obdobným s dohodou o vině a trestu, leč na rozdíl od České republiky taktéž nástrojem v praxi velmi často užívaným a úspěšným. Hlavní cíle tohoto institutu – zrychlit a zlevnit trestní řízení, se ve Slovenské republice daří naplňovat. Proč tomu tak není u nás? V poslední kapitole, zabývající se především budoucností dohody o vině a trestu jsem dospěl k několika názorům (viz kapitola 5.2.); do popředí však stavím nízkou informovanost veřejnosti, obviněných a především neochotu orgánů činných v trestním řízení, jmenovitě státních zástupců, se tímto institutem zabývat. Navrhují tedy zjednodušit celý proces sjednávání dohod o vině a trestu a motivovat tím státní zástupce, aby jej začali více aplikovat. V tomto kontextu zároveň v českém právním řádu chybí obdoba vyhlášky Ministerstva spravedlnosti SR č. 619/2005 Z. z., která stanovuje podmínky a postup prokurátora při jednání o *dohode o vine a treste* a přijetí trestu. Dalším důvodem může taktéž být to, v jaké tichosti byl přijat zákon č. 193/2012 Sb., kterým se novelizoval trestní řád, a jež zavedl dohodu o vině a trestu do českého právního řádu. Opakuji tedy, že podle mého názoru důvodem, proč není tento druh odklonu v trestním řízení více využíván, je především neinformovanost a neochota se jím

více zabývat. Taktéž zde chybí snaha představitelů justice a státních zastupitelství tento problém řešit a vést osvětu k větší motivaci státních zástupců dohody o vině a trestu sjednávat.

Podle mého názoru se jedná o institut, jenž by mohl být českému trestnímu procesu velmi prospěšný, a proto se stavím na stranu zastánců tohoto institutu a zároveň považuji nevyužití dohody o vině a trestu za politováníhodný nedostatek. I přes určité, často formální nedostatky se jedná o institut, který podle mého názoru není českým právem vyloženě špatně nastaven. Po některých dílčích změnách, které by mohly dohody o vině a trestu přivést k životu, by se jednalo o zajímavou alternativu pro subjekty trestního řízení, která by mohla do jisté míry ulevit neustále přetíženým soudům tak, že soudní řízení urychlí a zároveň sníží náklady na jinak rozvláčné trestní řízení.

Resumé

This Master's thesis focuses on the plea bargaining as an institute of the criminal procedure law. It is not such a long time since plea bargaining became regular part of the Czech legal order. However, plea bargaining as an oral form is also well-established in the USA for more than one century. Answering questions related to the nature of plea bargaining or connected essential principles were leading keynotes of this thesis.

Taking into consideration merely the fact that the application of plea bargaining in the Czech Republic is not popular both among academics, law enforcement and public, the author decided to make detailed comparison with the Slovak Republic due to close historical links between both countries. Although there exists lots of similarities, the usage of plea bargaining in the Slovak Republic works very well. But some parallels with other countries were also mentioned. In order to specify *de lege ferenda* ideas this thesis is based on the analysis and comparative methods.

The author believes in maturing of the plea bargaining within the Czech legal system. If the potential amendment of the Criminal Procedure Code is successful, it should reflect essential changes in relation to the application of the plea bargaining. Moreover, author is of the opinion that conclusions of this thesis could be helpful especially with respect to future e.g. plea bargaining's efficiency and usefulness.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

- Fryšták, M. a kol. *Trestní právo hmotné – obecná část*. 2. vydání. Ostrava - Přívoz : KEY Publishing s. r. o., 2009, 265 s., ISBN 978-80-7418-041-5.
- Chmelík, Jan et al. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 509 s., ISBN 978-80-7380-488-6.
- Ivor, Jaroslav a kol. *Trestné právo procesné*. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, spol. s r.o., 2006., 993 s., ISBN 80-8078-0101-X
- Jelínek, J. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha : Linde Praha a. s., 2008, 968 s., ISBN 978-80-87576-64-9.
- Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 5. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., ISBN 978-80-87576-44-1.
- Kratochvíl, V. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 834 s., ISBN 978-80-7400-042-3.
- Musil, J., Kratochvíl, V. Šámal, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. Přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, 795 s., ISBN 978-80-7179-216-1.
- Novotný, František; Souček, Josef et al. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009, 410 s., ISBN 978-80-7380-237-0.
- Šámal, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1898 s., ISBN 978-80-7400-465-0.
- Šámal, P. a kol. *Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář*. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 3730 s., ISBN 978-80-7400-465-0.

- Šramel, Bystrík. Dohoda o vine a treste alebo spravodlivosť ako obchod. In: Záhora, Jozef. *Aktuálne problémy prípravného konania trestného*. Praha: Leges, 2014, 384 s., ISBN 978-80-7502-030-7.
- Zeman, P. a kol.: *Zkrácené formy trestního řízení*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2013. 185 s., ISBN 978-80-7338-133-2.

Odborná periodika

- BRŇÁKOVÁ, S., KORBEL, F. *Dohoda o vině a trestu*. Trestněprávní revue. 2008, č. 9.
- JELÍNEK, Jiří. *Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící*. Bulletin advokacie. 2012, č. 10.
- LENGYELOVA, Jana. *Dohoda o vine a treste – minulosť, prítomnosť a budúcnosť jej právnej úpravy v Slovenskej republike*. Trestní právo. 2012, č. 12.
- LICHNOVSKÝ, Vladimír. *K otázce ukládání sankcí v rámci dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2014, č. 3.
- MUSIL, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení*. Kriminalistika. 2008, č. 1.
- NOVOTNÝ, O. *Je naše trestní právo procesní v krizi?* Trestní právo. 2008, č. 7-8.
- SCVRČEK, Lukáš. *Dohoda o vině a trestu po roce v českém trestním procesu aneb jak je tento institut v praxi (ne)využíván*. Státní zastupitelství. 2014, č. 12.
- TERYNGEL, Jiří. *K institutu dohody o vině a trestu v trestním řádu*. Trestní právo. 2013, č. 3.

- VANTUCH, Pavel. *Nový návrh na dohodu o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem*. Trestní právo. 2011, č. 9.
- VANTUCH, Pavel. *Dohoda o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem*. Trestní právo. 2009, č. 11.
- VANTUCH, Pavel. *K možnostem sjednání dohody o vině a trestu*. Trestní právo. 2012, č. 12.
- VANTUCH, Pavel. *K možnosti sjednat dohodu o vině a trestu po podání obžaloby*. Trestní právo. 2013, č. 9 – 10.

Elektronické prameny

- Sobotka, Jiří. *Zásady trestního řízení*. [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2012/04/zasady-trestniho-rizeni/>.
- *Plea Bargaining*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <http://www.questia.com/library/law/trials/plea-bargaining>.
- *Novela trestního řádu zavádějící dohodu o vině a trestu*. [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=13&id_article=255995&csum=957acef7.
- *Dohoda o vině a trestu* [online]. [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/dohoda-o-vine-a-trestu-85854.html>.
- *Odklony v trestním řízení*. [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-rizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/odklony-v-trestnim-izeni>.
- *Dohoda o vine a treste. Prvé poznatky z aplikácie inštitútu dohody o vine a treste*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/aidp_131024v.pdf.

- Malošová, Gabriela. *Dohoda o vine a treste*. [online]. [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: http://www.vazen.sk/dohoda_o_vine_a_treste.
- *Fejer sa za štyri vraždy dohodol na 20-ročnom treste*. [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.sme.sk/c/7437541/fejer-sa-za-styri-vrazdy-dohodol-na-20-rocnom-treste.html>; nebo např.: *Kaştan obvinený z troch vražd sa dohodol na vine a treste*. [online]. [cit. 2015-03-24].
- *Kaştan obvinený z troch vražd sa dohodol na vine a treste*. [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.mafian.sk/2014/07/20/kastan-obvineny-z-troch-vrazd-sa-dohodol-na-vine-a-treste/>.
- *Mladíci dostali za úkladnú vraždu taxikára vysoké tresty*. [online]. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://www.webnoviny.sk/slovensko/clanok/840706-mladici-dostali-za-ukladnu-vrazdu-taxikara-vysoke-tresty/>.

Ostatní prameny

- Důvodová zpráva k z. č. 193/2012 Sb.
- Statistická ročenka kriminality za rok 2011, Ministerstvo spravedlnosti ČR.
- Veselá, Hana. Srovnávací studie č. 5.283, Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Parlamentní institut, *Dohoda o vině a trestu*. Praha, leden 2009, 10 s.
- Dôvodová správa k z. č. 301/2005 Z.z., Trestný poriadok.
- Usnesení vlády České republiky č. 966 ze dne 20. 8. 2008.

Judikatura

- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci, sp. zn. 1 To 15/2006.
- Nález Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 407/13 ze dne 7. 10. 2013.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 5 Tz 148/2001, ze dne 1. 8. 2001.
- Rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 4 Tz 156/2003, ze dne 18. 11. 2003.

Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).
- Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
- Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.
- Zákon č. 193/2012 Sb., jímž byl novelizován zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
- Zákon č. 301/2005 Z. z., Trestný poriadok.

- Vyhláška Ministerstva spravdnosti SR č. 619/2005 Z. z., která stanovuje podmínky a postup prokurátora při jednání o *dohode o vine a treste* a přijetí trestu

Přílohy

Příloha č. 1 – Dohoda o vině a trestu

Okresní státní zastupitelství v Chebu

Dohoda o vině a trestu

(podle § 175a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád)

Státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Chebu JUDr. Josef Navrátil.
(*dále jen státní zástupce*)

a

Obviněný Roman Bílý, nar. 19.04.1995, trvale bytem Wolkerova 45, Cheb,
(*dále jen obviněný*)

*právně zastoupený osobně přítomným obhájcem JUDr. Adamem Zavřelem,
advokátem se sídlem v Chebu, Mánesova 38, IČ:33284914*

za přítomnosti **poškozeného** Martina Nového, trvale bytem Cheb, Evropská, 28
(*dále jen poškozený*)

uzavírají dle § 175a trestního řádu

tuto

dohodu o vině a trestu:

I.

Obviněný je na základě usnesení o zahájení trestního stíhání, které vydal policejní orgán Policie ČR, Krajského ředitelství v Karlových Varech, Územní odbor SKPV v Chebu, ze dne 14.11.2014, Č. j. KRPK-32782-21/TČ-2014-156835, stíhán pro přečin krádeže podle § 205 odst. 3 trestního zákoníku, který spáchal na tom skutkovém základě, že dne 13.10.2014 odcizil z vlastnictví

poškozeného Martina Nového, trvale bytem Cheb, Evropská, 28, osobní automobil tovární značky Škoda Superb, RZ: 3K5 8691, r. v. 2013, stříbrné barvy, v hodnotě 400.000,- Kč, když toto vozidlo bylo zaparkováno na ulici Evropská, před vchodem do domu č. p. 28, přičemž krádež byla policií ČR hlášena v 6:15 hod. ráno dne 13.10.2014.

tedy

obviněný si присvojił cizí věc tím větší hodnoty tím, že se věci zmocnil a čin spáchal vloupáním do vozidla,

čímž spáchal

přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 trestního zákoníku.

II.

Obviněný se doznává k tomu, že spáchal skutek uvedený v bodě I., a přesným způsobem popsal vloupání, nastartování a odjezd odcizeného vozidla z adresy Evropská 28 v Chebu do místa Hranice do Aše, kde bylo odcizené motorové vozidlo nalezeno. Doznání obviněného je v souladu s ostatními důkazy, které do spisu včetně fotodokumentace obstaral policejní komisař.

Usnesením policejního komisaře shora uvedené č. j. ze dne 01. 12. 2014 o vydání věci bylo poškozenému vráceno vozidlo Škoda Superb, RZ: 3K5 8691.

III.

Státní zástupce prohlašuje, že výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že se skutek uvedený v bodě I. stal, že tento skutek je trestným činem kvalifikovaným v bodě I., že jej spáchal obviněný, a že na základě dosud opatřených důkazů a dalších výsledků přípravného řízení nejsou pochybnosti o pravdivosti prohlášení obviněného uvedeného v bodě II.

Státní zástupce prohlašuje, že poškozený výslovně neuvedl, že se vzdává procesních práv, která mu zákon jako poškozenému výslovně přiznává,

a že uplatnil návrh na náhradu škody ve výši 9.500,- Kč (slovy: devěttisícpětsetkorunčeských), která sestává z:

- ušlé mzdy poškozeného Martina Nového u zaměstnavatele Sova s.r.o., Mariánské Lázně za neodpracovaný den 13.10.2014 ve výši 1.050,- Kč,
- jízdu vozidlem taxislужby TAXI Cheb s.r.o., ve vzdálenosti Cheb – Hranice u Aše – Cheb, fakturováno 2.590,- Kč,
- oprava v Autoservisu Jelínek Cheb, s.r.o., dne 03.12.2014, včetně celkové diagnostiky a opravy poškrábaného laku, páčených dveří a poškozené kabeláže startéru v celkové hodnotě 5.360,- Kč vč. DPH,
- ušlá mzda za dny, kdy byl k dispozici PČR v rámci protokolu o výsledku svědka, předání vozidla ze strany PČR na usnesení o vydání věci a účast při sjednávání této dohody o vině a trestu – celkem 4 neodpracovaných hodin v celkové hodnotě 500,- Kč,

tedy škoda v celkové výši 9.500,- Kč, jež mu byla způsobena jednáním obviněného popsaným v bodě I.

IV.

Státní zástupce spolu s obviněným se dohodli na uložení *trestu odnětí svobody* v délce trvání 2 (*dvou*) let, se zkušební dobou v délce trvání 3 (tří) let podle § 205 odst. 3 trestního zákoníku. Obviněný souhlasí s uložением tohoto trestu, žádá, aby tuto dohodu soud schválil, a trest výslovně přijímá.

V.

Obviněný prohlašuje, že svým jednáním popsaným v bodě I. způsobil poškozenému škodu v celkové výši 9.500,- Kč. Tuto škodu z hlediska právního titulu a její výše výslovně uznává a zavazuje se ji poškozenému uhradit postupnými měsíčními splátkami ve výši 1.000,- Kč, počínaje měsícem, který následuje po právní moci rozsudku, kterým byla schválena tato dohoda o vině a trestu, až do úplného zaplacení, nejpozději však do 1. 1. 2016.

Přítomný poškozený prohlašuje, že souhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody, k jejíž úhradě se obviněný zavázal.

VI.

Tato dohoda podléhá schválení soudem podle § 314r odst. 4 trestního řádu a v případě, že bude schválena, bude podkladem pro výrok rozsudku o vině a trestu a o náhradě škody. Návrh soudu, aby rozhodl o skutku, jeho právní kvalifikaci a trestu v rozsahu uvedeném v této dohodě o vině a trestu, jakož i o nároku na náhradu škody, podá státní zástupce, a to nejpozději do tří pracovních dnů od podpisu této dohody.

Obviněný prohlašuje, že rozumí sjednané dohodě o vině a trestu, že je mu zřejmé, co tvoří podstatu skutku, který se mu klade za vinu, i tomu, jaká je jeho právní kvalifikace a jaké sazby trestní zákon stanoví za trestný čin, který je v tomto skutku spatřován. Obviněný dále uvádí, že prohlášení v bodě II. učinil dobrovolně a bez nátlaku, že byl poučen o svých právech na obhajobu, že jsou mu známy všechny důsledky sjednání dohody, zejména že se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení, a že proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, lze podat odvolání pouze v případě, že takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce soudu navrhl.

Tato dohoda je vyhotovena v pěti stejnopisech, z nichž po jednom obdrží státní zástupce, obviněný, jeho obhájce, poškozený a soud. Tato dohoda je nedílnou přílohou návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

V Chebu dne 30.12.2014

.....

státní zástupce

.....

obviněný

Přítomni:

.....

poškozený

.....

obhájce

(Pozn. autora: Všechna výše uvedená jména, data a skutky jsou smyšlené a slouží pouze k demonstraci podoby dohody o vině a trestu pro čtenáře této diplomové práce.)

Příloha č. 2 – Návrh na schválení dohody o vině a trestu

**Okresní státní zastupitelství v Chebu
Okresnímu soudu v Chebu**

Návrh na schválení dohody o vině a trestu
(podle § 175b z. č. 141/1961 Sb., trestní řád)

Přílohy: *trestní spis*

protokol z jednání o dohodě o vině a trestu
dohoda o vině a trestu

Státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Chebu JUDr. Josef Navrátil podává, podle § 175b odst. 1 trestního řádu, v trestní věci obviněného Romana Bílého, stíhaného pro přečin krádeže podle §205 odst. 1 písm. b), odst. 3 trestního zákoníku, návrh na schválení dohody o vině a trestu, jež byla sjednána v sídle Okresního státního zastupitelství v Chebu dne 30. 12. 2014 v 11:30 hod. mezi shora uvedeným státním zástupcem a obviněným, právně zastoupeným přítomným obhájcem JUDr. Adamem Zavřelem a za přítomnosti poškozeného Martina Nového.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem a s odkazem na ust. § 314r odst. 1 trestního řádu

navrhuji,

aby Okresní v Chebu podle § 314r odst. 4 trestního řádu na základě tohoto návrhu na schválení dohody o vině a trestu

I. Schválil sjednanou dohodu o vině a trestu, jež byla sjednána v sídle Okresního státního zastupitelství v Chebu dne 30. 12. 2014 v 11:30 hod. mezi státním zástupcem JUDr. Josefem Navrátilem a obviněným Romanem Bílým, zastoupeným přítomným obhájcem JUDr. Alešem Zavřelem, za přítomnosti poškozeného Martina Nového.

II. V souladu se sjednanou dohodou o vině a trestu vydal tento odsuzující

r o z s u d e k:

Obviněný Roman Bílý, nar. 19.04.1995, trvale bytem Wolkerova 45, Cheb, se tímto

uznává vinným,

že dne 13.10.2014 odcizil z vlastnictví poškozeného Martina Nového, trvale bytem Cheb, Evropská, 28, osobní automobil tovární značky Škoda Superb, RZ: 3K5 8691, r. v. 2013, stříbrné barvy, v hodnotě 400.000,- Kč, když toto vozidlo bylo zaparkováno na ulici Evropská, před vchodem do domu č. p. 28,

tedy

obviněný si присvoжил cizí věc tím větší hodnoty tím, že se věci zmocnil a čin spáchal vloupáním do vozidla,

čímž spáchal

přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 trestního zákoníku.

a odsuzuje se,

podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v délce trvání 2 (dvou) let se zkušební dobou v délce trvání 3 (let).

Dále je obviněný povinen, podle § 314r odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 3 trestního řádu, nahradit poškozenému Martinu Novému škodu způsobenou trestným činem, a to zaplacením peněžité částky ve výši 9.500,- Kč k rukám poškozeného.

V Chebu dne 2. 1. 2015

Státní zástupce
JUDr. Josef Navrátil
Okresní státní zastupitelství
V Chebu

.....
podpis, kulaté razítko

(Pozn. autora: Všechna výše uvedená jména, data a skutky jsou smyšlené a slouží pouze k demonstraci podoby dohody o vině a trestu pro čtenáře této diplomové práce.)

Příloha č. 3 – Statistické údaje o počtu navrhovaných a schválených dohod v České republice a ve Slovenské republice

I. Počet navrhovaných a schválených *dohod o vine a treste* ve Slovenské republice v roce 2006 (první rok aplikace tohoto institutu ve SR) a v roce 2011

Rok		
2006	Návrhy, které skončily na prokuratuře podáním návrhu na schválení dohody o vině a trestu	2916
	Počet oznámení o schválení dohody o vině a trestu soudem podle evidence prokuratury k 15. 1. 2007	1924
2011	Návrhy, které skončily na prokuratuře podáním návrhu na schválení dohody o vině a trestu	8012
	Počet oznámení o schválení dohody o vině a trestu soudem podle evidence prokuratury k 6. 2. 2012	7625

Zdroj: *Dohoda o vine a treste – minulosť, prítomnosť a budúcnosť jej právnej úpravy v Slovenskej republike* – Trestní právo 12/2012 – JUDr. Jana Lengyelova.

II. Počet navrhovaných a schválených dohod o vině a trestu v České republice v roce 2012 a 2013 (první rok aplikace tohoto institutu v ČR) a v roce 2014

Rok		
2012 +2013	Návrhy na schválení dohody o vině a trestu podané státním zástupcem	144
	Návrhy na schválení dohody o vině a trestu, na jejichž základě vydal soud odsuzující rozsudek	120
2014	Návrhy na schválení dohody o vině a trestu podané státním zástupcem	95
	Návrhy na schválení dohody o vině a trestu, na jejichž základě vydal soud odsuzující rozsudek	údaj chybí

Zdroj: Statistické údaje – www.justice.cz